SVETOVNA
PRESTOLNICA
KNJIGE
WORLD
BOOK
CAPITAL
LJUBLJANA 2010

V kraljestvu knjige

Ljubljana – svetovna prestolnica knjige 2010
23. april 2010 - 23. april 2011

Zahvala

Iskrena hvala vsem uglednim piscem uvodnih in spremnih besedil programske knjige – Danilu Türku, Zoranu Jankoviću, Majdi Širca, Borisu Pahorju, Manci Košir, Urošu Grilcu, Andreju Blatniku, Matjažu Bergerju, Milanu Jesihu, Miklavžu Komelju, Svetlani Makarovič, Slavoju Žižku, Ženji Leiler, Slavku Preglu, Igorju Lukšiču, Mitju Čandru, Uršuli Cetinski, Aldu Kumarju, Barbari Kelbl, Alenki Gregorič, Simonu Kardumu in Jelki Gazvoda –, ki so bili pripravljeni vnaprej deliti svojo življenjsko izkušnjo, znanje in ljubezen do knjige z bralci in s tako dragoceno popotnico pospremiti dogodke in trajne pridobitve Ljubljane – svetovne prestolnice knjige 2010.

Od rok do rok, zvestó iz roda v rod –
bi knjiga mogla najti lepšo pot?
Oton Župančič

V kraljestvu knjige

Ljubljana – svetovna prestolnica knjige 2010

23. april 2010 - 23. april 2011

UVODNE BESEDE

10 Dr. Danilo Türk: *Ljubljana, svetovna prestolnica knjige*
12 Zoran Janković: *Knjižno sporočilo iz Ljubljane*
14 Majda Širca: *Knjiga, varna in nevarna*
16 Akad. Boris Pahor: *O usodi mladih*
19 Dr. Manca Košir: *»Če ne bomo brali, nas bo pobralo«*
22 Dr. Uroš Grilc: *Ljubljana – kozmopolitsko mesto knjige*

PROGRAM LJUBLJANE – SVETOVNE PRESTOLNICE KNJIGE 2010

26 Leto, posvečeno knjigi
32 Pogledi, štirinajstdnevnik za kulturo
33 Ženja Leiler: *Pogledi. Po naravni poti iz onostranstva*
35 Ljubljana bere, Rastem s knjigo, Knjige za vsakogar
35 Slavko Pregl: *Ljubljana in knjige*
35 Dr. Igor Lukšič: *Šolsko leto 2010/2011 – leto knjige*
40 Literarni festival: Literature sveta – Fabula 2010
40 Mitja Čander: Ljubljana ni ena sama, Ljubljan je toliko kot njenih zgodb
47 Knjiga in ustvarjalnost na področjih kulture
47 Uršula Cetinski: *Knjiga in gledališče*
47 Aldo Kumar: *Knjige glasbe*
48 Barbara Kelbl: *Knjiga in film*
48 Alenka Gregorič: *Knjiga in likovna umetnost*
67 Knjiga in mesto
67 Simon Kardum: *Knjiga je analogni predmoderni gutenberški fetiš*
79 Knjižnice: *Središča znanja, informacij in ustvarjalnosti*
79 Jelka Gazvoda: *Knjižnična javna služba*
83 Svetovni vrh knjige 2011: Knjiga kot nosilka razvoja človeštva

SLOVENIJA V LJUBLJANI – SVETOVNI PRESTOLNICI KNJIGE 2010
86 Programi slovenskih mest

SVET V LJUBLJANI – SVETOVNI PRESTOLNICI KNJIGE 2010
92 Programi veleposlaništev s sedežem v Ljubljani

HOMMAGE KNJIGI IN UMETNOSTI
98 Dr. Andrej Blatnik: *Knjiga ostane*
100 Matjaž Berger: *Timpan v diahroniji*
102 Milan Jesih: *O poeziji v knjigi*
104 Dr. Miklavž Komelj: *Žareče knjige*
107 Svetlana Makarovič: *Igla*
108 Akad. dr. Slavoj Žižek: *Knjige in javna raba uma*

Uvodne besede

Foto Fotoatelje BOBO

Ljubljana, svetovna prestolnica knjige

Dr. Danilo Türk,
predsednik Republike Slovenije,
častni pokrovitelj Ljubljane – svetovne
prestolnice knjige 2010

Te dni berem zanimivo knjigo, ki jo je napisal britanski novinar John Carlin – *Nepremagljiv: Nelson Mandela in igra, ki je ustvarila narod*. Knjiga pripoveduje o enem najbolj impresivnih političnih dosežkov v novejši zgodovini – o politični spravi v Južnoafriški republiki po ukinitvi apartheida. Zgodba, ki je navdihnila tudi filmske ustvarjalce, je izjemno zanimiva in napeta, govori o tem, kako je pomemben športni uspeh ob domiselni politični akciji v zelo kratkem času odpravil izjemno nevarne politične napetosti in omogočil spravni proces v državi, ki je bila vso svojo zgodovino zaznamovana z grobo rasno diskriminacijo. Etična sporočila tega dosežka so izjemno močna in univerzalna. Iz njih bi se lahko česa naučili tudi v Sloveniji, kjer ves čas po osamosvojitvi ne uspemo odpraviti svoje zgodovinsko podedovane razdeljenosti in zagotoviti sprave, ki bi jo potrebovali za naš nadaljnji razvoj.

Iz knjig se lahko veliko naučimo, knjige pa nas tudi razvedrijo in zabavajo. Dobra knjiga lahko doseže vse te učinke. V Sloveniji to že dolgo cenimo. Slovenci smo na svoj način »narod knjige«. Naša narodna zavest je začela nastajati v 16. stoletju s prvimi knjigami v slovenskem jeziku. Že leta 1584 smo dobili prvi celovit prevod Biblije, ki so jo prevedli slovenski protestanti. To nas je že zgodaj uvrstilo med kulturne narode. Pomen knjige je bil še toliko večji, ker Slovenci nismo imeli svojih, slovenskih vladarjev in lastne politične strukture – večji del zgodovine nismo imeli niti skupne upravne enote, v kateri bi živeli vsi pripadniki slovenskega naroda in slovenskega jezika. Kultura in še posebej knjižna kultura je bila poleg vsega drugega tudi nadomestilo za politično povezanost. Kulturna in zlasti knjižna povezanost se je pokazala kot izjemno močna vez. Uspešno je nadomestila pomanjkanje političnih struktur, s svojim vztrajnim učinkovanjem pa je postopoma pripravila podlago za njihovo vzpostavitev.

Morebiti je prav ta posebna kulturna značilnost slovenske zgodovine razlog, da imamo v Sloveniji knjige radi in da smo v bistvu zelo dojemljivi za njihova sporočila. V Sloveniji beležimo okoli šest tisoč knjižnih izdaj letno. Branje knjig za bralno značko spada med

najbolj množične aktivnosti, ki pritegujejo mlade. Vsakoletni knjižni sejem v Ljubljani je ena pravih ljudskih prireditev, ki jih obiskuje staro in mlado od jutra do večera, vse dni v tednu.

Seveda je tudi pri nas obdobje elektronskih medijev prineslo marsikaj novega in nekaj težav. Elektronski mediji in internet zmanjšujejo sposobnost ohranjati pozornost. Naš način branja postaja čedalje bolj površen. Na hitro se poskušajo pridobiti informacije in znanja, ki so nekoč zahtevala dolga obdobja študija. Uporaba spletnih bližnjic prinaša koristi, pa tudi nevarnosti. Resen bralec ne bo bral Dostojevskega le v povzetku na svetovnem spletu, ampak bo poskušal po uvodnem spoznavanju poglobiti svoje razumevanje z branjem njegovih romanov. To bo vzelo veliko več časa, dalo pa bo boljše razumevanje.

Knjiga ostaja nepogrešljiva. Nobena druga vrsta komunikacije ne more zagotoviti poti k pravemu znanju, razen tiste, ki jo daje dobra knjiga, celovit tekst in poglobljenost, ki jo omogoča edino knjižna oblika. Pravzaprav je tako, da bi v prihodnje elektronski mediji morali še bolj krepiti informacijsko in tehnično dostopnost do knjige. To se seveda že dogaja, gre pa za to, da bi postalo jasno, da elektronski mediji ne nadomeščajo knjige, ampak ji dajejo nove priložnosti.

V Sloveniji smo zadovoljni in ponosni, da je naše glavno mesto Ljubljana v letu 2010 svetovna prestolnica knjige. Menimo, da je ta naslov zaslužen, tako zaradi zgodovinsko potrjenega odnosa Ljubljane in Slovenije do knjige kot tudi zaradi današnje vznemirljive izkušnje s knjigo. Seveda pa bi bilo prav, da se sporazumemo o temeljnem sporočilu. Po mojem mnenju je to sporočilo v spoznanju, da nas bodo knjige vselej bogatile. Bolj ko jih bomo brali, bogatejši bomo v svojem znanju, zlasti pa v razumevanju sveta in v usposobljenosti za velike moralne presoje, ki so potrebne za preživetje v našem času.

Na začetku tega kratkega prispevka sem omenil knjigo o Nelsonu Mandeli, o njegovem zanimivem in težkem življenju in o etičnih sporočilih njegovega političnega uspeha. Čim več ljudi v Sloveniji in v svetu bo poznalo to zgodbo, tem bolje bo za vse nas. •

Foto Stane Jeršič

Knjižno sporočilo iz Ljubljane

Zoran Janković,
župan Mestne občine Ljubljana,
predsednik častnega odbora Ljubljane –
svetovne prestolnice knjige 2010

Ko sem v letu 2008 visokim članom Komisije za izbor svetovne prestolnice knjige pri Unescu priporočil v presojo kandidaturo Ljubljane, glavnega mesta Republike Slovenije, za pridobitev tega uglednega naslova za leto 2010, smo pri nas praznovali 500-letnico rojstva Primoža Trubarja, utemeljitelja slovenske književnosti in slovenske knjige, Slovenca, ki je čutil, da je dviganje kulturne ravni slovenskega naroda prva in najnujnejša naloga in da to lahko doseže posebej korenito prav s tiskano knjigo.

Dolga je bila pot, ki jo je človeštvo moralo prehoditi v razvoju kulture in civilizacije, da je ustvarilo svoj največji dosežek – knjigo, zapisovalko in razlagalko njegovih misli. Kajti brez knjig, v katere so ljudje skozi stoletja in tisočletja zapisali svoje misli in znanje svojemu času in za prihodnje rodove, ne bi mogli uresničiti pomembnih odkritij in danes ne bi živeli v svetu tehničnega udobja in vse večjega samozavedanja o človeku kot bitju nenehnega samopreseganja in s tem strpnega sožitja.

Čeprav je zgodovina knjige v njeni današnji obliki razmeroma mlada, saj šteje komaj nekaj stoletij, je morala prehoditi precej daljšo pot, da je človeštvo prišlo do njene oblike, kot jo poznamo danes. Da bi svoje najboljše misli in spoznanja ohranili pred pozabo, je bilo potrebno najprej izumiti pisave, nato odkriti papir in pripomočke za pisanje ter končno iznajti tiskarsko tehniko, ki je omogočila hitrejše in cenejše razmnoževanje in širjenje knjig in vsebin, ki so skozi socialna, politična in kulturna gibanja oblikovala sodobno civilizacijo.

Zato lahko govorimo o knjigi z zanosom, kot je o njej govoril slovenski pesnik Oton Župančič, ki je bil prepričan, da se tisto, kar je zapisano v knjigah, prenaša iz roda v rod, in vsaka generacija zajema iz teh virov živo in oplajajoče sporočilo za svojo lastno sedanjost. Živa beseda naših pisateljev in pesnikov, vsa njihova čustva, misli, pretresenost ob svetovnih dogajanjih, njihov pogum in vera v prihodnost so shranjeni v knjigah nam in potomstvu v potrdilo in bodrilo.

Posebej sem vesel, da bo Ljubljana ob desetinah dogodkov v svetovnem letu knjige dobila dve trajni pridobitvi: Trubarjevo hišo literature in kulturni štirinajstdnevnik kot vseslovensko duhovno dobrino, medtem ko je kar pet novih knjigarn v Ljubljani že pred nekaj meseci naznanilo to pomembno knjižno leto v glavnem mestu države, ki po številu na leto izdanih knjižnih naslovov in izposojenih knjig v knjižnici sodi v sam svetovni vrh. Za visoke naklade cenovno najširšemu bralstvu dostopnih dobrih knjig, ki jih v tem letu podpira Mestna občina Ljubljana, pa si želim, da bi spodbudile tudi večjo pripravljenost, da knjige vstopijo na naše domače knjižne police kot naše nepogrešljive sogovornice.

Z našim programom Ljubljana – svetovna prestolnica knjige 2010 poudarjamo pomen knjige za razvoj človeka in družbe, spodbujamo zanimanje za branje pri vseh generacijah in večamo dostopnost knjige kot posredovalke najpomembnejših vrednot in temeljne nosilke znanja. Samo v sodelovanju s pisci leposlovne in strokovne literature, založniki, knjigarnarji in knjižničarji bomo uresničili naš cilj, da bi se približali bralcu, ki knjigo sploh osmišlja.

Na ravni glavnega mesta Ljubljane, države Slovenije in v mednarodnem merilu bomo z njim promovirali načela svobode izražanja, objavljanja in širjenja informacij, kot jih zagovarjajo Unesco, Deklaracija o človekovih pravicah in Florentinski sporazum. Naj nam tudi knjiga pomaga, da bomo še naprej živeli skupaj ob spoštovanju različnosti. S spoštovanjem do vseh, ki so z zavzetostjo in ljubeznijo prispevali k razvoju knjige, in v zavesti, da smo tudi Slovenci enakovreden del tega razvoja ter da je Ljubljana mesto, ki jo knjiga še posebej zaznamuje, pošiljamo v svet knjižno sporočilo iz Ljubljane: Knjiga ostaja prva spremljevalka človeštva tudi v 21. stoletju.

Vse, ki ste zaljubljeni v knjigo, vabim v Ljubljano, kjer vas pričakujemo na dogodkih, ki bodo povezovali knjigo in umetnost, v prepričanju, da ima knjiga svojo prihodnost, kot ima svojo zgodovino in živo sedanjost.

Hvala vam, knjige! •

Foto Jaka Adamič

Knjiga, varna in nevarna

Majda Širca,
ministrica za kulturo Republike Slovenije, članica častnega odbora Ljubljane – svetovne prestolnice knjige 2010

Od šest tisoč jezikov, ki jih govorimo po svetu, je – po podatkih Unesca – kar polovica jezikov v nevarnosti, da bodo izginili. Avstralski profesor Peter Mühlhäusler celo napoveduje, da bo čez sto let izumrlo skoraj devetdeset odstotkov svetovnih jezikov in da bodo preživeli le največji: angleščina, francoščina, nemščina, španščina in mandarinska kitajščina. V njegovi Avstraliji so pred prihodom belcev domorodci govorili dvesto petdeset jezikov, zdaj jih samo še okoli petdeset.

Kje in kdaj umre jezik? Predvsem v tistih redkih prvinskih kotičkih našega planeta, kjer ne poznajo pisane besede in kjer se neka znanja, zgodbe in izkušnje med ljudmi še vedno prenašajo v obliki ustnega izročila.

Ne samo jezikoslovci, ki slovenščino uvrščajo med deset odstotkov tistih svetovnih jezikov, katerih obstoj ni ogrožen, temveč tudi vsak Slovenec in Slovenka vesta, da je naš jezik trden, knjiga pa varna – nevarna pa le toliko, kolikor sledi večno veljavni Brechtovi izjavi, da je knjiga orožje in jo je zato treba vzeti v roke.

Kajti prav knjiga je tista, ki zna misliti o vseh področjih našega življenja – ne le umetnosti – in jih zna tudi kritično vrednotiti. Knjiga zna preslikati iluzijo in intimo, zna odpirati vrata v rajski svet imaginacij, zna tlakovati film in gledališče, zna podajati odgovore na (med)kulturne fenomene družbe in zna interpretirati mikro- in makrosvet.

Ko je Ljubljana dobila priložnost, da se svetu za eno leto predstavi kot svetovna prestolnica knjige, je bilo slovenski knjigi in našemu jeziku dano pomembno mednarodno priznanje. Ravno Ljubljana bo mesto, ki bo deseta prestolnica po vrsti, za nas pa ni nepomembno tudi to, da je Generalna konferenca Unesca predlog Slovenske nacionalne komisije Unesca potrdila ravno v letu, ko smo praznovali 500-letnico rojstva Primoža Trubarja, pisca prve slovenske knjige in utemeljitelja slovenskega knjižnega jezika.

Danes, ko mogoče nepovrnljivo stopamo v digitalno dobo in ko čas, ki ga poganja tržna logika, vse bolj pritiska tudi na zapisano besedo, bo »kraljevanje« Ljubljane celotnemu svetu priložnost tako za svet kot tudi za nas same. Za nas zato, da se vprašamo, ali lahko bralno kulturo še bolj nadgradimo, ali naše – sicer vzorne – knjižnice lahko izostrimo, ali zamejski prostor brezprizivno utrdimo in ali založništvo zbistrimo ... Kajti nelagodje obstaja kljub dejstvu, da država povečuje vlaganja v knjižno dejavnost, in kljub odločitvi, da je knjigo položila v roke samostojni agenciji, ki naj bi čim bolj (samo)upravljala knjižno dejavnost.

Razmisleki bodo zagotovo bistrili poglede. Tudi s pomočjo *Pogledov*, novega kulturnega štirinajstdnevnika, ki se rojeva prav ob ljubljanskem predsedovanju knjige. Veseli me, da bodo Pogledi presekali praznino, saj napovedujejo izčrpno sprotno refleksijo slovenske in svetovne umetniške in kulturne ustvarjalnosti namesto sedanjih večinoma površinskih in bežnih medijskih informacij. Slovenska družba še ni dialoška, temveč temeljito monološka. Pogledi, ki kadrirajo »predmet poželenja« z različnih zornih kotov, bodo zagotovo sprožali dialog.

In še za en dialog bo priložnost: dialog z Evropo, ki bo končno enkrat morala odgovoriti, zakaj so nekatere države v Evropi ohranile izjemo pri obdavčevanju knjig kljub temu, da izjem – glede na predpise, ki jih je Evropa določila – ni. Vprašanje, ali o evropski kulturi odločajo finančni in ne kulturni ministri, bomo v Ljubljani – in ne le v Bruslju – postavljali čim bolj na glas.

Smo država, ki se rada pohvali, da na leto izide več kot šest tisoč knjižnih naslovov, in smo prav v vrhu izdanih knjig na število prebivalcev, saj višji delež dosegata le še Finska in Islandija. Če k temu dodamo še več kot 1800 založnikov ter osemnajst književnih festivalov, od katerih sta Vilenica in Medana mednarodna festivala, se res ni bati, da knjiga pri nas ne bo preživela. •

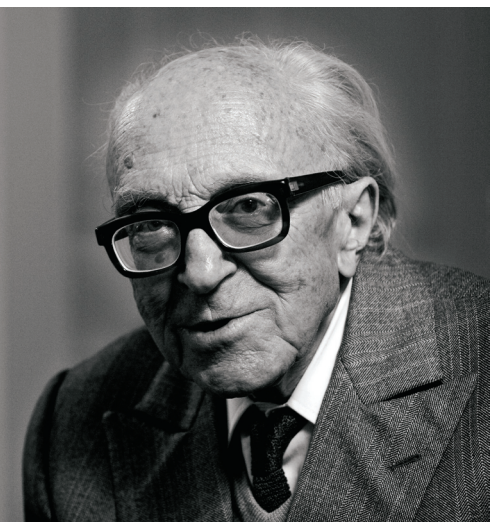

Foto Jože Suhadolnik

O usodi mladih

Akademik Boris Pahor,
glasnik slovenske književnosti

V prvih povojnih letih, ko sem obnavljal izkustva povrnjenca iz taboriščnega univerzuma, me je ob zavesti pošastnega hudega, ki ga je zmožen še tako civiliziran in mojstrsko razvit človek, obhajala misel, kako se bo znašel njegov naslednik. Ker namreč katastrofi 20. stoletja ni sledilo, kot smo upali, odkritje blaženega sporazuma, ampak sta bili najpoprej Hirošima in Nagasaki, potem pa krčeviti politični spopad med zmagovalci, zahodnimi velesilami in Sovjetsko zvezo ob dveh nevralgičnih točkah, Berlinu in Trstu, spopad, ki se bo potem nadaljeval v raznih fazah vse do razsula Sovjetske zveze in do padca berlinskega zidu.

Mene je takrat prizadela predvsem ugotovitev, da bo ob ponovitvi bistvenega merjenja sil ostalo v ozadju apokaliptično uničevanje človeških bitij v prvi polovici stoletja. Obsojal sem voditelje držav, ki so zaradi spoprijema med demokracijo in komunizmom ter zaradi ekonomskih zadev puščali ob strani žrtvovanje milijonskega števila protinacističnih jetnikov ter se zelo mlačno zavzemali za sojenje zločincev.

Ob taki brezbrižnosti za osnovne vrednote, sem si rekel, bo mlad človek rasel v moralno nezdravem ozračju, v katerem bo grozotna preteklost vplivala negativno kot nepremagana podtalna strupena sila, medtem ko bo prevladovala skrb za blagostanje v globaliziranem svetu.

Zato sklep, kar se mene tiče, da pričam o zlu, kot sem ga sam doživel, in tako postavim mladega bralca in mlado bralko neposredno pred preteklo dogajanje, posebno glede fašizma, ki je kot prva diktatura v Evropi imel za naslednike nemški nacizem, španski frankizem, hrvaško ustaštvo in druge primere. Posegom v pisni obliki so sčasoma sledili javni nastopi, ki so zaradi uspeha *Nekropole* postali zmeraj bolj številni in mi nudili možnost, da sem prikazal usodo Primorske od požiga Narodnega doma v Trstu do zasedbe dela Slovenije, spremenjenega v Italijansko ljubljansko provinco.

Ob navedbi zločinov nesojenih vojnih kriminalcev sem poudarjal, da si mora mlad človek zgraditi samostojno mislečo osebnost, to se pravi tako, da bo odločal na osnovi svojih pogledov in sodb. V tem smislu se ne bi smel zadovoljiti s tem, kar mu servirajo šolska knjiga zgodovine ali učitelj in profesor z določenim pogledom na svet, dnevna medijska mnenja samo ene politične smeri, ampak se izobraziti na podlagi dodatnega temeljitega študija.

V zvezi s tem bi svetoval knjigo *Le personnalisme*, katere avtor je Emmanuel Mounier, ustanovitelj revije *Esprit*, ki nadaljuje avtorjevo zamisel tudi v sedanjem kritičnem času. Mounier je teoretik demokratične socialnosti v duhu krščanstva. Pri nas se je Mounierjeva koncepcija družbe uveljavila v Kocbekovi usmerjenosti. A ne glede na krščansko sublimacijo personalizma imajo tudi za laika njegove splošne osnove izredno vrednost zaradi jasne in tehtne sporočilnosti v tolmačenju razločka med individualizmom in personalizmom.

A kot socialdemokrat sem prepričan, da je, tudi ko gre za spremembo družbenega sistema, bolj sprejemljiva krščanska personalistična izbira namesto marksističnega eksistencializma; tako je že 1918. leta menil tudi socialdemokrat Albin Prepeluh v odklonu sovjetske revolucije.

Drugi nasvet, ki bi ga dal mladim, je značajska trdnost ali zvestoba svojemu prepričanju. Ne gre za vztrajanje proti evidenci, proti temu, kar je očitno, ampak za nepopuščanje zaradi ugleda, zaradi strahu ali koristi. Prav gotovo, da so primeri, ko odklon zatajitve svojega stališča lahko drago stane, še posebno v družbi, ki bi ji zavladala nedemokratična ureditev in bi imeli človeka za izdajalca, če misli drugače, če je drugačen.

Kar se tiče nastanka takega enoumnega družbenega ustroja, bo pravi personalist že vnaprej zaslutil nevarnost nastanka prevlade gibanja, ki se ima za elitno in hvali svojo izrednost, gleda zviška na manj civilizirane, na prišleke, na imigrirance, ki jih ima za pritepence. Tako poudarjanje nacionalnega ponosa, ki meji na rasizem in ki ponavadi sledi nekemu vodji, razgledan človek namreč zazna že pri prvem nastajanju in se potrudi, kolikor mu je mogoče, da se mu že ob tistih prvih klicah upre in ga zavrne.

Mislim, da je v tendenci globalizacije, ki je zajela svet zaradi izrednega razvoja tehnike in zmagovite oblasti kapitala, nevarnost neke univerzalne države ali pa univerzalnega razkroja. V prvem primeru bi se, pravi Toynbee, »v trajnem neizprosnem ognju univerzalna država v določenem času spremenila v prah in pepel«. Navedek je iz knjige *Propad nacij* Leopolda Kohra, ki vidi splošno ekonomsko in kulturno-umetniško rešitev družbe v odpravi velikih državnih kompleksov ter v razvoju nacij držav manjših oblik. Pri tem navaja nekdanjo grško polis in Italijo in Nemčijo pred združitvijo: vse tri so nam dale kar lepo žetev velikih mož, pisateljev in umetnikov.

Če torej vzamemo v poštev Slovenijo, ki je v razmerju do drugih nacij-držav srednjeevropska polis, potem bi v zvestobi svoji identiteti bila že zavarovana pred nevarnostjo uniformiranosti globalizacij.

Vendar je nujno, da so mladi člani slovenske družbe poučeni tako o privilegiranem položaju svojega občestva kot o nevarnosti skušnjave utopitve v neosebni globalni ocean. Predvsem preti levičarska teza o zatonu identitetnega principa ali, v tradicionalnem govoru, nacionalne zavesti, češ da jo je zgodovinski razvoj prehitel, pri tem pa se obenem zamenjuje rodno zavest z nacionalizmom. Večkrat je celo naravnost ožigosan kot nacionalist, kdor daje povezanosti z rodno skupnostjo prednost pred globalizmom, tako so komunisti imeli za nacionalista tistega, ki ni jemal kot prvenstveni princip internacionalizma. K sreči se je takšno pojmovanje izpelo, tako se bo tudi globalizem prej ali slej unesel.

Mounier v svojem navedenem delu obravnava tudi problem nacionalnosti in poudarja, da se nacionalna zavest strogo razlikuje od nacionalizma, ki je škodljiv in nazadnjaški, medtem ko nacionalni čut človeka rešuje individualizma in egoizma, ker ga integrira v skupnost in ga tako brani pred vsemočjo države in kozmopolitskimi ekonomskimi interesi.

Tako nekako zaključim s poudarkom, ki je bil naveden v začetku o personalnem načelu, ki velja za posameznika tako v njegovem osebnem življenju kakor v sožitju s svojim občestvom in, skupaj z njegovo usodo, z usodo človeštva. •

Foto Stane Jeršič

»Če ne bomo brali, nas bo pobralo«

Prof. dr. Manca Košir,
glasnica slovenske bralne kulture

Tako je rekel pesnik Tone Pavček v parlamentu nove, samostojne slovenske države pred dvema desetletjema. Opozarjal je na pomen branja in maternega jezika za obstoj našega naroda in slehernega posameznika. Kajti če ne bomo brali, ne bomo več dobro slišali svoje duše, kaj nam pravi, kaj govori, kdo smo kot ljudje in kako naj bi bili kot narodna skupnost.

Spomnimo se raziskave o funkcionalni pismenosti, ki jo je desetletje po pesnikovem opozorilu opravil Andragoški center Slovenije v sodelovanju s tujimi raziskovalnimi institucijami – državljani Slovenije smo bili na dnu lestvice enaindvajsetih držav. Morali bi zaradi tega biti plat zvona, a je oblast katastrofalen rezultat ignorirala. Kljub dejstvu, da kakovostnega izobraževanja, osebnostne rasti, dviga narodne kulture in posledično gospodarske uspešnosti ni brez obvladanja sporočanja v maternem jeziku. Kdor bere, ta namreč tudi misli! Mislimo pa v jeziku in ne v slikah, ki so danes dominantni kod sodobnih komunikacijskih omrežij.

V tem času brutalnega kapitalizma in naraščajočega individualizma, ko je najpomembnejši lasten interes, za druge – za skupnost in javno dobro – nam je malo mar, je še toliko pomembneje biti to, kar zares sem in smo. Kar ni preprosto. Kajti še nikoli doslej človeštvo ni imelo toliko upodobljenih odgovorov, kdo smo in kaj naj bi postali. Že filozof Heidegger je ta pojav natančno opredelil: Vsakdo je drugi in nihče on sam. Živimo v času množičnih občil – in večina teh je komercialne narave, kar pomeni, da so oglaševalci Gospodarji njihovega Pogleda –, ki nam nenehno kažejo, kakšni bi morali biti. Tako »se« živi, tako »se« ravna, posluša »se« takšno glasbo in gleda »se« takšne filme ... To je vredno in ono ni, nam sporočajo podobe s televizijskih ekranov in popularnega časopisja ... Področje simbolov in znakov, tako pomembno za oblikovanje osebnih in skupnih identitet, je tržišče, na katerem »se« ve, kaj je treba izbrati.

»Če hočemo živeti v boljši Sloveniji, moramo narediti vse, kar je mogoče, da dobimo čim več umetnosti, ki bo nam govorila o nas in jo bomo imeli radi. Vsej krizi navkljub bi morali razumeti lastno umetnost kot potrebo po samozavedanju. Večja težava kot neprepoznavnost Slovenije v svetu je naše nepoznavanje nas samih,« je zapisal letošnji nagrajenec Prešernovega sklada, žlahtni Ježkov naslednik Andrej Rozman Roza, ki se zavzema za slovensko besedo in za njeno ohranitev terja nično stopnjo davka na dodano vrednost za knjige. Knjige imajo izjemen pomen in pozorno, globoko branje je tisto, ki se godi od strani do strani med knjižnimi platnicami. Tu namreč prepoznamo kolektivne mite – arhetipe in zgodbe posameznikov, ki so pričevalci življenjskega smisla na enkraten način. V teh zgodbah je sleherni človek nekaj posebnega, samo njemu se je življenje odvrtelo tako, kot se je. Ne pozabimo: »Zgodba je najkrajša razdalja med človekom in resnico« (de Mello)! Dobra literatura ne pristaja na to, kaj »se« govori, kako naj »se« ravna. Prav zato je najbližja resnici o človeku.

In še nekaj nam daruje knjiga. Čas. Čas samo zame, saj je knjiga najboljši »stroj za upočasnjevanje časa«, kot pravi filozof R. Debray. Knjiga nikoli nima dna, zato omogoča brezgrajno premišljanje. Bralec je v drugem stanju zavesti kot v natrpanem delovnem času, v globokem miru je in v stiku s svojo dušo.

Slovenci smo kot posamezniki, narod in država intelektualno in v posledici tudi eksistencialno »ogrožena vrsta« tudi zaradi slabe pismenosti odraslih državljanov in državljank. Tečejo posebne raziskave o pismenosti otrok, katerih rezultati niso spodbudnejši. Naj navedem nekaj ugotovitev iz raziskave Medijske navade slovenskih mladostnikov (2003), ki zmorejo prispevati del odgovora, zakaj je temu tako.

Študija, ki je zajela več kot petsto mladostnikov, starih od 14 do 19 let, je spraševala po medijskih navadah in uporabah informacijske tehnologije, od starih, tradicionalnih medijev do novih, kamor so raziskovalci uvrstili osebni računalnik, internet, video- in računalniške igrice, mobilni telefon in SMS-sporočila. Mladostniki presedijo veliko časa pred televizijskim zaslonom in radi poslušajo zabavno glasbo, da bi pregnali dolgčas in osamljenost, so rekli. Izmed vseh množičnih občil je knjiga najmanj priljubljena. »Pri skoraj vseh razdelitvah nastopajo knjige kot medij, ki se mu pripisuje dolgočasnost, nezanimivost ... ki je zaradi svojih lastnosti med mladostniki v vseh starostnih skupinah manj zaželen ali celo nezaželen.«

Del odgovora, zakaj smo Slovenci »ogrožena vrsta« – mladi so naša prihodnost! –, se ponuja sam: Uporaba vizualnih in slušnih medijev ne spodbuja medosebnega sporazumevanja in jezikovne dejavnosti. Jezik pa je tkalska nit vsega človeškega in družbenega sodelovanja, zato je dobro razvita sporazumevalna zmožnost najbolj zanesljiva pot do osebnega in družbenega uspeha.

Ljubljana kot svetovna prestolnica knjige ima izjemno priložnost promovirati branje, da bo to dobilo ustrezno mesto v naših življenjih. Brati v družini, v vrtcih in šolah na vseh

stopnjah, brati zasebno in brati javno, v množičnih občilih sporočati o knjigah več in poljudno, kupovati knjige, jih podarjati in se o njih pogovarjati. Potovati z njimi, vanje in vase. Biti s knjigo zasidran v lepoti slovenskega jezika, biti z njo pri sebi doma, a hkrati razprt na vse strani sveta. Kot močno drevo, ki ima korenine na globoko in se njegove veje raztezajo na široko in visoko. Takih dreves ne izruje vihar. Ljudi, ki berejo, tudi ne. In ne naroda, ki se tega zaveda. Če bomo brali, nas ne bo pobralo. Zato hura, da smo bralna prestolnica! In z Ljubljano vsa Slovenija, dežela ljudi, »ki dobro v srcu mislimo« (F. Prešeren). Berimo! •

Foto Miha Fras

Ljubljana – kozmopolitsko mesto knjige

Dr. Uroš Grilc,
načelnik Oddelka za kulturo
Mestne občine Ljubljana

Ljubljana – svetovna prestolnica knjige 2010 odpira prostore, ki so sposobni ujeti trenutke neminljivosti knjige. Odpira prostore misli, prostore ustvarjanja, prostore posredovanja in dostopnosti knjige, prostore razumevanja knjige, prostore združevanja vseh členov verige knjige. Odločena je postati gostoljubni prostor srečevanja literatur vseh celin. Ljubljana – svetovna prestolnica knjige odpira nove prostore bralne kulture in nove prostore za branje, nove knjižnice, novo hišo literature, nove bralne parke, nove javne prostore, namenjene branju in promociji knjige. Pri tem ne hodi po varnih in utečenih poteh, temveč eksperimentira in se poigrava z idejami prihodnosti knjige, prihodnosti zavesti o pomenu branja za vsakega posameznika in s konkretnimi projekti, ki knjigo postavljajo za nosilko razvoja družbe.

Kako poslanstvo in vlogo Unesca *de iure* in *de facto* udejanjiti v programu Ljubljana – svetovna prestolnica knjige –, prav to je bil naš ključni in temeljni izziv, kajti vzpostaviti smo morali razliko do vseh prevladujočih praks, ki so nas obvladovale in usmerjale. Ta razlika je, v resnici, terjala precejšen napor, a odgovor, ki ga je Ljubljana našla in ki je pred vami udejanjen v programu, temelji na ideji kozmopolitizma in z njim povezani etiki gostoljubja. Knjiga sama na sebi je nosilka kozmopolitizma in knjiga sama na sebi je etika gostoljubja. Neločljiva je od obeh. Zato novi prostori, zato nujnost novih prostorov in novih razsežnosti, kajti le skoznje lahko upamo na spreminjanje ustaljenih praks in norm, s katerimi je zaznamovano področje knjige, najsi gre za ustvarjalni, produkcijski ali bralni vidik.

Jacques Derrida v spisu *Kozmopoliti vseh dežel, še en napor* reflektira okoliščine in oblikovanje Listine mest-zatočišč, nastale na pobudo Mednarodnega parlamenta pisateljev. S pozivom k odpiranju mest-zatočišč za preganjane pisatelje po vsem svetu trči ob nujnost oblikovanja nove ideje kozmopolitizma. Kozmopolitizma, ki temelji na novem pojmovanju gostoljubja, dolžnosti gostoljubja in pravice do gostoljubja.

Kozmopolitzma, ki ga premorejo in zmorejo zgolj mesta in prav ta mesta morajo ponovno premisliti načine pripadnosti državi.

Ljubljana – svetovna prestolnica knjige 2010 je gostoljubno mesto, mesto, ki se zaveda dolžnosti in pravice do gostoljubja, mesto, ki se zaveda, da gostoljubje ni doseženo stanje, temveč način delovanja in življenja mesta. Kot svetovna nosilka Unescovega naslova želi biti kozmopolitsko mesto in tudi zato je Ljubljana odločena postati del mreže mest-zatočišč. Ta, skorajda politični program je Ljubljana izoblikovala za čas svetovnega predsedovanja knjigi in to je dediščina, ki jo bo Ljubljana podarila vsem kasnejšim prestolnicam knjige.

Program Ljubljane – svetovne prestolnice knjige 2010 je pravzaprav en sam premislek nove ideje kozmopolitizma, ki ga pooseblja knjiga in ki se ga bo v tem letu naužila Ljubljana ter ga obenem kot lastno izkušnjo ponudila svetu. Kozmopolitizem so sledi drugega v nas, ki smo jih sposobni zaznati in misliti. Biti svetovna prestolnica knjige, je izkušnja, ki bo Ljubljani pustila trajne sledi, sledi drugega. Na njih bo Ljubljana gradila svojo odprtost, gostoljubje in kozmopolitizem. Ljubljana bo v prihajajočem letu postala polis knjige. •

Ljubljana – svetovna prestolnica knjige 2010

Program

Leto, posvečeno knjigi

V času od 23. aprila 2010 do 23. aprila 2011 bo Mestna občina Ljubljana skupaj s številnimi knjižnimi navdušenci skrbela, da bo vsak od nas lahko postal kralj tistega doma, ki ob šumenju zunanjega sveta odpira vrata v zbrano tišino notranjosti. Če kdaj, bo bralec v tem letu lahko spoznal, da ima knjiga med vsemi mediji nezamenljivo in nepogrešljivo mesto, da nas spoprijateljuje med seboj, z mesti v domovini slovenščine in v skupnem planetarnem domu univerzalne Besede, ki razglaša načela svobode izražanja, objavljanja in širjenja informacij, kot jih zagovarjajo Unesco, Deklaracija o človekovih pravicah in Florentinski sporazum.

S prevzemom naslova se začenja leto, v katerem bo potekalo več kot tristo dogodkov, namenjenih spodbujanju branja, razvoju bralne kulture, večanju dostopnosti knjige in predstavljanju književnih zvrsti ter svetovnih književnosti. V programu Mestne občine Ljubljana, ki ga podpirata Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije in Javna agencija za knjigo Republike Slovenije, bodo glavnino dogodkov izvedle nevladne organizacije in zavodi s področja kulture, znanosti in raziskovanja, ki so jih strokovne komisije izbrale na javnem razpisu, del programa pa nastaja v sodelovanju s slovenskimi mesti in veleposlaništvi v Ljubljani.

Trubarjeva hiša literature

Ljubljana bo v tem letu pridobila svojo hišo literature, ki smo jo poimenovali po Primožu Trubarju, piscu prve slovenske knjige in utemeljitelju slovenskega knjižnega jezika. S tem se bo Ljubljana pridružila številnim evropskim mestom (Münchnu, Dunaju, Hamburgu, Salzburgu, Kölnu, København itn.), v katerih na zadovoljstvo bralcev in knjigoljubcev že vrsto let delujejo tovrstne javne institucije.

Trubarjeva hiša literature bo poseben javni prostor, namenjen literaturi in knjigi, umeščen v samem središču mesta (na Ribjem trgu 2). S kontinuiranimi dogodki v teku leta bo pomembno prispeval k živahnemu kulturnemu in urbanemu utripu. Poslanstvo Trubarjeve hiše literature je postati referenčno mesto za književnost, knjigo in družbenokritično refleksijo v najširšem pomenu besede. Kot odprt prostor bo hiša pripadnikom različnih literarnih, intelektualnih in nazorskih skupin omogočala izmenjavo mnenj in stališč o vseh kulturnih in družbenih vprašanjih, ki zaznamujejo današnji čas.

S programskega vidika bo nova literarna hiša združevala dva temeljna vidika: literarno – umetniški in kritično refleksivni.

V okviru literarno-umetniškega programa bodo potekale številne literarne prireditve, festivali, branja, predstavitve knjig, ustvarjalne delavnice, gostovanja tujih pisateljev in pesnikov itn. Poleg uveljavljenih načinov predstavitve literature (literarni večeri ipd.) bodo še posebne spodbude deležni inovativni pristopi, ki povezujejo literaturo z različnimi glasbenimi, likovnimi, lutkovnimi in drugimi umetniškimi izrazi. Prav tako bodo deležni spodbude projekti, ki promovirajo bralno kulturo z uporabo novih tehnologij: internet, elektronske knjige, blogi ipd. V tem smislu bo Trubarjeva hiša literature prostor povezovanja pisateljev, pesnikov, ustvarjalcev in umetnikov različnih profilov in ustvarjalnih pristopov. Poleg tega bo poseben programski sklop posvečen kulturni vzgoji, ki naj spodbudi bralno kulturo in širi literarno, medijsko in informacijsko pismenost pri otrocih in mladini.

Kritična refleksija o literarnem in kulturnem življenju ter družbenih razmerah nasploh je še posebej nujno potrebna v času, ko javno življenje in medijski prostor zaznamujejo naraščajoča komercializacija, tabloidizacija in nenazadnje tudi trivializacija kulturnih in medijskih vsebin. V tem smislu bo Trubarjeva hiša literature »prostor javne besede«, ki bo omogočal teoretikom, kritikom in izobražencem, zlasti mlajših generacij, da izrazijo svoje poglede na spreminjajočo se kulturno in družbeno stvarnost.

Časovno bo izvajanje programa razdeljeno na dopoldanski, popoldanski in večerni program. V dopoldanskem delu programa bo literarna hiša delovala kot čitalnica (predvsem za strokovne revije in časopise) in prostor za organizirane obiske šolskih skupin, in sicer ob strokovno vodenem ogledu instalacije, posvečene Primožu Trubarju, in multimedijske videovsebine z zgodovinskim prikazom Trubarjevega bivanja v Ljubljani.

Popoldanski del bo namenjen delavnicam in srečevanju programskih skupin. V večernem delu programa bodo predstavljeni projekti, namenjeni širšemu občinstvu.

Program bodo izvajale programske skupine po posameznih sklopih: proza, poezija, teorija, program za otroke itn. Programske skupine bodo oblikovane na podlagi javnega poziva oziroma neposrednega povabila uveljavljenim ustvarjalcem, intelektualcem in pedagogom. Poleg izbranih programskih skupin bo omogočeno tudi drugim izvajalcem (založbam, kulturnim društvom, literarnim skupinam …), da predstavijo svoje literarne stvaritve, organizirajo delavnice in okrogle mize ter na druge načine promovirajo svojo dejavnost.

Kot novo literarno, kulturno in intelektualno središče bo Trubarjeva hiša literature hkrati sedež novega knjižnega kluba, spletnega portala o književnosti in knjigi in razstavnega prostora.

Člani knjižnega kluba, organizirani v skupine oz. sekcije, bodo nosilci programskih aktivnosti. Nekomercialen spletni portal bo poročal o dogodkih tudi prek multimedijalnih vsebin, hkrati pa bo ponujal avtorske prispevke v obliki recenzij, kritik, teoretskih pogledov, polemičnih člankov ipd. Pisatelji in pesniki, zlasti mlajši, bodo lahko predstavili svoje stvaritve širšemu občinstvu. Prav tako bo omogočen brezplačen dostop do izbranih elektronskih knjig, za katere bodo odkupljene avtorske pravice. Registrirani obiskovalci spletnega portala bodo lahko sodelovali pri ustvarjanju *online* vsebin: blogov, komentarjev in drugih prispevkov. V prostorih literarne hiše bo sicer omogočen brezžični dostop do interneta. Galerijski prostor bo namenjen občasnim manjšim razstavam in postavitvam. V času Ljubljane – svetovne prestolnice knjige 2010 bo Trubarjeva hiša literature kot dodatno informacijsko središče gostila številne promocijske in druge dogodke: tiskovne konference, pogovore ipd.

S prvo literarno hišo na Slovenskem bomo zaščitili Trubarjevo dediščino in jo hkrati odprli za javnost. Raznolikost in inovativnost programskih vsebin, namenjenih različnim družbenim skupinam in vsem generacijam, sta realna podlaga za uresničitev ambicioznega cilja, da bi Trubarjeva hiša literature sčasoma postala žarišče ne le literarnega, temveč tudi kulturnega in intelektualnega življenja v Ljubljani.

Ljubljana – mesto-zatočišče

Mestna občina Ljubljana in Slovenski center PEN nameravata v prihajajočem letu vključiti Ljubljano v mrežo mest, znanih kot mesta-zatočišča. Gre za mesta v Evropi in Ameriki, ki so se odločila pomagati in ponuditi zatočišča pisateljem, pesnikom in intelektualcem držav, v katerih oblasti ne spoštujejo svobode izražanja in preganjajo, zapirajo ali kakorkoli drugače onemogočajo delo in ponekod tudi življenje pišočih in svobodomiselnih ljudi.

Pogledi

7. aprila 2010 je izšla prva številka Pogledov, novega štirinajstdnevnika za umetnost, kulturo in družbo.

Kres pod Gradom: otroška knjigarna

V mestnem domu bo začela delovati specializirana otroška knjigarna Kres pod Gradom, ki bo ponujala kakovosten slovenski in tujejezični knjižni program, namenjen otrokom od 0 do 10 let, in bo prijetno srečevališče otrok z avtorji, ilustratorji, pravljičarji in vsemi, ki bodo otrokom na prijazen način približali knjige in jih spodbujali k branju.

Za zbiratelje

Pošta Slovenije bo izdala razglednično dopisnico, s katero bo zaznamovala pomemben Unescov naslov, Banka Slovenije bo dala v prodajo zbirateljske kovance, ki jih izdaja Republika Slovenija, Mestna občina Ljubljana pa je izdala priložnostni ekslibris.

Medijska pokrovitelja: Dnevnik d.d. in Radiotelevizija Slovenija

ČASOPISNA DRUŽBA DNEVNIK je k projektu Ljubljana – svetovna prestolnica knjige 2010 kot partnerica pristopila s ponosom in bo podprla celotno dogajanje s poudarkom na največjih dogodkih. Na področju kulture je časnik Dnevnik nosilec *Dnevnikove Fabule*, v okviru katere vsako leto razglasi najboljšo zbirko kratke proze. *Festival Fabula* pa je tudi eden od osrednjih dogodkov Ljubljane – svetovne prestolnice knjige 2010. *Uredništvo kulture* bo zato uvedlo *posebno rubriko,* namenjeno Ljubljani – svetovni prestolnici knjige 2010, ki bo podprta tudi *na spletnem portalu Dnevnik.si*. Svojim bralcem in obiskovalcem spletne strani in časnika bodo ponudili *reden pregled dogajanj*, se *poglobili v zgodbe* največjih mojstrov pisane besede, ki bodo v tem letu obiskali Slovenijo, na dogodkih pa bodo *bralno kulturo spodbujali* tudi s svojimi izdajami.

RTV SLOVENIJA bo dnevno spremljala vse dogodke v Kulturi po Odmevih, najpomembnejši pa bodo seveda tudi v Dnevniku in Odmevih. Na sporedu bodo živa javljanja z vklopi s prizorišč dogodkov. Od 23. aprila 2010 do 23. aprila 2011 bo ob petkih za pet minut podaljšana rubrika Kultura s posebno ločnico, ki bo vsebovala logotip svetovne prestolnice knjige. Rubrika je namenjena poročanju o dogodkih, ki so se zgodili skozi ves teden. 19. aprila bodo z ekipo odpotovali v Pariz, kjer bodo spremljali predstavitev programa svetovne prestolnice knjige v Ljubljani. Oglasili se bodo neposredno v Dnevniku in pripravili reportažo za osrednjo tedensko kulturno oddajo Osmi dan.

23. aprila bo prenos otvoritve iz Križank na I. programu TVS ob 20. uri.
Vse osrednje dogodke bodo spremljali tako, da bodo poleg poročil s posebno ekipo novinarjev pripravljali tudi daljše prispevke za Osmi dan, intervjuje s pomembnimi pisatelji za polurno oddajo o literaturi Pisave, konec maja pa bo na sporedu tudi posebna petdesetminutna oddaja, posvečena osrednjim dogodkom v okviru svetovne prestolnice knjige. Maja bo na programu tematsko omizje o *Ljubljani – svetovni prestolnici knjige 2010*. Tedenske oddaje Ars 360 bodo napovedovale najpomembnejše literarne prireditve za naslednji teden.

Informacijska pisarna

Aprila je svoja vrata odprla Informacijska pisarna, v kateri bodo na voljo vse informacije o programu *Ljubljane – svetovne prestolnice knjige 2010*, poleg tega bodo na tem mestu potekale tudi predstavitve projektov iz programa. Pisarna je tudi uredništvo spletne strani, ter majhna tiskarna.

Naslov: Informacijska pisarna svetovne prestolnice knjige, Mačkova 1, Ljubljana
Telefon: 01/ 306 11 74 in 01/ 306 1171
E-naslov: lspk2010@ljubljana.si
Spletna stran:
- www.ljubljanasvetovnaprestolnicaknjige.si
- www.ljubljanaworldbookcapital.si

POJASNILO: V času oddaje programske knjige v tisk natančni datumi in ure napovedanih dogodkov še niso bili povsod natančno opredeljeni, ponekod tudi ne lokacije prireditev, zato so enotno navedeni le po programskih skupinah in mesecih.

Šlo nam je predvsem za to, da bralec dobi vpogled v vsebino dogajanja in se zavzeto pridruži knjigi in branju kot načinu življenja v času med 23. aprilom 2010 in 23. aprilom 2011 – in ostane knjigi zavezan tudi ves čas potem. Za dokončne podatke o kraju in času dogodkov prireditelji napotujejo na svoje spletne strani, obiskovalec pa se bo lahko o prireditvah, ki ga bodo pritegnile, pozanimal tudi na spletni strani: www.ljubljanasvetovnaprestolnicaknjige.si, v dnevnem časopisju, posebej v Dnevniku, in na Radioteleviziji Slovenija, ki sta medijska pokrovitelja Ljubljane – svetovne prestolnice knjige 2010.

Vse leto bodo na voljo celovite informacije tudi v središču mesta – v informacijski pisarni na Mačkovi ulici 1. Program je tako bogat in ga pripravlja toliko ustanov in posameznikov, da bodo branja, poslušanja, gledanja in literarnega (so)ustvarjanja željnega bralca obvestila o dogajanju pričakala tako rekoč na vsakem koraku po Ljubljani, pa tudi po Sloveniji.

Uvodne slovesnosti Ljubljane – svetovne prestolnice knjige 2010

SLOVESNA PREDSTAVITEV PROGRAMA LJUBLJANA – SVETOVNA PRESTOLNICA KNJIGE 2010 SVETOVNI JAVNOSTI

19. april 2010 ob 19. uri, palača Unesca v Parizu.

UDELEŽENCI SLOVESNE PREDSTAVITVE: generalna direktorica Unesca Irina Bokova, župan Mestne občine Ljubljana Zoran Janković, ministrica za kulturo RS Majda Širca, stalni predstavnik R Slovenije pri Unescu dr. Janez Šumrada, akademik prof. dr. Slavoj Žižek in številni diplomatski predstavniki.

KULTURNI PROGRAM: Jacques Brel / Branko Završan: *Senca tvojga psa*.
Nastopajo: Branko Završan, Žiga Golob, Krunoslav Levačić in Uroš Rakovec.

URADNI PREVZEM UNESCOVEGA NASLOVA

23. april 2010 ob 12. uri, vhod Mestne hiše.
Župan Zoran Janković naznani prevzem naslova z dvigom zastave svetovne prestolnice knjige.

SREČANJE IN POGOVOR Z AKADEMIKOM BORISOM BAHORJEM, GLASNIKOM SLOVENSKE KNJIŽEVNOSTI

23. april 2010 ob 15. uri, Kinodvor.
Dogodek ob izidu Pahorjeve knjige Zalivi. Čitanka, ki jo je izdala Cankarjeva založba.

OSVETLJENE PODOBE

23. april ob 18. uri v Galeriji Kresija, razstava ilustracij akademske slikarke Jelke Reichman.

TIMPAN V DIAHRONIJI

23. april 2010 ob 20. uri, Križanke. Umetniška uprizoritev Matjaža Bergerja kot poklon knjigi, branju in pisavam; srečanje znanosti, umetnosti in filozofije skozi optiko knjige.

Kulturni štirinajstdnevnik Pogledi

Kulturni štirinajstdnevnik Pogledi je eden ključnih vsebinskih temeljev programa Ljubljana – svetovna prestolnice knjige 2010, ki bo zapolnil dolgoletno medijsko praznino na področju kulture. Novi kulturni časopis, ki ga Mestna občina Ljubljana v letih 2010 do 2013 sofinancira skupaj z Ministrstvom za kulturo R Slovenije, zbuja velika pričakovanja zlasti tiste kulturne javnosti, ki je ne moreta zadovoljiti položaj in način obravnave kulture v dnevnem časopisju. Mestna občina Ljubljana želi s kulturnim štirinajstdnevnikom spodbuditi kritično vrednotenje kulturne produkcije, posredovanje relevantnih in ažurnih informacij o dogajanjih na vseh področjih umetnosti in kulture in spodbuditi refleksijo družbe in časa. Obenem naj bi bil novi časopis kar najbolj dostopen bralcem, zato ne bo še ena kulturna revija, temveč časopis, ki bo nagovarjal širok krog bralcev v nakladi, ki je doslej pri nas nismo bili vajeni. Izdajatelj novega kulturnega časopisa, ki je prvič izšel 7. aprila in bo do oktobra izhajal kot brezplačna sredina priloga Dela v obsegu 32 strani in nakladi 60.000 izvodov, potem pa kot samostojna publikacija, je časopisna hiša Delo. Urednica novega kulturnega časopisa je Ženja Leiler. Po treh letih izhajanja bo Mestna občina Ljubljana projekt ovrednotila in se glede na uspešnost odločala o morebitni nadaljnji podpori projektu. Glede na izbrano ekipo sodelavcev in zaledje časopisne družbe Delo časopis uživa že vnaprejšnje zaupanje. Ljubljana – svetovna prestolnica knjige 2010 je tako rodila ne le nov medij, temveč vnaša tudi nove vsebine.

Foto Jože Suhadolnik/Delo

Pogledi – novi štirinajstdnevnik za umetnost, kulturo in družbo. Po naravni poti iz onostranstva

Ženja Leiler,
odgovorna urednica Pogledov

»Medije sem si vedno predstavljal kot žive ljudi, ki se po naravni poti porodijo iz neke ideje in prav tako po naravni poti odmrejo, ko izdihnejo svojo zadnjo idejo – in da torej niso neki nesmrtni stalini, titoti ali tudjmani, o katerih smrti je greh razmišljati.« Ta naravna pot, ko neke ideje odmrejo in se druge porodijo, ko gre tisto, kar je bilo ustvarjeno, mimo onega, za kogar je bilo ustvarjeno, sicer še zdaleč ni le naravna pot medijskih zadev. Velja pa zanje, še zlasti v zadnjem desetletju, ko življenje časopisov ni več nekaj samoumevnega in ko jim vztrajno padajo naklade, na neki poseben, morda celo emotiven način, toliko bolj. Vsak urednik, novinar in publicist se pač težko sprijazni, da ima končno življenje tudi medij, ki ga ureja, vanj piše in ga soustvarja – nemara še toliko bolj, če gre za tako imenovani premium časopis, namenjen umetnosti, kulturi in družbi.

Uvodna misel je pospremila zadnje dejanje prav takega časopisa. Natančno 22. decembra 1999 jo je na četrti strani zadnje številke *Razgledov* zapisal takratni predsednik uprave družbe Delo Tit Doberšek. Temu stvarnemu pojasnilu, zakaj Razgledi po skoraj pol stoletja življenja ne bodo več izhajali, je, najbrž spet »naravno«, sledilo zelo emocionalno, v svoji poanti tako rekoč kataklizmično slovo zadnjega glavnega in odgovornega urednika *Razgledov* Marka Crnkoviča. Zelo natančno ga pojasnjuje njegov zadnji odstavek: »'V skriptoriju je mraz ...' – bolijo me glava, oči in zapestje. Mi smo mrtvi, ISSN 1318-0401 ne obstaja več, 'lahkoživi liberalizem' je ukinjen; kontinuiteta, subverzivnost, dialog niso več niti v narekovajih. Lep pozdrav iz onostranstva.«

V teh poslednjih besedah, posvečenih *Razgledom*, imamo na mizi vsaj dva trmasta »imeti prav«. In oba imata prav še danes, dobro desetletje pozneje, ko je medijski svet, če bi ga gledali z onih časov sem, povsem spremenjen, skorajda nerazpoznaven, predvsem pa glede svoje prihodnosti zelo negotov. Predsednik uprave je imel prav, ko je trdil, da brez bralcev ni časopisa, da se vsako uredništvo sčasoma utrudi, ali kot je zapisal, pokopali so ga »bralci in ustvarjalci, ki niso znali več najti drug drugega in so hodili drug mimo drugega k novim medijem in novim vsebinam«. A prav je imel tudi urednik

Razgledov. Ne toliko s svojim arbitrarnim po-Razgledih-potop, ampak morda bolj z mislijo, da se časopis šele s »prenehanjem izhajanja preseli v obnebje medijskega mita – ko *Razgledov* ne bo več, bodo na nek način bolj prisotni v zavesti ljudi kakor doslej, ko so še izhajali.«

Razgledi so namreč v zadnjem desetletju dejansko postali neko mitsko mesto potrebnega, a za vedno izgubljenega splošnega kulturnega časopisa, pa čeprav jih na koncu ni kupilo več kot dobrih tisoč bralcev in jih je torej tudi bralo le nekaj več. Postali so sinonim za časopis, ki ga del javnosti glasno pogreša, četudi ga v njegovem zadnjem obdobju tako rekoč ni več ne kupoval ne bral ne soustvarjal. Z mesta udobne časovne oddaljenosti bi se lahko morda celo upravičeno vprašali, zakaj uprava Dela ni namesto odločitve o ukinitvi *Razgledov* raje poiskala ljudi, ki bi jim zmogli vdihniti nove ideje in z njimi morda pridobiti nove ustvarjalce in bralce. Ni namreč zanemarljivo, da je bil ravno prelom stoletij obdobje, ko so časopisni založniki po vsem svetu, ki jim je za vrat že dihala napoved o neslutenem razvoju svetovnega spleta in njegovih (z)možnostih, zaslužili največ v zgodovini tega medija, *Razglede* pa je po svojih skromnih močeh podpiralo tudi ministrstvo za kulturo. Eden od odgovorov na to vprašanje bi lahko bil, da so *Razgledi* kljub svoji častitljivi zgodovini, ko so še slišali na ime *Naši razgledi*, dejansko odslužili svojemu namenu in tako odigrali svojo vlogo. Ta vloga pa je, ne le zaradi časovnega in družbenega konteksta, v katerem so živeli, ampak tudi zaradi svoje uredniške specifike, nezamenljiva in neponovljiva.

Pogledi, novi kulturni štirinajstdnevnik, zato nikakor ne bodo in ne morejo biti nadaljevanje *Razgledov*; ne le zato, ker pač dvakrat ne moremo stopiti v isto reko, ampak zato, ker prihajajo na trg v medijsko zelo spremenjenih okoliščinah. Te naplavljajo predvsem številna vprašanja, pa komajda kakšen trdnejši odgovor: ali je izdajanje tiskanega štirinajstdnevnika, namenjenega umetnosti, kulturi in družbi, pa tudi zahtevnejšemu bralcu, danes, ko se vse bolj informiramo samo še prek elektronskih medijev, anahronistična ali subverzivna gesta? Ali slovensko govoreči prostor premore kritično maso bralcev takega medija in mu s tem omogoča preživetje na trgu? Kako nagovoriti mlajše bralce, ki časopise, če sploh, berejo le še na svetovnem spletu in ki jih morda res »vse zanima«, a pravzaprav bolj »malo briga«? Ali zmoremo ustvariti časopis, ki bo kritično in verodostojno reflektiral kulturne in družbene fenomene? In sploh, ali bomo ustvarjalci in bralci, v teh spremenjenih, zahtevnejšemu branju in vsebinam vse manj naklonjenih časih, znali »najti drug drugega«? – Če bi nas nezmožnost odločnih in odrešujočih odgovorov na ta vprašanja prestrašila, se *Pogledov* bržkone ne bi nikoli lotili.

Svoj post scriptum zadnjim *Razgledom* je Doberšek končal z mislijo, da se morda, namreč ustvarjalci in bralci, »spet srečamo pri kakem podobnem izzivu, ko bomo začutili, da ga potrebujemo«. Ta izziv je zdaj – dobrih deset let pozneje – tu. Zasluge zanj imajo tako Mestna občina Ljubljana in Ministrstvo za kulturo R Slovenije z razpisom za izdajanje novega kulturnega štirinajstdnevnika kot tudi medijske hiše, ki so se na razpis prijavile. Za izbranca, medijsko hišo Delo, je odgovornost zato seveda toliko bolj zavezujoča.

Na svidenje in na branje torej! •

Ljubljana bere, Rastem s knjigo, Knjige za vsakogar

Ljubljana in knjige

Knjige so prostor intimnega: najprej pisatelja in rokopisa in na koncu knjige in bralca. Slovenščina je zato srečen jezik, saj je dvojina v njej doma.

Slovenci radi beremo. Všeč so nam svetovi, sestavljeni iz petindvajsetih črk. Moč teh posebnih znakov je neizmerna; v njih so shranjene preteklost, sedanjost in prihodnost človeštva. Vse te zgodbe je čas zbral v največjo zakladnico v naši zgodovini.

Zgodovina kakšnih narodov včasih ne jemlje resno, še posebej, kadar se sami čutijo pohlevno majhni. Mi smo svojo usodo nekajkrat samozavestno vzeli v svoje roke. Tudi te dni, ko je naša Ljubljana, glavno mesto Slovenije, za eno leto postala svetovna prestolnica knjige. Naša kultura, naš jezik, naše knjige so sestavni del tega ponosa.

Bralec in knjiga sta najžlahtnejši par. Zato naj pred našimi pohlepnimi očmi ne bo varna nobena dobra knjiga! To slavnostno leto nam jih je, odličnih in poceni, s skupno voljo resnih ustvarjalcev v knjižnem loku pri nas, prineslo veliko!

Zdaj je čas, ko si moramo vzeti pravico do trenutka in pogledati v knjige. V vseh knjigah piše vse. Knjige so posebne hiše sreče in bolečine, spoznanja in modrosti, negotovosti in poguma. V njih živijo največji in tudi malo manjši ljudje.

Dovolimo in drznimo si seči, vsak malo zase in malo za vse, po tiskani besedi. Vrnimo se torej domov, vrnimo se k branju.

S polnimi pljuči dihajmo *Ljubljano - svetovno prestolnico knjige*!

Slavko Pregl, direktor Javne agencije za knjigo Republike Slovenije

Šolsko leto 2010/2011 – leto knjige!

Ministrstvo za šolstvo in šport Republike Slovenije si želi, da bi Unescov projekt *Ljubljana - svetovna prestolnica knjige 2010* dodatno spodbudil zavedanje o pomenu branja in knjige za razvoj vsakega posameznika in družbe v celoti, zato smo se odločili, da damo v šolskem letu 2010/2011 knjigam in branju poseben poudarek.

V letu, ko bodo številne kulturne in druge ustanove po vsej Sloveniji v projektu Ljubljana - svetovna prestolnica knjige 2010 pripravljale številne programe in projekte s področja branja, je to izjemna priložnost za širjenje bralne kulture tudi med otroki in mladino.

Branje, veliko prebranih knjig, je ključno za uspešnost, za doseganje znanja. Branje je ena temeljnih dejavnosti današnjega časa. Na branju in pisanju sloni proces osnovnega šolanja in nadaljnjega izobraževanja. Želimo si, da bi v tem šolskem letu – letu knjige – otroci in mladina prepoznali pomen branja, hkrati pa v branju tudi uživali, saj bo prav to prispevalo k razvoju njihovih bralnih navad in pogumnem vstopu v radosti življenja.

Dr. Igor Lukšič, minister za šolstvo in šport Republike Slovenije

Mestna občina Ljubljana v programu **Ljubljana bere** že tretje leto sistematično spodbuja razvijanje bralne kulture najmlajših. Mesto tako vsako leto podari po eno izvirno slovensko slikanico vsem ljubljanskim triletnikom in prvošolcem ob vstopu v šolo. Tako spodbujamo dostopnost najboljših knjig in podpiramo vrhunske avtorje.

Privajanju mladih bralcev na knjigo se pridružuje tudi Javna agencija za knjigo Republike Slovenije s programom **Rastem s knjigo**, v okviru katerega bodo prvič z izvirno slovensko knjigo obdarovani vsi slovenski srednješolci.

V okviru projekta **Knjige za vsakogar** bo izšlo 21 knjižnih del različnih zvrsti v visoki nakladi 8.000 izvodov in po ceni 3 evre za knjigo. Prodaja knjig se v letu svetovne prestolnice knjige iz knjigarn seli tudi v slovenske splošne knjižnice in druge kulturne ustanove. Pri projektu sodelujeta Društvo slovenskih knjigotržcev in Mestna knjižnica Ljubljana. Pri snovanju tega izvirnega eksperimenta je Mestno občino Ljubljana vodila misel, da bi z njim širila zavedanje o pomenu kupovanja knjig kot nepogrešljivem sestavnem delu bralne kulture. Mestna knjižnica Ljubljana je ob sofinanciranju Ministrstva za kulturo RS izdelala posebna stojala, na katerih bo potekala prodaja knjig, Mestna uprava pa bo skrbela za promocijo.

KNJIGA ZA VSAKOGAR V ŠTEVILKAH

Knjige za vsakogar se bodo šibile na posebnih stojalih v 75 knjigarnah po vsej Sloveniji, kupovali jih bodo lahko knjigoljubci v Trstu in Celovcu, k branju bodo vabile v 105 slovenskih knjižnicah, 24 slovenskih muzejih in 4 kulturnih ustanovah.

LEGENDA:

- knjigarne
- knjižnice
- muzeji in druge kulturne ustanove

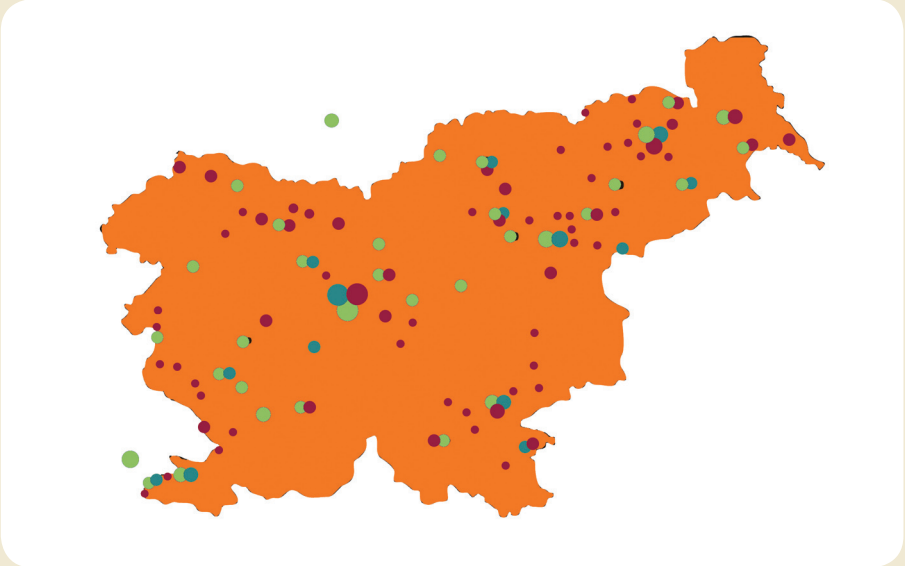

Ljubljana bere: Izbrane knjige

Jelka Reichman in Anja Štefan: Lonček na pike, Mladinska knjiga. Pesmi o živalih in otrocih dveh vrhunskih umetnic.

Matjaž Schmidt: Slovenske pravljice (in ena nemška) v stripu, Mladinska knjiga. 17 slovenskih ljudskih pravljic in nemška pravljica o Špicparkeljcu v stripu, ki zapolnjuje vrzel na slovenskem knjižnem trgu.

Rastem s knjigo: Izbrana knjiga

Slavko Pregl: Geniji brez hlač, Didakta. Mladinska pripoved je nadaljevanje priljubljenih Preglovih knjig o genijih, ki jo bodo prejeli slovenski srednješolci, ki so glede na bralne navade najbolj občutljiva skupina (ne)bralcev.

Knjige za vsakogar: Izbrane knjige

Rene Goscinny, Tome, Jim Davis: stripovski album Mesečnik, Založba Graffit. Prinaša dve osrednji stripovski zgodbi, v katerih nastopajo legendarni stripovski junaki Iznogud pa Spirou in Fantasio, ki Evropejce zabavata že dobrih 70 let, ter najslavnejši svetovni maček Garfild.

Monika Kropej, Roberto Dapit: Kole, kole, koledo, leto lepo mlado, Didakta. Knjiga prinaša slovenske pripovedi, ki govorijo o mejnikih v koledarskem letu. Letni časi in meseci so povezani z ljudskimi običaji in verovanji.

Vsaka ljubezen je pesem (poezija), Društvo slovenskih pisateljev. Knjiga ljubezenskih pesmi izbranih slovenskih pesnikov, ki so zastopani s po eno pesmijo in so hkrati tudi sami iz slovenske književnosti – od ljudske do sodobne poezije – izbrali še po pet najlepših ljubezenskih pesmi.

Evald Flisar, Damijan Stepančič: Čarovnikov vajenec, strip, Vodnikova založba. Najbolj brani slovenski roman po drugi svetovni vojni, ki je izšel že v osmi izdaji in tokrat še v stripu ter govori o prijateljstvu med indijskim duhovnim učiteljem Joganando in mladim Evropejcem.

Karl Markus Gauss: Jedci psov iz Svinije, Slovenska matica. Avtor je s pomočjo osebnih raziskovanj, potovanj in številnih pogovorov z Romi na Slovaškem razkril presunljivo podobo njihovega življenja in odnos večine do manjšinskega prebivalstva.

Tone Pavček: Čas duše, čas telesa, Slovenska matica. Zbirka kratke lirične proze, v kateri se pesnik vsake teme dotakne na povsem oseben, pristen, globok, duhovit ali ironičen način, pa naj gre za jezik, pokrajino, vino, zgodovino ali ljubice.

Boris Pahor: Zalivi. Čitanka, Cankarjeva založba. Izbor iz Pahorjevih romanov in novel predstavlja lok proze, ki je najboljša in najbolj avtentična slovenska sredozemska literatura in zarisuje obdobje fašizma 20. stoletja, še zlasti v odnosu do Slovencev pod Mussolinijevo Italijo, in skozi odlomke iz Nekropole kaže podobe iz uničevalnih taborišč.

Slavoj Žižek: Začeti od začetka. Čitanka, Cankarjeva založba. Knjiga izbranih besedil Slavoja Žižka se posveča predvsem avtorjevim besedilom, ki se nanašajo na analizo družbe in sodobnega funkcioniranja družbene vezi, pri čemer ožji izbor slovenskemu bralcu ponuja rdečo nit skozi labirint številnih Žižkovih besedil, ki so v zadnjih dveh desetletjih izšla predvsem v angleščini.

Svetlana Makarovič: Deseta hči. Čitanka, Cankarjeva založba. Prikaz pesniškega ustvarjanja Svetlane Makarovič, ki je iz besednjaka in imaginarija ljudske, zlasti baladne poezije naredila magični svet poezije, ki pa je obenem konkreten in sodoben, in pravljic za otroke, v katerih pesnica lahko izreče komentar, ki lapidarni pesniški obliki ni lasten.

Andrej Rozman Roza: Passion de Pressheren, KUD France Prešeren Trnovo. Dramski spev v dobro znanem in unikatnem slogu Andreja Rozmana Roze, ki je osredotočen na posamezna obdobja iz življenja Franceta Prešerna. Knjiga je spoj dveh avtorskih stvaritev, poleg Rozmanovega besedila bo vsebovala tudi ilustracije Cirila Horjaka.

Herta Müller: Zaziban dih, Študentska založba. Življenjska zgodba deportiranca v rusko taborišče služi za izris pripovedi o usodi nemškega naroda v Transilvaniji, ki bralcu poda presunljiv in nazoren prikaz preganjanja nemškega prebivalstva v Romuniji pod vladavino Stalina.

Daniel Kehlmann: Slava. Roman v devetih zgodbah, Študentska založba. Kehlmann postreže z devetimi zgodbami, ki se dogajajo tukaj in zdaj, v času komunikacijske tehnologije. V delu srečamo junake, ki zaradi odpovedi sodobne tehnike pristanejo v najrazličnejših neprijetnih situacijah.

Richard Flanagan: Plosk ene dlani, Študentska založba. Knjiga pripoveduje o življenju slovenskih priseljencev, ki so po drugi svetovni vojni pribežali v Avstralijo. Je roman o težkem življenju slovenskih emigrantov, ki v tujem svetu poskušajo najti up in odrešitev skozi ljubezen.

David Grossman: Glej geslo: ljubezen, Študentska založba. Roman je pripoved o Šlomu (Momiku) Neumannu, ki v 50. letih odrašča v Jeruzalemu z jidiš govorečima staršema, ki sta preživela holokavst. Obkrožen je s tišino in norostjo preživelih, zato postane obseden s skrivnostmi sveta, ki ga poskušajo zakriti.

Jonathan Franzen: Območja nelagodja, Študentska založba. Knjiga je Franznovo prvo avtobiografsko delo. Začne in sklene se z materino smrtjo in prodajo njene hiše, kar pomeni dokončno pretrganje vezi s preteklostjo in priložnost za obračun z dotedanjim življenjem. Ob tem zajame širšo sliko ameriške družbe 60. in 70. let prejšnjega stoletja.

Michal Viewegh: Učna ura ustvarjalnega pisanja, Študentska založba. Knjiga je zabavna, grenkosladka in ganljiva pripoved o dveh samosvojih dvojčkih in njuni teti, ki ju je vzgojila; o simpatični devetnajstletnici, ki je zanosila s poročenim moškim; o urednici bulvarnega časopisa, ki v poniževanju drugih išče svoje samospoštovanje.

Gašper Troha, Sebastijan Pregelj: Literarne poti po Ljubljani, Študentska založba. Knjiga bralca vabi, da se sprehodi po mestu z novimi očmi. Skozi napeto zgodbo mu odstira zgodovino plast za plastjo in mu odkriva življenje in delo najpomembnejših slovenskih književnikov. Mreža točk je razpostavljena v dva sprehoda po središču mesta, ob tem pa naniza posamezne točke, ki naj predstavijo literarno zgodovino tudi v drugih predelih Ljubljane.

Več avtorjev: LJ kot ljubezen, Študentska založba. Knjiga kaže, kako Ljubljano in njene bolj ali manj skrite kotičke doživlja več kot štirideset slovenskih pesnikov vseh generacij in na kakšne načine najde njihovo doživljanje specifično ubeseditev. Ljubljana zaživi kot vir navdiha in kritičnosti, avtopoetske digresije in zgodovinske upodobitve.

Zdaj pa: Ljubljana. Tuji avtorji o naši prestolnici, Študentska založba. V knjigi so zbrana besedila svetovnih avtorjev o Ljubljani, ki so nastala pretežno v preteklih 30. letih prejšnjega stoletja in so neprecenljiv preplet pričevanj, spominov ali miniaturnih literarnih mojstrovin. Med hvalnicami in zbadljivo kritiko, lucidnimi observacijami in pesniškimi zmotami je nastal neprecenljiv dokument uzrtja mesta od zunaj za vse, ki ga želijo spoznati od znotraj.

Več avtorjev: Štiri zmajske, Študentska založba. Štiri iskriva peresa mladinske literature so zapisala štiri zgodbe zmajev, ki se znajdejo sredi vrveža sodobnega sveta. Zmaji v teh zgodbah niso pošasti, ki so se borile z vitezi, temveč zvedava bitja, polna domislic. Knjigo je ilustriral Matej de Cecco.

Literarni festival: Literature sveta – Fabula 2010

3. DO 28. MAJ 2010

Ljubljana ni ena sama, Ljubljan je toliko, kot je njenih zgodb

Mesto ni abstrakten model, ampak pravcati labirint človeških usod. Minulih, sedanjih in prihodnjih. Empirično preverljivih in tistih izmišljijskih. Ljubljana ni ena sama, Ljubljan je toliko, kot je njenih zgodb. V mesecu maju bodo zgodbe in pesmi preplavile mesto, stopile bodo na trge in ulice, se spustile na nabrežja, posedale po parkih in se odpravile tudi tja, kamor redko zaidejo, a jih zato toliko bolj pričakujejo. V maju bo meščane in obiskovalce nagovorila knjiga v svoji najvišji legi – kot umetniško sporočilo, ki začara z lepoto besed in kliče k premisleku, kdo smo in kam plovemo. Festival literature *Fabula 2010* bo največji literarni dogodek po osamosvojitvi. Po eni strani bo ponudil številne dogodke z raznolikimi vsebinami. Po drugi strani pa bo vseskozi stavil na umetniško vrhunskost. Navsezadnje bo prvič po osamosvojitvi obiskala Slovenijo tudi aktualna Nobelova nagrajenka za književnost. Ljubljana bo v maju posebej pozorno prisluhnila tako glasovom sveta kot tistim, ki se včasih skoraj neopazno skrivajo v njenih nedrjih. Ko bo festivala konec, bodo ostale knjige. Vabile nas bodo, da jih odpremo in se odpravimo na besedne pustolovščine.

Mitja Čander, odgovorni urednik Študentske založbe

Na festivalu v organizaciji Študentske založbe bodo sodelovali gostujoči uveljavljeni književniki iz različnih držav, središče festivala z branji, delavnicami in literarnimi vlaki bo Ljubljana, zlasti staro mestno jedro, posamezni dogodki pa bodo tudi v drugih slovenskih mestih. Osrednja tema festivala je prikaz različnih sodobnih književnih zvrsti, ki se danes pojavljajo v različnih delih sveta, razprave o položaju književnosti v sodobni družbi kot temeljni osi dialoga med kulturami. Posebno pozornost bo festival namenil tudi književnosti za otroke in mladino. V okviru festivala bodo izšle tudi posebne knjižne izdaje domačih in tujih avtorjev z logotipom Ljubljana – svetovna prestolnica knjige 2010.

Svečana otvoritev festivala Literature sveta – Fabula 2010 s Herto Müller, Nobelovo nagrajenko za literaturo 2009, bo 3. maja 2010 ob 20. uri v SNG Drami, Ljubljana.

Osrednji sodelujoči pisatelji na festivalu Literature sveta – Fabula 2010

Herta Müller, Romunija, Nemčija: roj. 1953 v Nitzkydorfu (Romunija), dobitnica Nobelove nagrade za literaturo 2009. Müllerjeva, ki se je šele pri petnajstih naučila romunščine, je na univerzi v Temišvarju študirala germanistiko in romanistiko. Po študiju je dve leti delala kot prevajalka v tovarni, od koder so jo zaradi nepripravljenosti za sodelovanje s tedanjo romunsko tajno policijo Sekuritate odpustili. Njena prva besedila dalj časa niso mogla iziti ali pa so bili objavljena v zelo okrnjeni obliki. Pisateljica se je s številnimi drugimi banatskimi Nemci v osemdesetih letih izselila v tedanjo ZR Nemčijo. Trenutno živi in dela v Berlinu. Leta 1995 je postala članica nemške Akademije za jezik in pesništvo, dve leti pozneje pa se je umaknila iz nemškega centra PEN iz protesta proti njegovi združitvi z vejo nekdanje Nemške demokratične republike. Njena dela se dotikajo vprašanj človeške usode in dignitete ljudi v totalitarističnih sistemih. Odlikujejo se po izjemnem poetičnem jeziku, ki pripovedi ne olepšuje, marveč odkriva mnogoplastnost temne realnosti.

Jonathan Franzen, ZDA: roj. 1959 v Chicagu. Kmalu po rojstvu se je z družino preselil v Webster Groves, predmestje St. Louisa v Missouriju. Študiral je na univerzi Swarthmore v Pensilvaniji. Zdaj živi v New Yorku. Svoj prvi roman *The Twenty-Seventh City* je izdal leta 1988 in z njim na ameriškem literarnem prizorišču sprožil veliko zanimanja. Leta 1992 mu je sledil roman *Strong Motion*, ki v središče postavlja disfunkcionalno družino. Tretji roman *Popravki* (Beletrina 2005) mu je leta 2001 prinesel pomembno nacionalno knjižno nagrado (National Book Award) in ga povzdignil med najpomembnejše sodobne ameriške pisatelje.

David Grossman, Izrael: roj. 1954 v Jeruzalemu. Velja za enega najpomembnejših živečih izraelskih romanopiscev, podpisuje osem romanov, dramo, nekaj kratkih zgodb in novel ter številne knjige za otroke in mladino. Pisatelj je opazno stopil na književni oder v 80. letih in tam do danes tudi ostal. Mednarodno slavo je dosegel z objavo knjige *Rumeni veter* (1987), publicistično obdelavo arabsko-izraelskega konflikta, za katero je prejel veliko priznanje za sočuten in človeški opis obeh vpletenih strani. V slovenščino imamo preveden njegov esej *Levji med* (Mladinska knjiga 2006).

Michal Viewegh, Češka: roj. 1962 v Pragi. Sodi med najpopularnejše sodobne češke pisatelje. Prva njegova knjiga je izšla leta 1990, lani pa je bil podpisan že pod več kot dvajset del. Nekateri kritiki ga obravnavajo kot družbeni pojav,

njegov uspeh pa pripisujejo predvsem sposobnosti, da zabavni in humoristični žanr izpisuje kot romantične televizijske serije. Ima tudi izjemen občutek za like in za bralce, ki jih očara s pravimi odmerki pisanja o ljubezni, seksu in odnosih. Viewegh je pop zvezda sodobne češke literature, njegove knjige se prodajajo v astronomskih nakladah, skupaj je bilo namreč prodanih že več kot 1.200.000 izvodov.

Richard Flanagan, Avstralija: roj. 1961 na Tasmaniji. Njegovo prvo romaneskno delo z naslovom *Smrt rečnega vodnika* (Cankarjeva založba 2004) je pripoved o Aljažu Cosiniju, rečnem vodniku, ki med potopom razkrije svoje skrito življenje in življenje svojih prednikov. Zadnji avtorjev roman nosi naslov *Neznana teroristka* (Miš 2008). Flanagan je prejemnik številnih nagrad za literaturo. Kot scenarist je sodeloval pri vrsti filmov, med drugim pri hollywoodski uspešnici Avstralija. Film, posnet po romanu *Plosk ene dlani* je bil na Berlinskem filmskem festivalu nominiran za zlatega medveda, njegove knjige pa so prevedene v španščino, portugalščino, italijanščino, švedščino, nemščino, finščino, nizozemščino, francoščino in slovenščino.

Daniel Kehlmann, Nemčija: roj. 1975 v Münchnu. Pri dvaindvajsetih letih je izšel njegov prvenec *Beerholmova predstava* (1997); kritiki so hvalili predvsem pisateljev izbrušen slog in zrelost. Ponovno je opozoril nase leta 2003 s peto knjigo, romanom *Jaz in Kaminski* (Modrijan 2006), največji uspeh pa mu je prinesel roman *Izmera sveta* (Modrijan 2007), ki je izšel leta 2005 in doslej samo v nemško govorečem prostoru presegel naklado dveh milijonov izvodov ter bil preveden v več kot štirideset jezikov.

Dogodki literarnega festivala Fabula 2010

LITERARNA LJUBLJANA: Utrip literarne preteklosti Ljubljane bo na svetovni dan knjige zaživel na spletu.
▸ www.literarnaljubljana.si

PREVAJALSKA DELAVNICA: MEDNARODNO ZNOTRAJ LOKALNEGA: Delavnica je posvečena kitajsko-slovenskemu pesniškemu povezovanju. Sodelovali bodo štirje slovenski pesniki: Aleš Šteger, Milan Jesih, Gorazd Kocijančič, Tomaž Šalamun, in štirje kitajski: Yongming Zhai, Xiaobin Yang, Yang Lian, Leung Ping-Kwan. V sodelovanju z izkušenimi prevajalci bodo prevajali pesmi avtorjev iz mandarinščine v slovenščino in obratno. Izšli bosta dve dvojezični antologiji; gostovanju kitajskih avtorjev na Fabuli pa bo sledilo tudi gostovanje slovenskih pesnikov na Kitajskem.

SPREMLJEVALNI PROGRAM

BRANJA SLOVENSKIH PESNIKOV: Posnetki branj slovenskih pesnic in pesnikov bodo objavljeni na spletni strani festivala Fabula. Prisluhniti bo mogoče lastnim interpretacijam pesnikov Neže Maurer, Barbare Korun, Erike Vouk, Lucije Stupica, Toneta Pavčka, Cirila Zlobca, Toneta Škerjanca, Esada Babačića, Andreja Medveda in Miklavža Komelja.
▸ www.festival-fabula.si

POTUJOČA NESKONČNA KNJIGA: Velika prazna knjiga bo potovala po ljubljanskih knjigarnah in vabila ljubitelje zgodb zapisane besede, da sestavijo svoj roman. Obiskovalci bodo povabljeni, da zadnjemu stavku, napisanemu v knjigi, dodajo svojega in tako vsebinsko nadaljujejo pripoved. Končno besedilo bo skupaj s podpisi avtorjev objavljeno na spletni strani festivala Fabula.

BESEDA NA OBISKU: Slovenski dramski igralci bodo brali odlomke iz del, izdanih v Žepni Beletrini, v bolnišnicah, kriznih centrih in domovih za ostarele. Sodelujejo: Alenka Tetičkovič, Mojca Fatur, Zvezdana Mlakar, Radoš Bolčina, Gašper Tič, Boris Ostan in Saša Pavček.

KNJIGA V STRIPU: Literarni natečaj, ki bo potekal med dijaki osnovnih šol. Najboljše prispevke bo izbrala strokovna komisija v sestavi: Boštjan Gorenc – Pižama (urednik), Damijan Stepančič (ilustrator) in Dušan Šarotar (pisatelj).

SPREHAJALIŠČA ZA VRAČANJE: Na več lokacijah v Ljubljani – na Novem trgu, v Knjigarni Beletrina, Trnovskem pristanu, na Plečnikovih stopnicah, v parku Tivoli, ob Čolnarni – bodo v času trajanja festivala postavljene t. i. bralnice.

Gre za kotičke, ki bodo umeščeni v prijetno, senčno okolje, kjer se bodo lahko obiskovalci dalj časa zadržali z dobro knjigo v rokah. V bralnicah bodo stojnice s knjigami in sedišča; knjigoljubci bodo izbirali med različnimi naslovi več slovenskih založb.

Osrednja tema festivala: Mesto

Kraj dogajanja: Breg

PISATELJEVO MESTO: Vsak gostujoči avtor festivala bo na simbolni ravni, s svojim literarnim ustvarjanjem, predstavil mesto. S posegi v okolje bo označeno mesto, iz katerega prihaja posamezni književnik. Breg bo preoblečen v glavna mesta držav, atmosfero držav gostujočih avtorjev bodo pričarala branja, pogovori, koncerti in okrogle mize, kjer bodo odpirali literarna, sociološka, filozofska, urbanistična in druga vprašanja.

PISATELJSKA MESTA: 7. maj: Jonathan Franzen - New York, 11. maj David Grossman – Jeruzalem, 15. maj: Michal Viewegh – Praga, 20. maj: Daniel Kehlmann – Dunaj, 24. maj: Richard Flanagan – Sidney.

RAZISKOVANJE MESTA PO LITERARNIH POTEH: Gre za svojevrsten poseg v prostor, pa tudi unikaten literarni zemljevid in knjigo. Obiskovalci festivala bodo po poteh pisateljev hodili s pomočjo vodičev, ki jih bo posebej za to priložnost usposobil Turizem Ljubljana.

PRIJAZNO MESTO: Ureditev Muzeja in galerij mesta Ljubljane (MGML). Izveden bo vzorčni projekt prilagoditve dostopnosti razstavnih prostorov in eksponatov za potrebe slepih in slabovidnih, tako da bo preurejen del stalne muzejske zbirke. S polemično razpravo na temo *Kaj mesto potrebuje?* bodo organizatorji opozorili na položaj deprivilegiranih družbenih skupin in ponudili možne rešitve za izboljšanje njihovega položaja na tem področju.

ODA PREŠERNU: Prepis Prešernovega Krsta pri Savici. V akcijo bodo vključeni dijaki srednjih šol iz Ljubljane in okolice, ki bodo prepisali del nacionalne epske pesnitve.
Prešernov spomenik bo v času festivala Fabula za en dan doživel preobrazbo. Art inštalacijo Prešernovega novega oblačila, ki bo potiskano z odlomki iz pesnikove najdaljše pesnitve, bo realizirala Andreja Brulc.

LJUBLJANA V OSEMDESETIH – PERONARJI FERIJA LAINŠČKA: pogovor z avtorjem ob ponatisu romana.

PESMI O LJUBLJANI: Uveljavljeni slovenski pesniki vseh generacij so bili povabljeni, da napišejo pesem o Ljubljani. Odlomki iz pesmi bodo predstavljeni na ekranih na avtobusnih postajah LPP in na avtobusih lokalnega potniškega prometa. Pesmi bo mogoče na avtobusih in postajah prebirati maja 2010. Vse pesmi so zbrane v antologiji Lj kot Ljubezen, Pesmi v in o Ljubljani.

PROJEKCIJA LITERARNIH BESEDIL NA JAVNE STAVBE: Na različne ljubljanske stavbe bodo v času festivala projicirani odlomki iz del slovenskih avtorjev ter odlomki iz del gostujočih avtorjev na festivalu.

RAZSTAVE

PODOBE SLOVENSKIH PESNIKOV IN PISATELJEV, Zgodovinski atrij Mestne hiše: Fotograf Jože Suhadolnik je v svoj objektiv ujel več kot 50 slovenskih pesnikov in pisateljev.

RAZSTAVA NA KORITIH LJUBLJANICE: Fotografska razstava Bralec fotografa Boruta Kranjca bo osmišljala branje in opozarjala na leto knjige.

IZRAELSKA RAZSTAVA: V sodelovanju z izraelskim veleposlaništvom na Dunaju in Slovenskim etnografskim muzejem bosta ob gostovanju Davida Grossmana v Ljubljani na ogled dve razstavi, Umetnost hebrejske pisave in Najlepše izraelske ilustracije, ki sta bili predstavljeni že v številnih državah po svetu.

FABULA IN VIDEO

PISATELJI V AVTOBUSU: Potnikom LPP bodo privlačno predstavljeni izbrani slovenski pisatelji. Na monitorjih avtobusov se bodo vrteli kratki predstavitveni spoti slovenskih književnikov. Pisatelji bodo tako stopili v mestni vsakdanjik, med svoje bralce, ki jih spremljajo med njihovimi opravki.

POSNETKI OSREDNJIH DOGODKOV: Osrednji dogodki festivala bodo posneti in pozneje predvajani na svetovnem spletu (na literarnem spletnem portalu www.airbeletrina.si), da si jih bodo ogledali tudi tisti, ki jih ne bodo mogli spremljati v živo.

KINOFABULA: V času Festivala bo v sodelovanju s Kinodvorom potekala Kinofabula, kjer se bodo vrteli filmi, vsebinsko povezani z gostujočimi avtorji in mesti, ki jih avtorji literarno raziskujejo oz. iz katerih prihajajo. Projekcijam filmov bo sledil pogovor z izbranimi gosti v Kavarni Kinodvora.

IZOBRAŽEVANJA

SEMINAR ZA KNJIŽNIČARJE IN KNJIGARNARJE: Knjižničarji, knjigarnarji pa tudi profesorji slovenščine si želijo smernic, možnih prijemov in nagovorov, kako bralcu ponuditi dobro knjigo in ga hkrati za branje dolgoročno navdušiti. Predavanja uglednih predavateljev bodo ponudila nekaj odgovorov na opisane dileme in predstavila nekaj dobrih praks.

ESEJ NA MATURI 2010: Lojze Kovačič in Andrej Makin – primerjalne esejske teme.

ESEJ JE MOŽGANSKA NEVIHTA! Taras Kermauner: Literarna vzgoja v obliki krajšega seminarja bo potekala na temo pisanja maturitetnega literarnega eseja. Mentorica seminarja prof. Nada Barbarič bo osvetlila teme iz del, ki bodo maja 2010 osnova za maturitetni esej.

KNJIGA V STRIPU, NATEČAJ ZA OSNOVNOŠOLCE: Tema tokratnega natečaja se navezuje na knjigo Štiri zmajske, ki bo izšla v zbirki Žepna Beletrina. Učenci bodo izbrali eno izmed zgodb, vključenih v zbirko mladinske kratke proze, in izdelali strip.

PODOBA IZ SANJ: MEDNARODNI SIMPOZIJ O IVANU CANKARJU: Mednarodni simpozij o Ivanu Cankarju želi opozoriti na kompleksnost osebnosti in dela tega pomembnega slovenskega literarnega umetnika in misleca ter odpreti prostor za razpravo ob iztočnicah, ki jih njegova besedila ponujajo današnjemu človeku na duhovni, miselno-idejni in estetski ravni.

GLASBENI DOGODKI

PESEM JE GLAS SRCA – PEVSKI ZBORI V JAKOPIČEVEM SPREHAJALIŠČU V LJUBLJANI: Pevski zbori bodo peli uglasbljeno poezijo slovenskih pesnikov od Prešerna in Ketteja do Kosovela in Župančiča. Za izbor zborov in skladb kot soorganizator skrbi Kulturno društvo Glasbena matica.
▸ www.festival-fabula.si

Knjiga in ustvarjalnost na področjih kulture

Knjiga in gledališče

Gledališče je umetnost, ki združuje različne oblike umetniškega izražanja, od literature do dramske igre in giba, od likovne umetnosti do glasbe. Gledališče je v nenehnem dialogu z literaturo, predvsem z dramatiko, ki jo skuša relevantno uprizarjati ali pa se od nje osamosvaja.

Kar zadeva prozo, dramatiko in poezijo, kot nam jo razkrivajo knjige, ima gledališče pomembno vlogo predvsem pri spodbujanju dramatike, ki je pisana v nameri, da zaživi na gledaliških deskah. Pokojni dramatik Peter Božič mi je nekoč dejal: »Dvajset let nisem napisal ničesar preprosto zato, ker me gledališča niso povabila, kajti dramatik piše za oder in ne za svoj predal.«

V Slovenskem mladinskem gledališču se zavedamo, da so dramatiki tisti, ki lahko ustvarijo odrska besedila, v katerih odzvanja naš prostor in čas, in čeprav se svetovna dramatika dotika vsebin, ki so globalne in pomembne za skoraj vse družbe na tem planetu, so le dramatiki v Sloveniji tisti, ki lahko ubesedijo specifičnosti slovenske družbe v tem trenutku.

V letu, ko je Ljubljana svetovno središče knjige, se ponuja dobra priložnost tudi za razmislek o vlogi gledališč pri spodbujanju domačega dramskega pisanja.

Uršula Cetinski, direktorica Slovenskega mladinskega gledališča

Knjige glasbe

Med vsemi knjigami na vseh policah tega sveta so nekatere zares posebne. Ponavadi se skromno ali pa naduto držijo same zase, na policah stran od svojih vrstnic. Za svojo ekskluzivo imajo tehtne razloge. Ne potrebujejo namreč prevajalcev, pa vendar njihovo vsebino razume samo peščica prav njim posvečenih ljudi. Ko pa se ta vsebina prelije v svojo pravo obliko, se z lahkoto razkrije vsem.

To so knjige, katerih čudežne skromne črke zmorejo odstreti zavese časa in razpreti prostore zvoka gotskih katedral, baročnih palač, romantičnih salonov, dunajskih kavarn, šumotanja potokov, hrumenja vojne in tišine srca.

To so partiture, knjige glasbe.

Knjige, katerih enigmatični zapisi zvenijo in nam čez zaprte oči odzvanjajo pokrajino našega zavedanja.

prof. Aldo Kumar, Akademija za glasbo Univerze v Ljubljani

Knjiga in film

Film ali knjiga, podoba ali beseda? Knjiga naj bi bila tista, ki nagovori vsakega bralca posebej, odpira poti v lastne svetove doživljanja in domišljije. Toda spet, podoba naj bi bila močnejša od besede. Film se ne omejuje na izrečeno, ima moč, da pripoveduje, ne da bi izrekel, na voljo ima sliko, kompozicijo, ritem, zvok in čas. Knjiga in film kot nasprotnika. Knjiga in film kot sopotnika. Veliko najboljših filmov je nastalo po književnih predlogah, a zapisanih je bilo tudi mnogo besed o neuspelih filmskih upodobitvah knjig. Toda knjiga ni nikoli boljša od filma. Imamo le dobre ali slabe knjige. In tudi film je lahko le dober ali slab.

Dobra knjiga opisuje to, česar jezik ne zmore. In dober film ni nikoli le zbirka podob. Ne šteje tisto, iz česar sta ustvarjena, ampak to, kar ustvarjata. Čeprav knjiga in film pripovedujeta na različne načine – kadar sta dobra, govorita o istem. O meni, o tebi, o svetovih, magičnih in stvarnih, o tem, kar je in kar bi lahko bilo. Zaradi njiju otrpnemo, čutimo, mislimo, hočemo, se bojimo, smejimo. Na prestolu domišljije in duha je dovolj prostora za oba.

Barbara Kelbl, vodja programa filmske vzgoje, Kinodvor

Knjiga in likovna umetnost

Jezik smo se navadili hraniti v knjigah. Skozi stoletja smo izoblikovali sistem klasificiranja, ki nas varuje pred nesporazumi. Slovaropisje je temeljni kamen znanja o jeziku in ni prevoda brez slovarja. Prevajamo nenehoma – ne le iz tujih in v tuje jezike, pač pa tudi znotraj jezika: neko izkušnjo pogosto opredelimo tako, da jo prevedemo v drugo izkušnjo. Prevajamo pa tudi znotraj polja likovne umetnosti: ustvarjalec lastno izkušnjo prevede v likovni jezik, obiskovalec oziroma gledalec jo prevaja znotraj svojih klasifikacijskih kodeksov in izkušenj ter jo nenazadnje prevede v govorjeno in/ali pisano besedo. Vtisi realnega (ali imaginarnega) sveta se tako spremenijo v vizualno podobo, ta se skozi oči posameznika prevaja nazaj v njegovo realnost, kjer ostane kot zapis na individualnem nivoju ter se velikokrat prelije na papir. Ostane dokument, pisana beseda, ki skupaj z umetniškim delom, zapisanem na platnu, papirju, računalniški grafiki, v marmorju, kamnu, bronu ali na digitalnem nosilcu, govori o času nastanka, prevaja preteklost in išče svoje mesto v prihodnosti.

Alenka Gregorič, umetniški vodja programa Mestne galerije, MGML

Pod naslovom **Knjiga in ustvarjalnost na področjih kulture** bodo v času Ljubljane – svetovne prestolnice knjige 2010 potekale različne prireditve z različnih področij kulture, ki se bodo vsebinsko povezovale s temeljnim programom in s knjigo v širšem smislu, izvajali pa jih bodo muzeji, galerije, gledališča, glasbeniki in drugi kulturni ustvarjalci. Tako bo knjiga v svoje okrožje pritegnila malone vse kulturne ustanove in vse medije.

Program prireditev

MAREC, APRIL 2010

KINOBALON NA FESTIVALU PRAVLJICE DANES. Kinodvor.
Otroci bodo primerjali filmsko pripoved in pripovedovanje v živo. Najprej bodo prisluhnili pripovedovanju pravljic, potem pa si bodo lahko ogledali še animirane filme na velikem platnu. Obravnavana bosta dva animirana filma, narejena po slikanicah: Trije razbojniki, ki je bil posnet po istoimenski slikanici Tomija Ungererja, in Zakaj? priljubljene avtorice Lile Prap, po motivih katere je nastala tudi serija animiranih filmov. Pravljice o živalih bo pripovedovala Ajda Roos.
▸ www.kinodvor.org/kinobalon

KINOBALON PRIPOVEDUJE. Kinodvor. Izbrani pripovedovalci in glasbeniki bodo pred projekcijami filmov otrokom pripovedovali pravljice, zgodbe in pesmi, ki so tematsko vezane na filmsko pripoved. V Sezamovem kotičku bodo pregledovali slikanice in brali zgodbe na teme, ki jih obravnava film. V času počitnic bo organizirana delavnica, v kateri bodo povezovali knjigo in film ter strip in animirani film.
▸ www.kinodvor.org/kinobalon

VEČERI KNJIGE IN FILMA. Kinodvor. Večeri knjige in filma se bodo odvijali od marca do decembra 2010 v sodelovanju s slovenskimi založniškimi hišami in filmskimi distributerji. V goste so kot govorci povabljeni avtorji različnih knjižnih del, po katerih so bili posneti filmi, avtorji strokovnih knjižnih del, ki se nanašajo na filme, kritiki in drugi strokovnjaki, povezani s knjižno-filmskim svetom.
▸ www.kinodvor.org

VELIKA RETROSPEKTIVA KNJIGE O FILMIH, 2. DEL: RAZUMETI FILM, Slovenska kinoteka. Louis Giannetti je zasnoval svojo knjigo na dvanajstih natančnih poglavjih, ki obravnavajo filmsko teorijo. Filmi, ki bodo prikazani, so sestavni del tega večstopenjskega popotovanja po knjigi in nudijo neposredno možnost in izkušnjo, kako lahko razumemo filme s knjigo pred seboj in hkrati zazrti v veliko platno.
▸ www.kinoteka.si

NA KRILIH DOMIŠLJIJE. Lutkovno gledališče Ljubljana. Bibliofilska razstava bo nadgradnja ponudbe LGL. V foyeru bo na ogled vrsta starih in redkih otroških knjig, ki bodo v obiskovalcih zbujala nostalgične spomine in željo po ponovnem prebiranju.
▸ www.lgl.si

VARIETEJČEK. FAMILIJA, DRUŠTVO ZA ORGANIZACIJO UMETNOSTI, Kavarna Union. Uprizorili bodo štiri serije gledaliških nadaljevank, od katerih se vsaka povezuje z drugo umetnostjo, vse pa druži ista rdeča nit: knjiga. Ob sobotnih dopoldnevih se bodo otroci med 4. in 8. letom poglabljali v skrivnosti slikanic, znanstvenih enciklopedij, pesniških zbirk za otroke in zbirk pravljic z vsega sveta, gledali eno izmed štirih gledaliških nadaljevank, zadnja ura pa bo namenjena kreativnim delavnicam in igri.
▸ www.varietejcek.si

KNJIGA ČIRA ČARA. Pionirski dom – Center za kulturo mladih. Art center Pionirskega doma: Razstava in izdelava knjige Čira čara predstavlja izbor grafik, risb ali slik – ilustracij na izbrano temo pesmi haiku, ki jih tudi v letu 2010 zbirajo na Gimnaziji Vič. Namen je skupaj z gimnazijskim natečajem izvesti zbirni netekmovalni natečaj otroških in mladinskih del po ljubljanskih in slovenskih šolah.
▸ www.pionirski-dom.si

JELKA REICHMAN: OSVETLJENE IN PREBRANE PODOBE. Galerija Kresija. Razstava bo odprta na dan, ko Ljubljana prejme častni naslov Ljubljana – svetovna prestolnica knjige 2010, 23. aprila. Umetnica je lanska dobitnica Župančičeve nagrade za življenjsko delo.

RAZ-STAVLJENA KNJIGA. Galerija Kresija. Na poučen in interaktiven način nas bo s tehniko tiskanja s tiskarskimi črkami, ki je do 70. let prejšnjega stoletja ostala nespremenjena še iz Guttenbergovih časov, seznanila razstava Raz-stavljena knjiga in njeni spremljevalni dogodki.

ČUDEŽNE PODOBE V MESTU: RAZSTAVA IZBRANIH ILUSTRACIJ 25 SLOVENSKIH ILUSTRATORK IN ILUSTRATORJEV. Atriji Mestne hiše. Razstava bo sočasno na ogled tudi na plakatnih prostorih po mestu.
▸ www.ljubljana.si/si/zivljenje-v-ljubljani/kultura-turizem/razstavni-prostori-mol/

RAZSTAVA SKUPINE OSMIH MLAJŠIH ILUSTRATORJEV. Galerija Srečišče, hostel Celica, Metelkova. Sodobni vizualni umetniki bodo s svojim premislekom predstavili prihodnost drobne mojstrovine ekslibrisa in obenem postavili spoštljiv spomenik klasični likovni tehniki, grafiki, z razstavo Ex libris – nazaj v knjigo. Na izvirno postavljeni razstavi se bodo s svojimi deli in posegi v galerijski prostor predstavili Dean Ivandić, Jakob Klemenčič, Alenka Sotler in Zora Stančič. Ob obeh razstavah bo potekal še spremljevalni program, ki bo z bralnimi uricami likovno delo in pisano besedo približal kar najširšemu krogu poznavalcev in ljubiteljev tovrstne literature
▸ www.galerijasrecisce.si

OTOK, MESTO IN DRUGI. Društvo za Eno glasbo. Avtorica Lucija Stupica: Uprizoritev postavlja drugačno razmerje med človekom in metafiziko, med prvoosebnim jazom in drugim. Ritem mesta se tako narekuje skozi poezijo, glasbo in spremljajočo fotografijo. Umetniki, ki so se povezali v ta projekt, o mestu razmišljajo kot o prostoru, ki razpira možnosti uresničitve človeka kot kulturnega in socialnega bitja.
▸ www.pranger.si
▸ www.terrafolk.org

KNJIGA IN UPRIZORITVENE UMETNOSTI, TEMATSKA OKROGLA MIZA. Studio Mestnega gledališča ljubljanskega. Predstavljeni bodo založbe in uredniki, ki v Sloveniji skrbijo za izhajanje strokovne literature s področja uprizoritvenih umetnosti.
▸ www.mgl.si

UVOD V 1. FESTIVAL ČRK, galerija Kresija, kaligraf Marko Drpić, tipoRenesansa: Os Festivala črk je rekonstrukcija 50 let stare tiskarne, vključno s tono svinčenih in lesenih črk. Na knjigotiskarski način bodo tiskali vizitke, vabila, vzorčne knjige črk.
▸ www.festivalcrk.si

KNJIŽNA KAZALA. Deset oblikovalcev, ilustratorka in kaligraf bodo natisnili majhno serijo knjižnih kazal. Kazala bodo naprodaj v večjih knjigarnah in muzejih. Sodelujejo oblikovalci Tomato Košir, Teja Kleč, Tanja Radež, Boštjan Botas Kenda, Borut Balant, Petra Černe Oven, Mojca Janželj, Zek Crew, Lukatarina, Maja Licul, ilustratorka Mina Žabnikar in kaligraf Marko Drpić. Prodajna mesta so delo industrijskega oblikovalca Tonija Kancilje.
▸ www.festivalcrk.si

MOJSTRI PRIPOVEDUJEJO. Vsako sredo bodo v intervjujih s tiskarskimi mojstri izvabljali sočne zgodbice iz zakulisja tiskarskega sveta.
▸ www.festivalcrk.si

LITERADIOTURA – LITERARNI PROGRAM IN PRIREDITVE RADIA ŠTUDENT 2010-2011. Za 2 groša fantazije (radijske oddaje pravljic in pripovedovalska prireditev Pravljično ReŠetanje), Tu pa tam (literarne oddaje z interpretacijami proze sodobnih svetovnih in slovenskih avtorjev), Dreamtigers (natečaj poezije in večeri poezije), Nočnje (nočni literarni in igrani radijski program, posvečen manj znanim literarnim obdobjem): Literarne oddaje, programi in prireditve različnih literarnih zvrsti, ki izvirajo iz tradicije literarnih oddaj in radijskih iger Radia Študent ter njegove 40-letne interpretativne tradicije. Izbor pravljic, proze, poezije ter uprizoritvenih besedil iz slovenske in svetovne dediščine.
▸ www.radiostudent.si

IGRALCI BEREJO ROMANE V MINI TEATRU. Mini teater. Polodrski dogodki, v katerih bodo največja imena slovenskega gledališča, Milena Zupančič, Olga Kacjan, Zvezdana Mlakar, Jurij Souček, Ivanka Mežan, Iva Zupančič, Štefka Drolc, Saša Tabaković, Jose, Robert Waltl, Marko Mandić in drugi, posodila svoje glasove klasičnim romanom svetovne književnosti (Gospa Bovary, Billy Bud ...) in sodobnim avtorjem (Pascal Quignard, Josef Winkler, Daniel Kehlman, Aleksandar Hemon ...). Pomemben del programa bo posvečen tudi sodobnemu slovenskemu romanu.
▸ www.mini-teater.si

VEČER Z MILO KAČIČ, Zavod Senzorium in Drama SNG Ljubljana. Večer z Milo Kačič je poklon duhovni sorodnosti, prijateljstvu, zvestobi, ljubezni, predaji in medsebojni pripadnosti.
▸ www.senzorium.com
▸ www.drama.si

KNJIGA GLEDALIŠČA. Slovensko mladinsko gledališče. Strokovni pogovori, ki se bodo odvijali enkrat mesečno v času trajanja svetovne prestolnice, na njih pa bodo strokovnjaki s področja humanistike in umetnosti obravnavali fenomene sodobne umetnosti, predvsem gledališča, v povezavi s knjigo.
▸ www.mladinsko.com/predstave/pogovori-v-klubu/sezona-200910/

MAJ 2010 **RISTANC. NONA CIOBANU, PETER KOŠIR. KAZEMATE NA LJUBLJANSKEM GRADU.** Projekt sestoji iz treh med seboj prepletenih dogodkov, ki se odvijejo v istem prostoru: Prostorska videoinstalacija, Predstava in Koncert Kayhana Kalhorja. Projekt je nastal v sodelovanju s TOACA kulturno fundacijo, Romunija, Kudom France Prešeren, Romunskim kulturnim institutom in Festivalom Ljubljana.
▪ *Prostorska videoinstalacija:* Prostor, viden skozi polja igre ristanc, odkriva in raziskuje vsakodnevne realnosti Bližnjega vzhoda.
▪ *Predstava:* Potovanje in preobrazba (geo)grafičnega znaka v črko, besedo, pesem. Preplet sodobnega plesa, projekcij, poezije, žive glasbe (tolkala, teremin, kamanče) in arhitekture.
▪ *Koncert Kayhana Kalhorja:* Iranski skladatelj in glasbenik, delujoč v New Yorku, igra na stari perzijski instrument kamanče (perzijske klasaste gosli). Igral bo svoje skladbe in improvizacije na tradicionalne skladbe, povzete iz stare perzijske književnosti.
▸ www.lspk2010@ljubljana.si/ristanc

VELIKA RETROSPEKTIVA KNJIGE O FILMIH, 3. DEL: ZGODOVINA FILMA. Slovenska kinoteka. Tretja retrospektiva, ki bo zaokrožala prvo polovico leta, se nanaša na knjigo z naslovom Zgodovina filma, delo avtorjev Davida Bordwella in Kristin Thompson, ki bo v slovenskem prevodu izšla letošnjo pomlad.
▸ www.kinoteka.si

FESTIVAL KANTFEST. Center urbane kulture Kino Šiška, koprodukcija: Zavod CCC. Festival sodobnih trubadurjev se bo začel v Rušah in nato nadaljeval svojo pot do CUK Kino Šiška, vodilna tema je odnos med besedo, tišino in glasbo. Maja 2010 bo izšla osma zgoščenka festivala ter kompilacija in predstavitev najboljših pesniških besedil, ki so se doslej pojavila na festivalu.
▸ www.myspace.com/kantfest

ROKERJI POJEJO PESNIKE. CUK Kino Šiška, koproducent: Mladinski kulturni center Maribor. 20 izbranih slovenskih glasbenih skupin uglasblja 20 izbranih slovenskih pesnikov.
▸ www.myspace.com/rokerjipojejopesnike

SVETLANA MAKAROVIČ: KRIZANTEMA NA KLAVIRJU. GLASBENO-GLEDALIŠKI PROJEKT JANJE MAJZELJ. V soorganizaciji Slovenskega mladinskega gledališča in CUK Kino Šiška.
▸ www.kinosiska.si

BERLJIVO. 9+1. Zavod za kiparstvo. Galerija na prostem pred Gruberjevo palačo in v parku Tivoli. 10 kiparjev po izboru Tatjane Pregl Kobe. Vsa razstavljena dela na prostem bodo berljiva na različne načine: Literarno-poetično v kipih; Kiparski motiv, vzet iz literature; Kipar kot literarni ustvarjalec; Knjiga kot vizualni element; Literatura kot povod, izziv. Knjiga kot kiparski objekt in medij bo predstavljena tudi v spremnem katalogu in predvidoma v knjižni publikaciji, ki bo poleg strokovnega besedila posamično predstavila tudi vseh deset avtorjev.
▸ www.kiparstvo-zavod.si

BUQVE, Društvo študentski kulturni center ŠKUC. Delavnice kreativnega pisanja, tiska besedil na majice, ustvarjanja alternativnih ovitkov in kazal za knjige, slikarska in kiparska delavnica na temo literarnih besedil, grafitarska delavnica po konceptu literarnih besedil in prenos literarnih besedil v javni prostor, striparska delavnica, bralni krožek Anonymous readers, literarni večeri Literarni megabajti. Bralni performans z glasbeno, video ali igralsko spremljavo, tiskanje minislovarčka slovenskih LGBTIQ izrazov.
▸ www.kulturnicenter.org
▸ klubmonokel.com

ZAODRJE, KOMEDIJA, GLUHI IN NAGLUŠNI IGRALCI; tolmači slovenskega znakovnega jezika. Predstava združuje dva svetova – svet luči in slave, ki so je igralci deležni na odru, in svet težkih vaj, vztrajnosti, stiske, treme, ki jo igralci doživljajo v zaodrju. Predstavlja tudi osebno, notranjo dramo posameznih igralcev in je hkrati prispodoba ločenosti sveta gluhih in slišečih.
▸ www.gluhi.si

UMETNINE V ŽEPU – KNJIŽNI MOLJ. Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta ZRC SAZU. Literarne, umetnostnozgodovinske, arhitekturne in druge zgodbe interpretirajo umetnine in njihovo vpetost v življenje Ljubljane, z novimi zapisi o umetninah v obliki žepnih knjižic vabijo k branju besedil o umetnostni dediščini. Poleg uvodnega dogodka (s fotografsko razstavo) in zaključne prireditve bodo mesečno potekale predstavitve novih knjižic, ob katerih bodo organizirana vodstva po spomenikih, branja in diskusije.
▸ http://uifs.zrc-sazu.si

MODNA REVIJA ŠTUDENTOV NA TEMO KNJIGA V TEKSTILU IN RAZSTAVA TEKSTILNIH/TAKTILNIH KNJIG. Naravoslovno tehniška fakulteta UL, Oddelek za tekstilstvo. V kolekcijah oblačil bodo študentje razvijali lastne interpretacije razumevanja knjige. Nastale bodo različne zgodbe – oblačilne knjige, ki bodo z razgrnitvijo postale tridimenzionalna sodobna oblačila. Študentje bodo prikazali taktilne dnevnike tekstilij, ki bodo predstavljali drugačen način branja knjige.
▸ www.oto-lj.si/

JUNIJ 2010

BORIS PAHOR – BORIS KOBAL, KLAVDIJA ZUPAN: NEKROPOLA, dramatizacija romana, premiera, 5. junija na Ljubljanskem gradu. Društvo Celinka, KUD Pod Topoli, Mestno gledališče ljubljansko. Interpretacija Pavle Ravnohrib. Gledališka interpretacija Nekropole Borisa Pahorja spodbuja razmišljanje o etiki, zlorabi ideologij, preživetju v skrajni točki razčlovečenja in soočenju s čistim neosebnim zlom.
▸ www.mgl.si
▸ www.celinka.net

PRIKRITA KNJIGA ZA NOTNO MASKO: SAMOSPEV. Glasbena matica Ljubljana. Recital samospeva z izborom najlepših uglasbitev svetovne poezije.
▸ www.glasbenamatica.si

PRIKRITA KNJIGA ZA NOTNO MASKO: JAZ PA NE SEDIM NA UŠESIH. Glasbena matica in Akademija za glasbo. V okviru celoletnega projekta Ciciban poje bo potekala delavnica, v kateri bodo malčki spoznavali, kako pesmice živijo tudi zunaj knjig: nekatere se prepevajo, druge igrajo, tretje plešejo, četrte so naslikane, nekatere pa so celo posnete in ujete na radiu in televiziji.
▸ www.glasbenamatica.si

PRIKRITA KNJIGA ZA NOTNO MASKO: KNJIŽEVNA KLASIKA V OPERNIH METAMORFOZAH. Nastop študentov Akademije za glasbo. Koncert arij iz oper, katerih libreta temeljijo na motivih svetovne klasične književnosti (Sofoklej, Ovid, Shakespeare, Cervantes, Puškin, Goethe, Dostojevski, Gogolj, Tolstoj,

Molière, Wilde, Antoine de Saint-Exupery, Cankar, Jurčič, Župančič, Prešeren).
▸ info@glasbenamatica.si

PRIKRITA KNJIGA ZA NOTNO MASKO: SAMA UŠESA SO ME. Nastop otroškega pevskega zbora Glasbene matice. Izbor otroških pesmic in pripovedovanje zgodb o tem, kako te pesmice zaživijo posebno življenje, ko jih dobi v roke skladatelj in jih uglasbi. Te pesmice beremo in poslušamo, pa tudi pojemo in igramo.
▸ www.glasbenamatica.si

PRIKRITA KNJIGA ZA NOTNO MASKO: PEDENJPED. Nastop otroškega pevskega zbora Glasbene matice. Rež. Katja Pegan, scenarist Jože Humar, skladatelji Karol Pahor, Borut Lesjak, uglasbljene pesmi Nika Grafenauerja Pedenjped.
▸ www.glasbenamatica.si

PRIKRITA KNJIGA ZA NOTNO MASKO: STARA LJUBLJANA. Nastop mladinskega pevskega zbora Glasbene matice. Koncert uglasbljene mladinske poezije Nika Grafenauerja iz pesniške zbirke Stara Ljubljana.
▸ info@glasbenamatica.si

PESMI Z LISTKA. VITKAR ZAVOD. Avtor in izvajalec: Branko Potočan. Pesmi so doslej živele po žepih, predalih in šatuljah. Avtor jih je priložnostno pripovedoval prijateljem, nekajkrat tudi širši javnosti ob različnih priložnostih. V predstavi so prikazane s spektakelsko otroško narativnostjo z vsemi miti in triki do bolj zapletenih in domišljijskih interpretacij. Predstava se privlačno spogleduje s cirkuškimi in akrobatskimi prvinami na vrveh in drugimi rekviziti.
▸ www.bunker.si

OBLIKA KNJIGE, KNJIŽNO OBLIKOVANJE. Akademija za likovno umetnost in oblikovanje. Projekt prof. Radovana Jenka. Prikaz knjižnega oblikovanja akademijskih študentov in mentorjev. Razstava celostne knjižne zasnove, naslovnic knjig, knjižnih ilustracij.
▸ www.aluo.si

17. FESTIVAL ŽIVA KNJIŽEVNOST S SPREMLJEVALNIM PROGRAMOM O'ŽIVELA KNJIGA. Škuc, Brane Mozetič. Mednarodni literarni festival, povezan z glasbo in drugimi umetniškimi zvrstmi, predstavlja književnike z Malte, iz Indije, Rusije, Galicije, Srbije, Libanona in Slovenije. Program za otroke in mlade – delavnice kreativnega pisanja, stripa, recikliranja, pravljično druženje z avtorji in medkulturno sodelovanje –, predstavitve gostujočih književnikov in njihovega dela s pogovori, popestrenimi z glasbo, in intermedijski performansi, kjer bodo umetniki drugih umetniških zvrsti predstavili delo književnikov s svojim

umetniškim pogledom. Obiskovalci izkušajo literaturo skozi ples, instalacijo, video, improvizacijo …
▸ www.skuc.org

SONCE IN SONČNICE PO VSEM SVETU. ZAVOD SPLOH. Predstavitev istoimenske zgoščenke, ki jo je Zavod Sploh v sodelovanju z Mladinsko knjigo izdal konec leta 2007 v 45.000 izvodih. Koncert šestih uglasbljenih pesmi Toneta Pavčka v sloveščini in prevodih v japonščino, romunščino, albanščino, makedonščino, danščino, ruščino in angleščino. Pojejo slovenski in tujejezični izvajalci ob spremljavi tolkal, kitare, kontrabasa in drugih zvočil.
▸ www.zavod.sploh.si

4. LUNIN FESTIVAL: PRAZNIK OTROK – LUNA BERE. Zavod za kulturno produkcijo Fest. Enodnevni festival za najmlajše s programom aktivnega doživljanja prostega časa: ustvarjalne delavnice, športne dejavnosti, gledališki in plesni programi, glasbeni nastopi, modne revije in številna tekmovanja. Rdeča nit festivala bo razvijala bralno kulturo za predšolske in šolske otroke, spodbujala interes za branje, spoznavanje slovenskih avtorjev, s katerimi se bodo otroci lahko srečali na festivalu.
▸ www.luninportal.si

1. FESTIVAL ČRK. Galerija Kresija. Kaligraf Marko Drpić, tipoRenesansa
▪ *Stripburger je polnoleten*. Izdelava bibliofilske knjižice ob 18-letnici obstoja Avtorji: Jakob Klemenčič, David Kranjčan, Gašper Rus, Kaja Avberšek, Marko Kociper, Matej de Cecco, Matej Lavrenčič, Matej Stupica, Matej Kocjan.
▪ *Povaljani plakat:* Z gradbenim valjarjem bodo tiskali plakate zmagovalcev natečaja.
▪ *Predavanja.* Oblikovalci bodo osvetljevali črke z različnih zornih kotov.
▪ *Delavnice:* tipoRenesansa - mednarodna delavnica oblikovanja črkovnih vrst (tokratna tema je oblikovanje črk za izvedbo v lesu), Čisto moja knjiga (petdnevna delavnica, na kateri se bodo udeleženci učili izdelati papir, oblikovati inicialo, postaviti in natisniti besedilo s svinčenimi črkami, izdelati lesorez in vse skupaj zvezati v knjižico), Čisto moja vizitka (udeleženci bodo oblikovali in natisnili svojo vizitko), Klesanje črk v kamen (v kamen bodo s kamnoseškim dletom na klasičen način klesali črke in napise), Knjižica za v dlan (otroška delavnica, kjer bodo izdelovali čisto majhne knjižice).
▸ www.festivalcrk.si

AVGUST 2010 **KNJIGE SO NAŠE ČAROBNE OČI.** Založba Sanje in Društvo Festival Sanje. Ljubljanski parki bodo oživeli z živimi verzi iz svetovne in slovenske klasike in moderne poezije. Obiskovalci bodo imeli priložnost literarnega izrekanja na Drevesih pesmi in Drevesih želja, uporabljali bodo lahko mobilni oder Sanjski

voz, ki bo gostoval na različnih lokacijah po Ljubljani.
▸ www.festivalsanje.net

RAZSTAVA E-ZGODBE/E-STORIES JAKE ŽELEZNIKARJA, Galerija Kresija, bo svetovni prestolnici knjige dodala košček okusa po raziskovanju literarnega v digitalnem, ki sega prek reprodukcije knjige, kot jo poznamo, v e-knjigo.

SEPTEMBER 2010

SKRIVNOST IZ KELLSA / THE SECRET OF KELLS. Animateka. Celovečerni animirani film. Kinodvor.
Režija: Tomm Moore. Irska/Francija/Belgija, 2009. Zgodba filma je postavljena v čas zgodnjega srednjega veka, pripoveduje pa o 12-letnem fantu Brendanu. Ta živi v naselju ob opatiji, ki je pod nenehnimi napadi barbarov. Nekega dne pride iz daljnih dežel slavni iluminator Aiden, ki nosi staro, nedokončano knjigo Kellsov, polno skrivne modrosti in čudežnih moči. Da bi pomagal končati čarobno knjigo, se Brendan poda v začaran gozd, v katerem se skrivajo mitološka bitja.
▸ www.animateka.si

PISARJI, KRAJI, DNEVI: KOLOFONI V SREDNJEVEŠKIH ROKOPISIH. Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana: 17. kolokvij *Comité International de Paléographie Latine*, posvečen podpisanim rokopisom, katerih pisarji so tudi avtorji besedil, v organizaciji ddr. Nataše Golob, Filozofska fakulteta UL. Ob tej priložnosti načrtuje Nuk dve razstavi, v Narodni galeriji in Nuku, na katerih si bodo obiskovalci lahko ogledali najlepše primere zapisov v originalnih kodeksih, ki jih hrani Nuk; predstavljenih bo približno 20 rokopisov iz 14. in 15. stoletja.
▸ www.nuk.uni-lj.si

MANUSCRIPTA. KNJIŽNO SLIKARSTVO V SREDNJEVEŠKIH ROKOPISIH. Narodna galerija, Filozofska fakulteta UL in Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana: Razstava štiridesetih najkakovostnejših spomenikov, ki jih hrani Nuk. Iluminirani rokopisi so nastajali od sredine 9. do zgodnjega 16. stoletja in so zastopniki številnih evropskih slikarskih šol ter dokazilo o dolgih potovanjih oseb in njihovih knjig.
▸ www.nuk.uni-lj.si

ZAJČEVA URBANA COOLTURA. Urbano pleme d.d. Glasbeni literarni večeri, ki bodo v zgodnjih jesenskih večerih popestrili kulturno dogajanje v starem mestnem jedru Gornjega trga. Izvajalci: Lado Bizovičar, Peter Mlakar, Tomica Šuljić, Katarina Čas, Uroš Fürst in trio Symann&Guitarfunkel.
▸ www.urbano-pleme.si

MODRI E – V IMENU LJUDSTVA. Maska, zavod za založniško, kulturno in producentsko dejavnost. Dogodek, ki se na podlagi izkušnje pisatelja Matjaža Pikala s sodstvom sprašuje, kje so meje umetniške svobode v razmerju do pravic posameznika, v kakšnem odnosu sta pravo in umetnost in kakšen je bivanjski status fiktivnega lika. Gre za gledališko-pravni dogodek, ki v državi, kjer lahko mogotci vnaprej določijo, o čem naj piše dnevno časopisje, in kjer policija kliče junake romanov na uradna zaslišanja, odpira bistvena vprašanja za prihodnost in preteklost.
▸ www.glej.si
▸ www.maska.si

OD UST DO KNJIGE – LJUDSKA PESEM MED USTNIM IN TISKANIM. Marjetka Golež Kaučič: Razstava o ljudskih pesmih na poti od ustne komunikacije do tiskane oblike. Predstavitev izvirnih terenskih zvočnih in videoposnetkov ter filmskih odlomkov. Prikaz ljudske ustvarjalnosti v slovenski književnosti od Valentina Vodnika do sodobnih slovenskih pesnikov in pisateljev, kot so Svetlana Makarovič, Gregor Strniša, Veno Taufer, in v glasbi.
▸ http.//gni.zrc-sazu.si/

BLIND DATE KONVENCIJA, Zavod P.A.R.A.S.I.T.E. BLIND DATE mednarodna konvencija knjige umetnika je pionirski projekt pri nas in sledi aktualnemu povečanemu zanimanju za knjigo umetnika in umetniških izdaj. Cilj projekta je vzpostavitev novih povezav, sodelovanja in izmenjav na lokalni, regionalni in mednarodni ravni ter prispevek k boljši obveščenosti in popularizaciji knjige umetnika. Enomesečni dogodek bo poleg domačih ustvarjalcev in založnikov gostil tudi ustvarjalce in založnike iz Hrvaške, Italije, Nemčije, Danske, Velike Britanije in ZDA. Dogajanje vključuje tudi program videa, glasbe, izobraževalni program in programe za mladino. Ob sejmu bo izšla nova periodična publikacija Zvezek o knjigi umetnika, namenjena kontekstualizaciji knjige umetnika, njeni zgodovini in aktualnim informacijam.
▸ www.zavod-parasite.si

FRAZERAJ. Muzej in galerije mesta Ljubljane. Razstava interdisciplinarno raziskuje vsakdanji proces prevajanja iz jezika v jezik in znotrajjezikovnega prevajanja in kaže pomen povezave med knjigo in različnimi področji kulture. Kaj se zgodi, če jeziku odvzamemo metaforičnost in ga jemljemo dobesedno? Na primeru izbranih frazeologemov iz slovenskega jezika prikazuje golo jezikovno neposrednost in jo predstavi v interdisciplinarnem kontekstu.
▸ www.mestna-galerija.si
▸ www.mestnimuzej.si

LJUBLJANSKI DNEVI 6. MEDNARODNEGA FESTIVALA REVIJA V REVIJI, KUD Apokalipsa. Literatura, arhitektura, glasba, strip, plakat-dizajn, gledališče,

dokumentarni film, humanistika – intelektualne vsebine, mednarodni revijalni sejem. Na festivalu bodo predstavili:

▪ *Haiku dejavnosti*: večkratno avtorsko branje haiku poezije; predstavitev novih naslovov Haiku zbirke KUD Apokalipsa; predstavitev multilateralne haiku številke Višegrad + Slovenija v okviru projekta RvR; 12. mednarodni haiku natečaj KUD Apokalipsa – podelitev nagrad; 6. mednarodni natečaj haiku-stripa – razstava nagradnih haiku diplom iz prejšnjih letnikov natečaja haikuja; Gledališče Glej – haiku remiks na sceni itn.

▪ *Miselnost in literatura*: okrogla miza na temo Zgodba intelektualca v luči socialnega vključevanja in izključevanja – primer Béla Hamvasa in Edvarda Kocbeka; predstavitev knjige v slovenskem prevodu in žive miselnosti češkega teologa in filozofa Tomáša Halíka; projekcija dokumentarcev o Béli Hamvasu in Edvardu Kocbeku; razstava Korespondenca: Edvard Kocbek – Heinrich Böll itn.

▪ *Sejem Revija v reviji*: mednarodna razstava in prodaja vseh partnerskih revij in posebnih številk, nastalih v okviru projekta RvR ter knjižnih in dodatnih publikacij, povezanih s projektom RvR, prodaja promocijskega gradiva.

Ponujajo še druge umetniške dejavnosti: glasbo, predstavitev arhitekturnih dosežkov v Ljubljani, mreženje literarnih revij in čezmejno druženje ustvarjalcev. Aktivno sodeluje okoli 50 umetnikov, pisateljev in pesnikov, prevajalcev, urednikov, založnikov ter intelektualcev iz 16 držav.

▸ www.revija-v-reviji.si

V ZNAMENJU KNJIGE. Pionirski dom – Center za kulturo mladih. Predstavitev desetih vrhunskih avtorjev in ilustratorjev in izbor desetih knjig, primernih starostni stopnji od 5 do 10 let. Razstava ilustracij slovenskih ilustratorjev, ki bo na ogled v Pionirskem domu deset mesecev. Ob koncu se ji bo pridružila še razstava ilustracij, ki jih bodo na delavnicah izdelali otroci. Delavnice bodo trajale vse šolsko leto dvakrat mesečno. Predstavitvi vsake izmed izbranih knjig bo namenjen mesec dni. Najboljše ilustracije malih slikarskih mojstrov bodo nagrajene s knjižnimi nagradami.

▸ www.pionirski-dom.si

LABIRINT UMETNOSTI. Exodos Ljubljana. Labirint umetnosti je organsko-trajnostno umetniško delo z visokim ekološkim angažmajem, ki bo kot park postavljen na Fužinah, v neposredni bližini psihiatrične bolnišnice. Venelin Shurelev, bolgarski umetnik, je začrtal parkovno površino, zasajeno s 300 drevesi v obliki labirinta. Labirint je namenjen meščanu, ki se rad zateče na zeleno površino, kjer se lahko sprehodi in v miru uživa v vonju po naravi, sede na klopco in si privošči najnovejšo knjigo. V srcu labirinta stoji umetniško oblikovana klop, ki v podnožju ponuja vedno nova literarna dela za zvedavega bralca-sprehajalca. Hoja po labirintu je obračanje vase; po peščeni potki so premišljeno položeni tlakovci z mislimi svetovnih in domačih mislecev na temo

Hoja kot umetnost.
Ker je tisa ena od dveh slovenskih zaščitenih drevesnih vrst, ki zraste do 20 m v višino in s svojo razkošno nizko krošnjo nudi zavetje pred mestnim truščem, najstarejši primerki pa so stari več kot 2000 let, tako nastaja umetniško delo, ki bo nemara preživelo človeško vrsto. Labirint bo v naslednjih 40 letih vsrkal več kot 43 ton ogljikovega dioksida, ki ga meščani brezvestno spuščamo v okolje.
▸ www.exodos.si.

FILMSKA RETROSPEKTIVA: SLOVENSKA KNJIGA NA PLATNU. Slovenska kinoteka. Predstavitev slovenske filmske klasike, posnete po slovenskih književnih delih. V sodelovanju s slovenskimi založbami bodo filmi prikazani na velikem platnu. Primerno za šolske oglede filmskih predstav.
▸ www.kinoteka.si

BITI SVOJ LASTNI PREVOD. Center za slovensko književnost in KUD AAC Zrakogled. Intermedijska uprizoritev, ki v ospredje zanimanja postavlja knjigo in sodobni koncept avtorstva ter s pomočjo interdisciplinarne metodologije raziskuje razmerja med avtorjem, njegovim delom, skupnostjo/kontekstom in jezikom/telesom. V ospredju zanimanja projekta je prevajanje v najširšem pomenu besede, razumljeno kot proces interpretacije in kulturnega posredovanja. Strategije prevajanja služijo kot povezovalni mehanizem, ki v duhu kulture remiksa gradi čas-prostor dogodkovne strukture.
▸ http://cli.gs/prevod

RAZSTAVA KNJIGA UMETNIKA V SLOVENIJI. Galerija Kresija. Knjiga umetnika je pomemben umetniški medij, ki na Slovenskem še ni doživel natančnejše obravnave niti pregleda. Razstava skuša zapolniti to vrzel in vsaj nekoliko nadomestiti zamujeno.

OKTOBER 2010

DINOZAVRI ?!, lutkovna predstava ob prazniku Čebelice, Mladinska knjiga, Trgovina. Praznik Čebelice – praznik otroških knjig v knjigarnah Mladinske knjige praznujejo 22. oktobra, na rojstni dan Kristine Brenkove. Praznovanje želi biti spodbuda za starše, stare starše, vzgojitelje in učitelje, da bi prebrali svojim otrokom vsaj eno pravljico, in pri tem sledi osnovnemu vodilu knjižne zbirke Čebelica, ki je želela pripeljati otroško knjigo v vsak dom, k vsakemu slovenskemu otroku. Praznujejo skupaj z otroki. Letos pripravljajo gledališko predstavo Dinozavri ?!, ki jo je po motivih slikanice Lile Prap pripravilo lutkovno gledališče Labirint.
▸ www.mladinska.com

MINIATURNE KNJIGE: OD SUMERSKE GLINENE PLOŠČICE DO BIBLIJE NA ČIPU. Muzej in galerije mesta Ljubljane. Prikaz zgodovinskega razvoja miniaturnih

knjig od originalne glinene sumerske ploščice iz okoli 2.400 pr. n. št., do Biblije na čipu velikosti 5 x 5 mm. Razstavljenih bo 1300 knjižic iz 53 držav, tudi iz Slovenije. Razstavljene miniaturne knjižice sodijo v časovni okvir od sredine 17. stoletja do danes. Posebej bodo poudarjene nekatere pomembne založbe, kot npr. William Pickering, David Bryce, knjižice Karolýa Andruská, ki je sam ustvaril 220 miniaturk in jih okrasil z lesorezi in linorezi. Razstava bo prikazala tiskarsko spretnost, ki je bila od izuma tiska v domeni najboljših mojstrov, kakor tudi odlično iluminiranost in oblikovanost miniaturk. Razstavljena zbirka je zasebna last dr. Martina Žniderščiča.
▸ info@mestnimuzej.si

DONACIJA NAJVEČJE SREDNJEEVROPSKE ZBIRKE MINIATURNIH KNJIG
prof. dr. Martina Žniderščiča Mestni knjižnici Ljubljana

Prof. dr. Martin Žniderščič si je v 35 letih ustvaril bogato zbirko nad 3.000 miniaturnih knjig, velikih največ 76 milimetrov, izjemoma tudi do 100 milimetrov, iz več kot 53 držav v številnih svetovnih jezikih. Gre za največjo zbirko v Srednji Evropi; primerljive zbirke so v Nemčiji, ZDA in Rusiji. V Žniderščičevi zbirki je tudi trenutno najmanjša knjiga na svetu Kameleon Antona P. Čehova, ki meri 0,9 x 0,9 milimetra. V znamenje počastitve Ljubljane – svetovne prestolnice knjige 2010 se je prof. dr. Martin Žniderščič svojo dragoceno zbirko namenil darovati Mestni knjižnici Ljubljana in s tem pomembno trajno obogatiti ljubljansko in slovensko kulturno dediščino.

FILMSKA RETROSPEKTIVA: NOBELOVI NAGRAJENCI ZA LITERATURO. Slovenska kinoteka. Slovenska kinoteka bo po več kot 100 letih podeljevanja Nobelovih nagrad prikazala vrsto znanih filmov, ki so nastali na podlagi te literarne nagrade. Retrospektiva združuje večplastno razumevanje filmske umetnosti in nagovarja tako filmsko kot literarno usmerjeno strokovno javnost.
▸ www.kinoteka.si

LITERARNA BRANJA ČLANOV DRUŠTVA SLOVENSKIH PISATELJEV. Slovenski etnografski muzej. Avtorji in izvajalci Društva slovenskih pisateljev.
▸ www.etno-muzej.si

BESEDA JE ZVOK POSTALA. LUD Literatura, Kino Šiška, Mestna občina Ljubljana.
Predstava v okviru skupnega literarno-glasbenega projekta pod isto streho združuje vse pomembnejše ustvarjalce, ki so se v zadnjih letih izkazali z uspešnimi besedno-zvočnimi performansi. Izvajalci za ta projekt pripravljajo

nove izvirne literarne in glasbene vsebine, ki bodo temeljile na učinkovitem odrskem podajanju in ustvarjalni združitvi dveh umetniških praks na skupnem odru. Serijo dogodkov bo zaključil nastop uglednega gosta iz tujine.
▸ www.ljudmila.org/ludliteratura/

PISATELJ V ZVOČNEM SVETU. LUD Literatura, Radio Študent, Mestna občina Ljubljana. Literarni ustvarjalci bodo v vódenem projektu oblikovali literarne predloge za radijsko igro iz literature v zvočni podobi, se seznanili s sodobnimi in klasičnimi dramaturškimi radijskimi prijemi ter prelili nekatera svoja literarna dela v zvočni svet. Delavnica bo osredotočena na ustvarjanje izvirnih radijskih besedil, na priredbe literarnih del slovenskih avtorjev ter sooblikovanje literarnih radijskih oddaj (literarnih večerov, literarnih nokturnov, pravljic, poezije, izbrane proze idr.). Projekt bo izveden na Radiu Študent in ambientalno prikazan v središču mesta ter v Galeriji ŠKUC za širše občinstvo.
▸ www.ljudmila.org/ludliteratura/

STRIPBURGER V GIBANJU. Forum Ljubljana. Ob 18. obletnici izhajanja revije Stripburger bodo s projektom Stripburger v gibanju stripi oživljeni. Gre za kolaž desetih kratkih animiranih filmov v skupni dolžini 30 minut, ki nastaja na podlagi desetih stripov avtorjev in avtoric različnih narodnosti, ki so doslej redno objavljali v reviji. Poleg štirih slovenskih avtorjev so povabljeni še avtorji iz Španije, Srbije, Nemčije, Švedske, Hrvaške in Nizozemske.
▸ www.kinodvor.org

TEATER ZA PTIČE. Zavod Emanat. Predstava je nastala po drami Teatro para Pajaros (Gledališče za ptice) argentinskega dramatika Daniela Veroneseja. Dramsko besedilo bo izšlo v knjižni zbirki Prehodi zavoda Emanat. Drama prikazuje skupino šestih posameznikov iz gledaliških krogov, povezanih v splet neobičajnih ljubezenskih razmerij. Pisatelj in avtorji predstave vzamejo pod drobnogled površinskost gledališkega sveta, kot prebliske pa vključujejo tudi vpoglede v širši družbeni kontekst in dinamiko, ki vstopa v dramo/predstavo kot šum, zmeda ali moteč element. Ameriški režiser in igralec predstave Eric Dean Scott trenutno živi in ustvarja v Ljubljani, pri predstavi pa bo sodelovala tudi koreografka in plesalka Maja Delak, ki bo odigrala eno izmed šestih vlog in soustvarila odrski gib predstave.
▸ www.emanat.si

NEPOZABNE: VEČER UGLASBLJENE POEZIJE SLOVENSKIH PESNIC. Café teater. Poezija slovenskih pesnic je dolgo veljala za privesek moški poeziji, medtem ko je Antologija slovenskih pesnic v treh delih urednice Irene Novak - Popov razkrila bogato literarno ustvarjalnost deklet in žensk. Antologija je temeljni

vir izbora pesmi, pri katerem je glavno vodilo raznolikost vsebin in ženska občutljivost.
▸ www.cafe-teater.si
▸ www.cd-cc.si

SINJE LINE PESMI. Društvo za mednarodne kulturne povezave Sinji krog. Poezija v glasbi in v različnih jezikih, trije koncerti s poezijo in videoartom, plesni performans z uglasbljeno poezijo, vokalno-akustični performans, fotografska razstava na temo iz poezije.
Pesniki devetih jezikov, slovenščine, francoščine, španščine, hebrejščine, bolgarščine, finščine, hrvaščine, romunščine in angleščine, se bodo srečali v ustvarjanju pesniških predelav svojih prevodov v teh jezikih, hkrati pa tudi z glasbenimi ustvarjalci iz Slovenije in Francije, ki bodo za nekatere pesmi poiskali melodijo in ritem. Sledili bodo plesni performansi, fotografska razstava, v kateri bosta dva fotografa soočila lastni interpretaciji besedil, ter vokalno-akustični performans, značilen za slovensko glasbeno kulturo.
▸ www.sinji-krog.org

BRANJE SKOZI OBJEKTIV. Fakulteta za družbene vede UL. Študentski fotografski natečaj Branje skozi objektiv in razstava izbranih fotografij, razstava umetniških fotografij na temo branje avtorja Hannoja Hardta in Beremo z Manco Košir: Kaj in zakaj berejo študenti? Dogodki v tem okviru z drugim umetniškim izrazom promovirajo branje kot osebno izkušnjo in družbeno pomembno dejavnost. Spodbujajo študente k razmišljanju in ustvarjalnosti v povezavi s knjigami oziroma branjem ter tako povezujejo fotografijo in zapisano besedo kot dva načina osmišljanja sveta okoli nas.
▸ www.fdv.uni-lj.si

KNJIGA. Muzej in galerije mesta Ljubljane. Poudarek že 15. tematske razstave o knjigi v Bežigrajski galeriji, na kateri bodo predstavljena dela iz več kot petdesetih držav, bo razmerje med besedilom in podobo v knjigi. Predstavljene bodo tudi neobičajne knjižne izdaje: tridimenzionalna knjiga, knjiga v listih, knjiga-objekt, pesniške knjige, miniature, zborniki vizualne in konkretne poezije ...
▸ www.mestna-galerija.si
▸ www.mestnimuzej.si

MARTHES BATHORI: UTOPIA PORCINA. Galerija Kresija. Predstavitev dogajanja na področju sodobne evropske stripovske ilustracije.

NOVEMBER 2010

9+9, KNJIGE UMETNIKA IN UMETNIKI. Mednarodni grafični likovni center. Zbirka knjig umetnikov, ki jih hrani MGLC, z avtorskimi interpretacijami, umetniškimi intervencijami, novimi umetniškimi produkcijami in avtorskimi postavitvami vabljenih umetnikov. Knjiga umetnika postane vezni člen med avtorjem in vabljenim umetnikom, ki njeno vsebino in pomen ponovno kontekstualizira v galerijskem prostoru. Na razstavi se bo predstavilo predvidoma devet slovenskih umetnic in umetnikov, ki so se v svojem delu srečali s tovrstno produkcijo in poznajo njene specifične kontekstualne in konceptualne osnove.
▸ www.mglc-lj.si

PUSTIMO KNJIGI DIHATI: DELAVNICE ZA LJUBITELJE KNJIGE IN GLEDALIŠČA. Dramska šola Barice Blenkuš. Spodbuditi želijo drugačno branje knjig pri različnih socialnih skupinah na način, s katerim si posameznik lahko vzame več svobode pri pristopu h knjigi in k njenim možnim interpretacijam. Posledično naj bi prišlo do demistifikacije knjige. Delavnice bodo približale mlade slovenske avtorje bralcem, ki drugače morda ne bi posegli po njihovih knjigah.
▸ www.dsbb.si

JOŽE SPACAL: KNJIGE V PLAMENIH. Galerija Kresija. Razstava bo reflektirala tematiko požiga knjig.

DECEMBER 2010

STISKA JEZIKA: RAZSTAVA OB 70-LETNICI PESNIKA NIKA GRAFENAUERJA. Narodna in univerzitetna knjižnica. Niko Grafenauer (1940), pesnik, prevajalec, literarni zgodovinar in esejist, je dal slovenski poeziji močan pesniški zalet v 60. letih preteklega stoletja. Njegov izpovedni lok sega od mehke čustvenosti do boleče trpkosti, intelekt, ki je vedno na preži, pa mu kaže svet, ki je »krut kakor jasna zavest«. Njegove pesniške knjige za odrasle ali mladino, kot so Stiska jezika, Štukature, Palimpsesti, Dihindih, Skrivnosti, Pedenjped, Stara Ljubljana in druge, ves čas živo odmevajo med slovenskim bralskim občinstvom.
▸ www.nuk.uni-lj.si

LITERATURA DUŠANA JOVANOVIĆA. Mestno gledališče ljubljansko. Uprizoritev dramske novitete Dušana Jovanovića z naslovom Razodetja marca 2011. Pred začetkom študija gledališče pripravlja široko zastavljen pogovor o celotnem opusu avtorja, ki svojo ustvarjalnost razpira med literaturo in gledališčem.
▸ www.mgl.si

KNJIGA NA KONCERTNEM ODRU. Café teater. Natečaj za izvirne slovenske šansone, ki bodo nastali v sodelovanju med kantavtorji in slovenskimi pesniki. Najboljši šansoni bodo predstavljeni junija 2011 na tradicionalnem

mednarodnem večeru šansonov La vie en rose v Gallusovi dvorani Cankarjevega doma.
▸ www.cafe-teater.si

FEBRUAR 2011 **FESTIVAL BOBRI**, Slovensko mladinsko gledališče. V letu Ljubljane – svetovne prestolnice knjige bo Festival Bobri tesno povezan s knjigo. Zvrstile se bodo bralne prireditve, ustvarjalne delavnice, pripravili bodo strokovno srečanje na temo bralne kulture za učitelje in vzgojitelje osnovnih šol.
▸ www.mladinsko.com

ANDREJ GELASIMOV V LJUBLJANI, ANDREJ SKUBIC V MOSKVI. Mestna občina Ljubljana in Založba Modrijan bosta z izdajo knjige Leto prevar ruskega pisatelja Andreja Gelasimova v slovenščini in knjige Lahko slovenskega pisatelja, Župančičevega nagrajenca Andreja Skubica v ruščini zgradila literarni most med sodobno slovensko in rusko književnostjo.
▸ www.svetovnaprestolnicaknjige.si

MAREC 2011 **SLOVENSKE LJUDSKE PRIPOVEDI V BESEDI IN SLIKI.** Mladinska knjiga. Izšla bo nova zbirka slovenskih ljudskih pravljic avtorjev mag. Anje Štefan, Milka Matičetova in dr. Marije Stanonik ter ilustratorjev Zvonka Čoha in Ančke Gošnik Godec, katere izid bo pospremila razstava ilustracij, pripovedovanje pravljic in okrogla miza. Sodelujoči na okrogli mizi so priznani strokovnjaki, ki se že vrsto let ukvarjajo s področjem umetniške besede, še posebej ljudskih pripovedi.
▸ www.mladinska.com

Knjiga in mesto

Knjiga - analogni predmoderni gutenberški fetiš

Knjiga ni za vsakogar. Ni nujno orožje, ni samo predmet za otipavanje, in če še kaj ni, potem definitivno ni scenski element. Torej tisto nekaj, kar v višino in dolžino tvori kuliserijo za popestritev puščobnega bivalnega gnezda. Če že kaj knjiga je, je analogni, predmoderni, gutenberški fetiš, ki jo človek občasno vzame v roke. Da ne bo pomote, tudi bralniki vseh sort so le ena taka srednjeveška novotehnološka izmišljotina. In nič drugega. Nekateri brez knjige ne morejo, predvsem mladi, ki je nimajo pretirano v číslih. Ker pač morajo. Ukaz je ukaz. Drugi so nanjo tako usekani, da brez nje ne zmorejo. Zasvojeni so in jih kličemo knjigoljubci. To so tiste sorte ljudje, ki se sprehajajo po paralelnih svetovih s tiskovinami v rokah in jih, glej ga, tička, resničnost rada preseneti za vogalom. Taka srečanja z realnostjo so velikokrat boleča, celo kruta. Naj vas zato ne presenetijo razboleli obrazi odvisnežev in vegava hoja izbuljenih, prekrokanih očesij, ki bežijo mimo.

Nekateri smo nekje vmes. V knjigo še vedno verjamemo. Zato obstaja en samcat razlog. Imenuje se avtor. In o knjigi v prav tolikšni meri dvomimo. Tudi za to obstaja en sam dober razlog … Imenuje se avtor.

Simon Kardum, direktor Centra urbane kulture Kino Šiška

Tradicionalne literarne prireditve v Ljubljani in Sloveniji bodo oplemenitene tako, da bodo posegi v javni prostor poudarjali pomen branja in spodbujanja bralne kulture. Ljubljana bo dobila nove bralne kotičke na javnih površinah, branje se bo dogajalo v bolnišnicah, azilnem domu, domovih za starejše. Mestna občina Ljubljana bo posebno pozornost namenila knjigi kot pomembni nosilki socialne kohezivnosti v želji po izboljševanju dostopnosti knjig in kulturne ponudbe za ranljive skupine prebivalstva.

APRIL 2010 **KNJIGARNA KRES** pod Gradom v Lutkovnem gledališču Ljubljana: Otvoritev knjigarne in prodajno-informacijskega centra LGL v Mestnem domu bo 28. aprila.
V prvi specializirani knjigarni za otroško literaturo bodo za starostno skupino od 0 do 10 let pripravljali bralne urice. Na otvoritveni dan bodo vsakemu kupcu podarili slikanico. V otvoritvenem tednu bodo bralne urice dopoldne in popoldne, prvih 14 prijavljenih vrtcev se bo lahko udeležilo dogajanja v knjigarni v skupinah do 20 otrok. V knjigarni bo naprodaj kvaliteten knjižni program, darilni program, vezan na knjige in njihove junake, izbor avdio- in videoprograma, informativni program za LGL in prodaja kart za lutkovne predstave LGL.
▸ www.lgl.si

SLOVENSKI DNEVI KNJIGE 2010, literarni festival in knjižni sejem na prostem. Društvo slovenskih pisateljev.
V letu prestolnice knjige so Slovenski dnevi knjige namenjeni povezovanju vseh bralcev, založb, avtorjev, strokovnih ustanov, literarnih gostov iz tujine in partnerjev. Namen dogajanja je kar najširša popularizacija knjige med bralci, organizacija zanimivih strokovnih srečanj, prirejanje srečanj avtorjev z otroki in mladostniki, izpeljava nagradnih iger, ki literaturo popularizirajo komunikativno in nekonvencionalno. Poseben poudarek je na promociji sodobne slovenske knjige in uveljavljanju domačih avtorjev.
Letošnji literarni gostje bodo vrhunski turški književniki. Poseben projekt je tudi nagrada za najboljšo kratko zgodbo, ki jo festival podeljuje v sodelovanju z revijo Sodobnost. Poseben natečaj je namenjen tudi osnovnošolski mladini, ki se na festivalu druži s pisatelji.
Po vsej Sloveniji bo potekala akcija *Podarimo knjigo*.
Novosti letošnjega festivala, namenjene počastitvi svetovne prestolnice knjige, so: *Knjiga na pručki* (igralci, stoječ na pručkah v nepremičnih pozicijah, berejo iz svoje najljubše knjige), *Literarni maraton* (knjižni bazar z literarnim maratonom v sodelovanju z revijo Mentor in Mladinskim klubom DSP), *Slovenski pisatelji v knjigarnah in knjižnicah* (predstavitve članov DSP v knjigarnah Konzorcij, Slovenska matica, Trubarjev antikvariat, Bukvarna ... in v ljubljanskih ter okoliških knjižnicah ob isti uri), *Žive knjige* (dogajanja na ljubljanskih ulicah), *Zamenjam tulipan za knjigo oz. Podarimo knjigo* (darovanje tulipanov v samem središču mesta kot opozorilo, da se na ta dan darujejo knjige), *Nagrade* (na poletnem vrtu DSP in Jazz Cluba Gajo bodo potekali večeri nagrajencev srednješolskega natečaja, ki so na novo vključeni v dva natečaja SDK 2010), *Moja zgodba je tvoja torba* (akcija, v kateri na dan knjige osnovnošolci začnejo z enotno izbrano zgodbo, predvajano po šolskem radiu).
▸ www.drustvo-dsp.si

NASTOPI USTVARJALCEV. Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS. Program srečanj mladih in ustvarjalcev s področja knjige: vrtcem in šolam bodo omogočili obiske odličnih literarnih in likovnih ustvarjalcev v skladu z njihovimi željami in pripravili poseben program srečanj za manjše organizirane skupine otrok v dvorani DSP. Posebno pozornost bodo posvetili otrokom in mladim s posebnimi potrebami, socialno ogroženim skupinam otrok, v Ljubljano pa bodo povabili tudi otroke iz slovenskega zamejstva.
▸ www.bralnaznacka.si

KNJIGA NA VLAKU SKOZI MESTO. Slovenske železnice d.o.o., Potniški promet. Slovenske železnice bodo v sodelovanju z Mestno knjižnico Ljubljana na nekaterih posebej označenih vlakih v času trajanja Ljubljane – svetovne prestolnice knjige 2010 zagotovile knjige za potnike. V tednu okoli svetovnega

dneva knjige bodo organizirale bralne dogodke na vlakih ter skrbele za splošno promocijo vseh projektov.
▸ www.slo-zeleznice.si

LJUBLJANA NA SPLETNEM PERESU, SPLETNO PERO V LJUBLJANI. KUD Pero. Spletne literarne delavnice, natečaj za kratko zgodbo in literarni večeri. Z Ano Geršak se bodo udeleženci spraševali, kaj je avtor hotel resnično povedati – po mnenju vsakega sodelujočega posebej. Vesna Lemaić pa bo udeležence spremljala v svet pisanja. Jeseni bo mogoče sodelovati na spletnem literarnem natečaju na razpisano temo: izhodišče za zgodbo bo fotografija. Avtorji najboljših zgodb bodo prevedeni v tuje jezike. Dogajanje bodo spremljali literarni večeri v spletni klepetalnici in v živo na Festivalu Sanje ter v ljubljanskih knjižnicah.
▸ www.spletnopero.si

PO LJUBLJANSKIH ULICAH DO SLOVENSKIH PESNIKOV IN PISATELJEV. Društvo slovenskih pisateljev. Kulturnozgodovinski in literarnopromocijski projekt, ki kot transverzala povezuje rojstne domačije in hiše, v katerih so živeli in ustvarjali slovenski pisatelji v Ljubljani, spominska obeležja in središča kulturno-literarnih dogajanj. Pisateljska pot po Ljubljani bo imela učni, kulturnovarstveni, rekreativni in promocijski značaj za Ljubljano in državo Slovenijo. Gre za spomeniški, knjižni in medmrežni projekt, ki bo z vsemi svojimi panogami odločilno pripomogel k razvoju bralne kulture v Ljubljani z ohranjanjem kulturne dediščine.
▸ www.drustvo-dsp.si

PISATELJI V AVTOBUSU. Društvo slovenskih pisateljev. V avtobusih mestnega potniškega prometa bo na medijsko privlačen način predstavljenih 100 slovenskih pisateljev. Na desetih avtobusih bodo nameščeni prikazovalniki, na katerih bodo z izvirnim nastopom, zgodbo ali branjem odlomkov iz svojih del pisatelji nagovorili svoje ljubljanske bralce. Vsak pisatelj bo imel na voljo okoli tri minute, na vsakem DVD-ju se bo predstavilo 5 pisateljev, na desetih progah pa skupno 50. DVD v skupni dolžini 15 minut bo v vsakem od desetih avtobusov izmenično na ogled 14 dni od jutra do večera. Po preteku šestih mesecev bo mogoče spoznati še drugih 50 slovenskih pisateljev vseh generacij. Predvidoma si bo pisatelje v avtobusu dnevno ogledalo okoli 10.000 potnikov.
▸ www.drustvo-dsp.si

PREMIČNA KRTINA. Založba Krtina. Okolju prijazna knjigarna na kolesih, s katero Založba Krtina veča dostopnost knjige na območju Mestne občine Ljubljana. Obiskala bo različne lokacije v Ljubljani, ustvarjala nova kulturna prizorišča in se pridružila različnim kulturnim dogodkom v Ljubljani. V tem

okviru izvajajo tudi programe za otroke in mladostnike ter strokovne posvete in predavanja na izbrane teme, s katerimi popularizirajo knjigo in branje ter spodbujajo kritično mišljenje.
▸ www.zalozbakrtina.si

RAZSTAVA KNJIŽNIH DRAGOCENOSTI UNIVERZITETNE KNJIŽNICE ELTE IZ BUDIMPEŠTE. Univerzitetna knjižnica ELTE Budimpešta, Narodna in univerzitetna knjižnica Ljubljana. V letu 2009 je Narodna in univerzitetna knjižnica Ljubljana podpisala pogodbo o sodelovanju z Univerzitetno knjižnico ELTE v Budimpešti. V tem okviru bo potekala razstava dragocenosti iz zbirke te častitljive in pomembne univerzitetne knjižnice. V letu 2011 pa bo z razstavo dragocenosti Nuk gostoval v Budimpešti. Na ljubljanski razstavi bo na ogled izbor najdragocenejših zakladov madžarske pisne kulturne dediščine.
▸ www.nuk.uni-lj.si

KNJIGARNA – MESTO KNJIG: SLAVNI NA OBISKU V KONZORCIJU. Mladinska knjiga Trgovina. Znani slovenski pisatelji in pesniki bodo v družbi slavnih medijskih osebnosti razpravljali o pomenu knjig v življenju posameznika in družbe, o tem, ali lahko knjige spremenijo svet ali pa vsaj naše dojemanje in razumevanje sveta … Pogovor bo tekel o odnosu avtorja z bralcem, odnosu, ki je lahko hkrati anonimen in hkrati zelo intimen, ter o tem, kako na bralčevo percepcijo literarnega dela vpliva morebitno osebno poznanstvo z avtorjem. Predstavljen bo tudi književni opus nastopajočega avtorja ter odnos slavnega gosta do avtorjevih knjig. Skupaj bodo priredili 12 knjižno obarvanih večerov v prijetni družbi in ob sproščenem klepetu.
▸ www.mladinska.com

Z BRANJEM KRAJŠAMO POT DO ZDRAVJA. Založba KRES d.o.o. Obiskovanje otroških bolnišničnih oddelkov in bolnih otrok v letu 2010, ki jim z branjem in animiranjem otroških slikanic s strani pravljičarjev, piscev, avtorjev in drugih znanih osebnosti približajo knjigo in bralno kulturo, predvsem pa jim kolikor mogoče pomagajo preživeti dneve v bolniški postelji in lajšati bolečine, osamljenost in odsotnost od doma. Štirikrat letno bodo vse mlade bolnike obdarili s knjigami, ki jih bo darovala Založba KRES, in jim tako naredili knjigo še dostopnejšo.
▸ www.kres.si

MAJ 2010 **KIOSK – STRIPARNICA Z ZNAČAJEM**. CUK Kino Šiška. Kino Šiška v maju 2010 odpira svojo prvo striparnico z značajem: knjigarno, trgovino, čitalnico, ki bo v Ljubljani predstavljala novo prizorišče za izbiro domačih in tujih publikacij s področja kulture in umetnosti. Z bogato, skrbno izbrano ponudbo slovenskih in tujih avtorjev bo striparnica z značajem ohranjala edinstveno zgodbo t. i. devete umetnosti – z občasnim gostovanjem avtorjev, približevanjem njihovega jezika našemu prostoru, spoznavanjem stripovskega izraza, organiziranjem delavnic, seminarjev in mesečnih razstav. Tako bodo s promocijo, izobraževanjem in predstavitvijo slovenskih avtorjev spodbujali kreativnost, gojili radovednost in razvoj bodoče generacije mladih ustvarjalcev.
▸ www.kinosiska.si

ŠE SO Z NAMI. Sezam in konzorcij društev - Zavod za razvoj ustvarjalnosti, Društvo Rastoča knjiga, Društvo za boljšo kakovost življenja v Župančičevi jami. Oživitev promenade slovenske kulture je interdisciplinarni projekt oživljanja prostorskih danosti novega parka v Župančičevi jami tik ob pokopališču Navje, ki je tematsko povezan s slovensko književnostjo in motivi združenih knjig sveta. Skupina arhitektov, krajinskih arhitektov, sociologov, pedagogov, umetnikov in pisateljev ter zainteresiranih društev, tako tudi lokalno društvo za boljšo kvaliteto življenja v naselju, so skupaj pripravili celoletni program promocije knjige, bralne kulture in branja v tej soseski oziroma parku.
Vse dejavnosti bodo inovativno in ustvarjalno približale literaturo različnim ciljnim skupinam, predvsem otrokom in stanovalcem soseske, obiskovalcem parka, sprehajalcem, in predstavile specifično slovensko kulturno dediščino, ki jo ta prostor že ponuja. Hkrati pa bo ponudil vsebine, ki so zanimive tudi za specifične družbene skupine, od odrinjenih mladih do hendikepiranih otrok in mladih. V ta namen se bo povezal z dvema že delujočima društvoma invalidov v naselju. - Projekt bo uvajal nova razmerja med javnim in zasebnim in skušal s posvojitvijo prostora zagotoviti trajnostni pristop, trajno rabo igral, uporabo multidmedijskega portala, zaščito javnega dobra v delu parka, kjer bo otroško igrišče in vodne igrarije, in zaščito zelenja v mestu, povabil ljudi v prostor za piknike in prostor za zabavo, počitek in kontemplacijo.
▸ www.zdruzenje-sezam.si

NOČNA BRANJA. Forum Ljubljana. Festival Svetlobna gverila bo pod delovnim geslom »poustvariti mesto« v letu 2010 osredotočen na instalacije na javnem prostoru. Namen programa je ponuditi duhovite in inovativne kreativne rešitve ter poudarjati možno vlogo umetnika v soustvarjanju javnega prostora. Del programa bo povezan tudi s knjigo in bo vabil na:
▪ *Večerno branje na javnih prostorih:* S svetlobnimi instalacijami v parkih, na ploščadih, ulicah bodo bralcem čez dan ponudili zavetje pred soncem, v večernih urah pa bodo instalacije omogočale branje oz. osvetljevale prostor,

namenjen branju. S tem želijo ustvarjalci pozvati Ljubljančane k preživljanju prostega časa ob samostojnem javnem branju in učenju na prostem.
▪ *Osebno branje:* Osebno branje je projekt španske avtorske skupine Luzininterruptus, ki se osredotoča na instalacije na prostem. Ustvarjajo tako kompleksne multimedijske projekte kot tudi gverilske akcije. Z gverilsko akcijo bodo v središču mesta na različnih neobičajnih lokacijah omogočili nočno branje stripovskih publikacij in poezije.
▪ *Strip in vizualna poezija:* V mestu bomo projicirali poezijo v stripu in postavili instalacije, povezane s stripom in poezijo.
▸ www.svetlobnagverila.net

PRAVLJIČNE PODOBE V MESTU. Mladinska knjiga, Založba. Razstava na velikih plakatih v mestnem središču. Projekt bo predstavil najvišje dosežke tega pomembnega kulturnega segmenta skozi povečane izvirne ilustracije slovenskih ustvarjalcev, ki bodo z izpostavitvijo na javnih mestih na ogled najširši javnosti. Ilustracije bodo hkrati na ogled na razstavi v galeriji Rotovž.
▸ www.mladinska.com

PROGA 10: KNJIGA. Bunker, Ljubljana. Projekt želi nevsiljivo in inovativno umestiti knjigo v javni in urbani prostor, kjer jo bodo lahko ljudje vzeli v roke že zato, ker je ob pravem času na pravem mestu. Avtobusne postaje so prostor, kjer ljudje čakajo, da pripelje avtobus in jih odpelje do želenega cilja. Med čakanjem bo na postaji čakala polica z zanimivimi in raznolikimi knjigami. Ker knjige ne bodo prikovane na avtobusne police, jih bodo mimoidoči lahko vzeli s seboj in z branjem nadaljevali še med vožnjo z avtobusom do izstopne postaje. Če jih bo knjiga pritegnila, jo bodo morda odnesli tudi domov in jo tam ali pa naslednji dan na enaki poti proti službi, šoli, fakulteti prebrali do konca. In potem jo bodo na eni izmed številnih postaj v mestu, ki bo tudi imela knjižno polico, vrnili. Tako bo knjiga vrnjena v sistem, na voljo naslednjemu bralcu, ki mu bo zbudila pozornost.
▸ www.bunker.si

IZDAJA NOVE KNJIGE IN LITERARNE PRIREDITVE. Literarno društvo Navdih iz Ljubljane in zunanji sodelavci kot bralci tekstov in glasbeniki. Projekt zajema izdajo nove knjige z najboljšimi literarnimi stvaritvami članov društva ter predstavitev knjige na več literarnih prireditvah v Ljubljani: tako v Hiši literature, v Vodnikovi domačiji in v knjižnicah kot na javnih površinah pred domovi starejših. Projekt inovativno spodbuja k literarnemu ustvarjanju in branju med starejšimi, obenem izboljšuje dostopnost knjig za ranljive in socialno ogrožene skupine prebivalstva.
▸ www.ljubljanasvetovnaprestolnicaknjige.si/navdih

NI VSAKA SREDA SIVA SREDA – KNJIGA O IVANU CANKARJU. Založba Morfem. Madinski roman, namenjen otrokom in mladini od dvanajstega leta dalje. Namen knjige je mlademu bralcu približati Ivana Cankarja na način, ki jim je blizu. Dejstva v knjigi so skrbno nanizana, hkrati pa se bodo mnogo bolje in za dalj časa zapisala v spomin kot zgolj suhoparni podatki iz učbenika. Delo je mladinski roman, hkrati pa je prav lahko tudi učni pripomoček pri pouku slovenščine.
▸ www.morfem.si

LIBER.AC; SEJEM AKADEMSKE KNJIGE. Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani. Tridnevna javna prireditev s spremljevalnim programom, s katero se v slovenskem prostoru uveljavlja nov tip knjižnega sejma, obenem pa se v Mestni občini Ljubljana vzpostavlja novo kulturno in komunikacijsko središče. Povezuje različne akterje s področja produkcije in promocije akademske knjige od univerzitetnih založb in knjigarn do univerzitetnih knjižnic. Organizatorji načrtujejo, da bo sejem prerasel v vsakoletno prireditev, na kateri bi predstavljali najnovejše izdaje slovenskih visokošolskih založb z vseh področij znanosti in umetnosti. Letošnjo prireditev bo spremljal bogat kulturni program z naslovom Zvezde vzhodne Azije na slovenskem nebu, v okviru katerega bodo med drugim predstavljeni dosežki znanstvene produkcije Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani na področju japonologije in sinologije. Poseben poudarek bo na predstavitvi japonske in kitajske literature, Liber.ac bo najmlajšim obiskovalcem ponudil možnost, da Vzhodno Azijo spoznajo skozi pripovedovanje japonskih in korejskih pravljic. V okviru delavnic bodo lahko ustvarjali svoje lastne knjige na japonski način, predstavljeni bodo kitajska kaligrafija in korejska pisava hangul ter tradicionalni japonski čajni obred, izdelovanje origamijev in azijski plesi. Dogajanje bodo popestrile tudi razstave - pogledi na Vzhodno Azijo skozi objektiv umetnikovega fotoaparata.
▸ www.ff.uni-lj.si

MIŠELOVKA / MOUSTRAP (Literatura prečka tvojo pot/ Literature crosses your path). Inštitut za raziskovanje inovativnih umetnosti. Mišelovka je prvi eksperimentalni literarni večer, ki poteka brez vnaprej napovedanega prostora in programa. Navodila za udeležbo zainteresirani dobijo tako, da pošljejo številko svojega mobilnega telefona na naslov: ▸ info@iriu.eu do vključno 20. maja 2010 do 18. ure in se prepustijo navodilom, ki jih bodo vodila po Ljubljani do neobičajnega prostora dogodka in k vizualno-zvokovnim doživljajem poezije. Kaj se zgodi, ko slediš navodilom poezije? Mišelovka je umetniška igra, ki prevzame.
▸ www.iriu.eu

KNJIŽNICA POD KROŠNJAMI 2010. Divja misel, Inštitut za neprofitno komunikacijo. Čitalnice na prostem - Knjižnica pod krošnjami je edina 100-odstotno naravna knjižnica na svetu in se v prestolnici knjige ponaša s sedmimi enotami. Na njenih policah se predstavljajo najnovejše izdaje lepo napisanega in narisanega ter mnogi tuji in domači časopisi in revije.
Branje, listanje in uživanje se ponuja pod naslednjimi markantnimi krošnjami mesta: Park Tivoli: za vsakogar marsikaj, Trnovski pristan: veselje za študente in humaniste, Park Tabor: branje za bralce v letih, Argentinski park: listanje za otroke in starše, Botanični vrt: otok za ljubitelje poezije in narave, Ljubljanski grad: dobrodošli turisti, Breg: časopisnica za svetovljane, Igrišče pediatrične klinike: podarimo otrokom majhno knjižnico na prostem.
Na spletu bodo sproti objavljeni tudi spremljevalni programi knjižnice pod krošnjami.
▸ www.knjiznicapodkrosnjami.si

KNJIŽNI OBJEM. Antikvariat Glavan, Ljubljana v sodelovanju z Mestno občino Ljubljana. Največja knjižna stojnica, s katero bodo ulice mestnega jedra spremenili v knjigarno na odprtem, ki bo objela mestno jedro. Antikvarji in tudi mimoidoči bodo lahko ponudili knjige po enotni ceni 1 evro. Del izkupička bo namenjen v dobrodelne namene.
▸ www.antikvariat-glavan.si

JUNIJ 2010 **JUNIJ V LJUBLJANI 2010**. Mestna občina Ljubljana, Turizem Ljubljana.
Mestna občina Ljubljana letos že drugič uvaja kulturno poletje s kulturnimi prireditvami na Prešernovem trgu, ki jih pripravljajo mestni javni kulturni zavodi in nevladne organizacije pod imenom Junij 2010. Lani se je med 12. in 28. junijem na tem prizorišču zvrstilo več kot 60 plesnih in glasbenih prireditev ter filmskih projekcij, namenjenih vsem generacijam, ki se jih je udeležilo nekaj tisoč ljudi. Program je zasnovan za najširše občinstvo, hkrati pa tudi za glasbene, plesne in gledališke poznavalce, ki si lahko brezplačno ogledajo kvalitetno umetniško produkcijo na prostem. Posebna pozornost je posvečena izbiri dopoldanskega programa, ki je namenjen najmlajšim obiskovalcem. Poleg predstav SNG Opere in Baleta Ljubljana Labodje Jezero, Romeo in Julija ter Mladi koreografi bo letos na ogled spektakel Mestnega gledališča ljubljanskega Kabaret, uspešnica Slovenskega mladinskega gledališča Kekec in še številni drugi privlačni umetniški dogodki, ki jih bodo obogatila literarna branja slovenskih pisateljev.
▸ www.ljubljana.si
▸ www.visitljubljana.si

MOJE ULICE. Ulice pletejo, mi pripovedujemo in pišemo zgodbe Ljubljane. Divja misel, Inštitut za neprofitno komunikacijo. Privlačen medgeneracijski podvig, v katerem radovedni pogledi in navihana vprašanja rešijo pred pozabo zaprašene zgodbe. Zanimivi ljudje se spremenijo v pripovedovalce najboljših zgodb. Glavna junaka vseh zgodb sta vedno dva: mesto Ljubljana in njen zvesti prebivalec. Zbrane zgodbe bodo skozi inovativne pristope postale vznemirljivi zapisi, navdihujoči utrinki, dobri posnetki in dobre spletne vsebine.

▪ *Program:*

Nabiranje zgodb: Ljubljana, skozi vse leto 2010 (iščemo in zapisujemo zgodbe Ljubljane),

Pripovedovanja v živo: Ljubljana, Botanični vrt (predvidoma junij, julij, avgust 2010; vsako nedeljo ob 17. uri in teden dni pozneje predvajanje na Radiu Študent (oddaja Moje ulice),

Tematska čajanka; Ljubljana, Mestni muzej, april 2010, s snemanjem dokumentarnega filma,

Predvajanje dokumentarnega filma na javnih mestnih površinah (predvidoma 3 ponovitve od maja do avgusta),

Večji pripovedovalski dogodek: Ljubljana, predvidoma pred Mestnim muzejem, junij 2010,

Vodeni ogled mesta, poln intimnih zgodb o mestu (avgust),

Povednice: Ljubljanske mestne površine (maj, junij).

▸ www.mojeulice.si

TRIKOLO KNJIGARNE AZIL. ZRC SAZU, Knjigarna Azil. Projekt Trikolo Knjigarne AZIL označuje mobilno enoto Azila. Trikolo bo imelo v zadnjem delu velik zaboj, ki bo na različne dogodke, ki bodo v poletnih mesecih potekali v Ljubljani, pripeljalo nabor knjig, prilagojen naravi dogodka. S pomočjo kolesa in blazinic za sedenje bo postavljena začasna čitalnica, v kateri bodo obiskovalci pred, po in med dogodki lahko brskali po izbrani literaturi in jo tudi kupili. Del kolesa bo mobilna infotočka za svetovno prestolnico knjige (posebni predalčki za letake). Vsaj enkrat mesečno bodo za sodelovanje zaprosili markantne igralce ali znane javne osebnosti, da zasedejo mesto šoferja in prodajalca in zaženejo hrup v mestu.

▸ http://azil.zrc-sazu.si/trikolo

VILENICA IN LJUBLJANA. Društvo slovenskih pisateljev. Mednarodni literarni festival Vilenica v l. 2010 praznuje 25-letnico. Vilenica in Ljubljana je serija treh literarnih večerov, na katerih se bodo nagrajenci Vilenice ponovno predstavili slovenskemu občinstvu v Stanovski dvorani na Ljubljanskem gradu. Dvanajst avtorjev, ki bodo bivali v Ljubljani med 1. in 6. junijem, 20. in 25. septembrom 2010 in 10. in 15. januarjem 2011 bo literarne večere v Ljubljani dopolnilo z ustvarjanjem na temo Ljubljane in Slovenije. Prispevki bodo objavljeni v posebni publikaciji v l. 2011. Celoten projekt bo spremljala promocijska akcija, ki bo približala avtorje in citate njihovih del mimoidočim na ljubljanskih ulicah.

▸ www.vilenica.si

SLOVENSKI CENTER PEN V LJUBLJANI – SVETOVNI PRESTOLNICI KNJIGE 2010.
Slovenski center PEN je mednarodno združenje pisateljev, pesnikov in esejistov, ki je bilo v Sloveniji ustanovljeno že leta 1926 z namenom, da ščiti preganjane pisatelje doma in po svetu, da se zavzema za svobodo izražanja v okviru Mirovnega komiteja Mednarodnega PEN, ki je bil ustanovljen na pobudo slovenskega PEN leta 1984 za sodelovanje med pisatelji iz politično sprtih držav. Priredili so že 2 svetovna kongresa in 42 mednarodnih srečanj, ki so v mednarodnih pisateljskih krogih deležni velikega priznanja. V okviru Ljubljane – svetovne prestolnice knjige 2010 bodo v skladu s svojim programom priredili vsak mesec, razen julija in avgusta, bodisi debatni večer ali literarni nastop z vsaj 60 nastopajočimi. Debatni večeri bodo posvečeni vprašanjem položaja jezika in književnosti v šolstvu in javnosti, sodobnim spremembam jezika v literaturi in znanosti, odnosu medijev do avtorskih del in avtorjev, tokovom kulturnih povezav med pisatelji iz republik nekdanje Jugoslavije. Literarni večeri bodo namenjeni predvsem soočanju avtorjev iz različnih kulturnih regij (judovske, balkanske, slovenske zamejske in zahodnoevropske). Nastopi članov slovenskega PEN bodo vključeni v sklop Arsovih večerov 2010 na programu Ars Radia Slovenija.

VKLJUČITEV LJUBLJANE V MREŽO MEST - ZATOČIŠČ
Mestna občina Ljubljana in Slovenski center PEN nameravata v letu, ko je Ljubljana svetovna prestolnica knjige, vključiti mesto Ljubljana v mrežo mest-zatočišč. Mreža je začela delovati na pobudo Salmana Rushdieja in Mednarodnega parlamenta pisateljev (IPW) leta 1994 kot mednarodna mreža mest, ki nudijo zatočišče preganjanim in ogroženim pisateljem. V mrežo mest-zatočišč je vključenih že veliko mest v številnih demokratičnih državah, največ na Norveškem, kjer mreža deluje že od leta 1995. V teh mestih pisateljem iz Azerbajdžana, Čečenije, Irana, Zimbabveja, Iraka, Belorusije, Nigerije, Angole, Ugande in številnih drugih držav, kjer svoboda izražanja še ni zagotovljena, lokalne oblasti, ponekod tudi v sodelovanju z državnimi oblastmi, nudijo stanovanje za leto ali dve in dohodek v obliki štipendije za pisateljsko delo. Mesto-zatočišče tako omogoči pisatelju, ki je največkrat moral zbežati iz domovine, da se izogne zaporu ali še čemu hujšemu in si v novem okolju ustvari novo socialno mrežo, si morda najde zaposlitev ali druge možnosti za preživetje ter mu zagotovi pogoje za delo v času, ki je zlasti neposredno po pobegu iz domovine zanj najtežji.
Slovenski center PEN želi pritegniti k sodelovanju pri tem projektu tudi Društvo slovenskih pisateljev in druge organizacije v Sloveniji, ki lahko prispevajo k temu, da bo projekt uspešen in da se bo tudi Slovenija po zaslugi Mestne občine Ljubljana vpisala med države, kot so Norveška, Švedska, Francija, Nemčija, Kanada in druge države, v katerih so številna večja mesta že omogočila dostojno preživetje številnim preganjanim in v marsikaterem primeru celo na smrt obsojenim pisateljem, pesnikom, dramatikom ali esejistom.

»ENO KEPICO SLOVENSKE POEZIJE, PROSIM.« / »One scoop of Slovenian poetry, please.« (Literatura prečka tvojo pot / Literature crosses your path). Inštitut za raziskovanje inovativnih umetnosti. Pesniška instalacija s tem naslovom se na umetniški način poigra z mimoidočimi, ki se v vročini želijo bodisi ohladiti ali se posladkati s sladoledom. Slaščica, ki v sebi nosi izbrana dela večjih slovenskih pesnikov in pesnic (kot tudi še neuveljavljenih mladih pesnikov in pesnic), dobi z instalacijo vrednost umetnine, ki jo pokuševalec prejme na mestu spomina nacionalnemu pesniku (Prešernov trg, Gornji trg). Kje je (če je) meja izražanja poezije? Lahko mimoidoči vsaj za hip začuti vzgib pesnika ob nastajanju poezije?
▸ www.iriu.eu

SEMOVO ZNANJE V KNJIGAH. Slovenski etnografski muzej. Predstavitev knjižne bere SEM v 2009 in 2010.
▸ www.etno-muzej.si

SONCE, ZEMLJA, MESEC ... VRTI SE BREZ KOLESEC. Slovenski etnografski muzej. Otroški festival branja pravljic, plesa, giba in ustvarjanja.
▸ www.etno-muzej.si

SEMOV KNJIŽNI BAZAR. Slovenski etnografski muzej. Ob Poletni muzejski noči bo na ploščadi pred Slovenskim etnografskim muzejem knjižni bazar: razstava publikacij SEM in prodaja po znižanih cenah
▸ www.etno-muzej.si

SEPTEMBER 2010

POZNO SEM TE VZLJUBIL – BRANJE IZPOVEDI SV. AVGUŠTINA. Avtorji in izvajalci: Sv. Avguštin / Gregor Čušin, Boris Mihalj, Jure Sešek, dr. Miran Špelič in drugi. V starem veku branje še zdaleč ni bilo zasebna stvar, ampak pogosto pravi družabni dogodek. Tihega branja skoraj niso poznali. Branje je torej vabilo k poslušanju in druženju. Z javnim branjem bo predstavljeno tudi eno temeljnih knjižnih del krščanske antike, Avguštinove Izpovedi, prva obširnejša avtobiografija sploh. Umetniško interpretirana brana beseda slovenskih igralcev nas bo popeljala v severno Afriko na konec 4. stoletja in pred nas bo stopil velikan evropske kulturne zgodovine s svojimi besedami, ki sta jih poslovenila Anton Sovre in Kajetan Gantar.
▸ http://izpovedi.co.nr

KNJIGE V GIBANJU. ZRC SAZU, Knjigarna Azil. Bolšji sejem rabljenih in poškodovanih knjig slovenskih založb. Knjižni sejem, ki nagovarja založnike in beročo javnost. Založniki so vabljeni, da na sejmu prodajajo poškodovane knjige, ki se jim prašijo v skladiščih. Poškodovanih knjig imajo vse založbe kar nekaj in so posledica tiskarskih napak, vračil iz knjigarn, nepravilnega

skladiščenja, obledelosti od sonca ipd. Pri teh knjigah gre za drobne napake, zaradi katerih jih v knjigarnah ni moč prodajati in so zato bistveno cenejše. Poleg založnikov organizatorji sejma bodrijo tudi posameznike in posameznice, da prinesejo svoje knjige in jih prodajo, zamenjajo ali podarijo.
▸ http://azil.zrc-sazu.si/

ROMANJE KNJIG / The pilgrimage of books (Literatura prečka tvojo pot/ Literature crosses your path). Inštitut za raziskovanje inovativnih umetnosti. Poezija ni bila nikoli privlačno tržno blago, ponavadi jo prebirajo le ljubitelji umetnosti. Gre za seznanjanje s sodobno slovensko in tujo poezijo. Projekta se zainteresirani udeležijo tako, da na e-naslov info@iriu.eu do vključno 14. septembra 2010 pošljejo svoje podatke (ime in priimek ter naslov prebivališča) in potem na ta naslov prejmejo v branje pesniško zbirko z navodili, kako bomo romanje v 60 dneh razširili med druge ljudi. Ob zaključku projekta v Mestni knjižnici Ljubljana bodo imeli vsi sodelujoči možnost, da so izžrebani in prejmejo bogate knjižne nagrade.
▸ www.iriu.eu

MAREC 2011 **14. PRIPOVEDOVALSKI FESTIVAL PRAVLJICE DANES 2011**. Društvo za oživljanje zgodbe 2 koluta. Pripovedovalski festival Pravljice danes že od leta 1997 sledi osnovnima vodiloma festivala: nastopajoči na festivalu poslušalcem ponujajo zgodbe, ki jih prosto pripovedujejo, predstavljene pripovedi pa praviloma izvirajo iz ljudskega izročila, domačega in tujega. Tako festival poslušalcem omogoča, da doživijo dobro pripovedovano besedo, ljudskim pripovedim pa išče živo pot v današnji čas. Kot pripovedovalci se nam predstavljajo posamezniki, ki jim beseda teče gladko in sočno in znajo prepričati s svojo izrazno močjo, tako po ustvarjalnih poteh kot po letih so izrazito pisana druščina, ki festivalu daje širino posebne vrste. Organizatorje vodi prepričanje, da je tudi današnjega človeka mogoče očarati z nečim, kar je na prvi pogled zelo preprosto – da se ga je mogoče dotakniti z zgodbo, ki je »samo« povedana, če je povedana dobro in če je vsebina poslušanja vredna. Vse številnejši poslušalci to prepričanje vsako leto bolj utrjujejo.
▸ www.drustvodvakoluta.si

SKRITI ZAKLADI IZ LJUBLJANSKIH SPECIALNIH KNJIŽNIC. Zveza bibliotekarskih društev Slovenije – Sekcija za specialne knjižnice. Slovenske specialne knjižnice hranijo v svojih skladiščih veliko dragocenih knjig in več sto let starih knjig. Med njimi so tudi inkunabule in drugi presenetljivi tiskani zakladi svetovne in domače kulturne dediščine. V času slovenske svetovne prestolnice knjige bodo slovenske specialne knjižnice odklenile trezorje in na enem mestu predstavile dragocenosti iz 15., 16., 17. in 18. stoletja. Na ogled bosta dve inkunabuli in številna dela antičnih klasikov ter vrste drugih humanističnih izobražencev

(Cicera, Plinija ml., Petrarca ...), ki še nikoli niso bila javno razstavljena, čeprav so pomembno vplivala na kulturno podobo Evrope in Ljubljane. Razstava »skritih« knjig iz slovenskih specialnih knjižnic bo hkrati prikaz pomena knjig pri razvoju znanosti, pomena hranjenega knjižnega gradiva in na nespremenjeno vlogo knjige pri širjenju znanja od konca srednjega veka do danes.

▸ www.zvezabibliotekarskihdrustev.si

Knjižnice – središča znanja, informacij in ustvarjalnosti

Knjižnična javna služba

Branje, informiranje in učenje, promocija dobrih knjig, kultura branja, družinsko branje, srečanja med bralci in avtorji, bralni kvizi in uganke, bralne značke, vse to je pomemben del nečesa, čemur uradno pravimo »knjižnična javna služba«. S prireditvami, ki jih v Mestni knjižnici Ljubljana pripravljamo v okviru *Ljubljane – svetovne prestolnice knjige 2010*, smo se namenili široko nadaljevati dolgoletno tradicijo ljubljanskih knjižnic na področju razvoja bralne kulture. Z združitvijo knjižnic so naša prizadevanja in vizije v tej smeri še pomembnejše, saj kot največji javni zavod med knjižnicami v Sloveniji, ki s svojo dejavnostjo dosega čez pol milijona prebivalcev, nosimo posebno odgovornost za kakovosten razvoj knjižničnih storitev in dejavnosti v Ljubljani pa tudi v širšem slovenskem prostoru. Ker želimo biti inovativna in kakovostna knjižnica, se bomo z izborom prireditev v okviru svetovne prestolnice knjige Ljubljančanom predstavili ne le kot pomembni informacijski centri, temveč tudi kot prepoznavne točke kulturne ponudbe v Ljubljani. Naše prireditve bodo, kot vedno, za vse obiskovalce brezplačne!

V ospredje prireditev ob svetovni prestolnici knjige zato postavljamo izbor sodobnih projektov s področja knjige, literature in kulture. Med njimi velja gotovo omeniti, da prvi uvajamo izposojo elektronskih bralnikov, s katero smo poskusno v eni knjižnici začeli že konec preteklega leta, v letu trajanja dogodkov prestolnice knjige pa bomo izposojo e-branikov razširili na vse naše knjižnice v Ljubljani. Mestna knjižnica Ljubljana bo koordinatorica enega večjih zanimivih projektov, *Knjiga za vsakogar*, nacionalne akcije spodbujanja branja z nakupom kakovostnih knjig po ugodnih cenah v knjižnicah in muzejih po Sloveniji, s katero poudarjamo pomen branja in tudi nakupa knjig pri razvoju odnosa posameznika in družbe do celotnega področja ustvarjanja in izdajanja knjige. Skupaj z Mestno občino Ljubljana ter Muzejem in galerijami mesta Ljubljane bomo sodelovali tudi pri organizaciji programov v novem prostoru kulturne ponudbe v Ljubljani, v Trubarjevi hiši literature, ki bo v času trajanja svetovne prestolnice knjige središče dogajanj, povezanih s knjigo, branjem in literaturo. V okviru dogajanja ob svetovni prestolnici knjige pripravljamo številne dogodke za različne ciljne skupine prebivalcev mesta, prireditveno ponudbo pa odpiramo s fotografskim natečajem na temo knjige, namenjenim vsem prebivalcem Ljubljane. V tem letu se bomo v Mestni knjižnici Ljubljana posebej aktivno posvetili tudi iskanju odgovorov na aktualna vprašanja in dileme, s katerimi se danes soočamo ustanove in posamezniki, ki delujemo na področjih knjige.

Jelka Gazvoda, direktorica Mestne knjižnice Ljubljana

Program Mestne knjižnice Ljubljana

APRIL 2010 – APRIL 2011

BERI ŠIRŠE – BERI SLOVENCE!, Obiskovalcem knjižnic Mestne knjižnice Ljubljana bodo predstavili klasične in predvsem sodobne slovenske književnike, njihova dela – prozo, poezijo in dramatiko. Spodbujali bodo branje del slovenskih avtorjev v tiskani in elektronski obliki. Posebnost projekta bo usmerjenost v branje e-knjig na novem bralniku Kolibri V3. Dela bodo povezali s slovensko glasbo in filmom ter zvočnimi besedili prav tako slovenskih avtorjev. Knjižnično gradivo bo izbrano in razstavljeno za ogled, branje in izposojo. Dogajanja bodo potekala v MKL, Knjižnici Bežigrad, MKL Knjižnici Jožeta Mazovca, MKL, Knjižnici Otona Župančiča, MKL, Knjižnici Prežihov Voranc in MKL, Knjižnici Šiška.

KNJIŽNICA, MOJ AZIL / LIBRARY ASYLUM. Projekt predvideva neposredno in posredno delo z azilanti. Neposredno delo vključuje zbiranje podatkov o potrebah prebivalcev Azilnega doma, njihovo vključevanje v prireditve, ki že potekajo v okviru knjižnice, ter organizacijo dodatnih prireditev in izobraževanj glede na potrebe prebivalcev Azilnega doma. Posredno delo zajema oblikovanje posebne zbirke gradiva, namenjene tujcem, omogočanje dostopa do računalnika in svetovnega spleta ter pripravo promocijskega gradiva. V okviru projekta bo potekala okrogla miza, ki bo širšo javnost opozorila na problematiko migracij in begunstva. V sklopu prireditev ob dnevu knjige bo odprta razstava slikanic z vsega sveta.

KOSOVIRJEVA ŽLICA. Interaktivni objekt, z računalniško podporo opremljena realistična maketa iz nosilne umetne mase, namenjena otrokom. Zajemalni del žlice ima ergonomsko obliko za sedenje; »paradižniki« so del ergonomske oblike in so v vzglavju ozvočeni. Namenjeni so poslušanju pesmic in pravljic. Kosovirjeva žlica je literarni predmet iz knjige Kosovirja na leteči žlici avtorice Svetlane Makarovič. Interaktivni modeli v knjižnicah so spodbuda otrokom pri uporabi sodobne tehnologije, za otroka so privlačni in ga vabijo v svet poslušanja in branja pisane besede.

STRIP OB BOK KNJIŽNIM KLASIKOM. Strip je kot deveta umetnost med ljubitelji risbe že dolgo več kot le lahkotno branje, saj vse več ustvarjalcev enači dober strip predvsem z izjemno zgodbo. Knjižnica želi opozoriti bralce na svojo bogato zbirko in tradicijo uvrščanja stripa ob bok knjižnim klasikom. Z vključitvijo v dogajanje svetovne prestolnice knjige se tako stripovsko podajanje pisane besede staplja s tradicionalno podobo literature in koncept knjige posodablja; z delavnicami, razstavami, okroglimi mizami, evropskim sodelovanjem, vzpostavitvijo spletnih strani in promocijo mladih ustvarjalcev pa poudarja koncept »hibridne« knjižnice: odprtost, povezovanje in lastno udeležbo, in uporabnika vpelje tako v fizični kot virtualni knjižnični prostor.

KNJIŽNI KLUB. Projekt bo omogočal predstavljanje, anotiranje in recenziranje knjižnih del na podstraneh spletne strani Mestne knjižnice Ljubljana ter njihovo ocenjevanje in priporočanje prek drugih spletnih orodij družbenega spleta oz. spleta 2.0 (ocenjevanje, personalizacija, komentiranje itd.). Knjižni klub bodo v sodelovanju s strokovnimi delavci knjižnice pripravljali in oblikovali uporabniki knjižnice v virtualnem okolju. V okviru spletne strani Mestne knjižnice Ljubljana bodo na voljo spletna komunikacijska orodja, ustrezno prilagojen spletni forum, blog strani in priporočilni seznami.

PLEŠEM S KNJIGO. Mestna knjižnica Ljubljana in Plesna šola Kazina. Plesni projekt, s katerim želijo udeležencem s plesom približati vsebino knjige in z vsebino knjige približati ples.

MESTNA KNJIŽNICA LJUBLJANA V TRUBARJEVI HIŠI LITERATURE. Literarni in klubski prostori v Trubarjevi hiši literature bodo tudi prostor literarne ponudbe Mestne knjižnice za izbrane literarne dogodke s cikli pogovorov o slovenski književnosti, pogovorov z literarnimi teoretiki in zgodovinarji, poznavalci sodobne slovenske književnosti, ter s pisatelji in pesniki. Poudarek bo na aktualnih temah slovenske sodobne književnosti. Knjižnica bo v sodelovanju z založbami pripravljala redne predstavitve novih slovenskih književnih del, hiša pa bo odprt prostor tudi za druge oblike ustvarjalnih dejavnosti s širšega področja literature, pisanja, branja in knjige. Mestna knjižnica Ljubljana bo prireditve organizirala v sodelovanju z založbami, nevladnimi organizacijami in drugimi skupinami ali posamezniki, povezanimi s knjigo in bralno kulturo. Organizirali bodo literarne prireditve, predstavitve knjig, branja, pogovore o umetnosti in družbi, predstavitve digitaliziranih vsebin, dejavnosti za otroke, ustvarjalne delavnice, gostovanja izbranih prireditev v okviru Ljubljane – svetovne prestolnice knjige 2010 in razstave.
▸ www.mklj.si

APRIL 2010 – SEPTEMBER 2010

MESTO – KNJIGA – LJUDJE. Fotografski natečaj na temo knjige, v katerem bodo zajete fotografske podobe trenutkov, ki ponujajo možnost vizualnega zapisa zgodb, dokumentirajo čas in prostor, nosijo sporočilno-estetsko vrednost in vizualno promovirajo knjigo, branje, knjižnice. Tema bo omejena na knjige v povezavi z ljudmi in mestom. Z natečajem želi Mestna knjižnica Ljubljana spodbuditi razmislek in ustvarjalno senzibilnost do umeščenosti knjig med bralci in pokazati njihovo vzajemno prepletenost, soodvisnost …

AVGUST 2010

FILMOBUS: POTUJOČI KINO. Potujoča knjižnica se bo s svojo mobilnostjo, sodobno opremo, privlačno zunanjo in notranjo podobo približala prebivalcem Ljubljane. Projekcije filmov, posnetih po literarnih predlogah, se bodo odvijale v različnih ljubljanskih stanovanjskih naseljih. K ogledu filma in pogovoru o filmu bodo povabljeni tudi ustvarjalci (režiser, igralec, scenarist …).

Ljubljančani bodo hkrati povabljeni na ogled Bibliobusa. Spoznali bodo zbirke gradiva, knjižnični katalog ter se seznanili tudi z drugo ponudbo Potujoče knjižnice.

NOVEMBER 2010 **KNJIŽNICA, SRCE MESTA: MED TRADICIJO IN PRIHODNOSTJO**. Z enodnevnim strokovnim posvetovanjem in okroglo mizo, ki bosta potekala 8. novembra 2010, se knjižnica v sodelovanju z izbranimi strokovnimi ustanovami aktivno vključuje v prostor izmenjave mnenj, idej in strokovnih pobud za nadaljnji kakovosten razvoj Ljubljane na področju knjige, branja, znanja in kulture. Na posvetu bo beseda o pomenu knjižnice v urbanem tkivu mesta, vlogi in perspektivi knjige kot množičnega medija v družbi digitalnih medijev in dilemah razvoja kakovostne ponudbe sodobnih knjižnic. Okrogla miza z uglednimi gosti pa bo v središče postavila aktualna vprašanja vsakodnevnega dialoga med knjižnico in mestom, posameznikom in knjižnico ter knjižnico in okoljem – in odprla različne problemske vidike vloge knjižnice pri promociji branja, znanja, kritične misli, ustvarjalnosti in kulture v mestu.

Svetovni kongres: Svetovni vrh knjige 2011 - knjiga kot nosilka razvoja človeštva

31. MAREC DO 1. APRIL 2011

SVETOVNI VRH KNJIGE 2011: KNJIGA KOT NOSILKA RAZVOJA ČLOVEŠTVA, Cankarjev dom. Človeška zgodovina je dokaz, da je knjiga nosilka razvoja človeštva, kongres pa bo poskušal odgovoriti na vprašanje, kako knjiga in branje v okrožju drugih medijev danes utemeljujeta razvoj posameznika in družbe. Raziskovalci in strokovnjaki vseh členov knjižne verige – kulturnih politik na področju knjige, avtorskih pravic, založništva in literarne kritike – so za razpravo izbrali dve vodilni temi: *Globalizacija knjige in branje v digitalni dobi in Izdajanje in prevajanje knjig na manjših jezikovnih trgih in iz jezikov manjših nacionalnih skupnosti v svetovne jezike*. Organizator, Gospodarska zbornica Slovenije, zbornica založništva, knjigotrštva, grafične dejavnosti in radiodifuznih medijev, pričakuje uporabne napotke za spremljanje stanja na knjižnih trgih, strategije spodbujanja bralne kulture in ukrepe politike za spodbujanje dostopnosti knjige.

S povabljenimi strokovnjaki, ki igrajo ključno vlogo na svetovnem knjižnem področju, bo domači strokovni javnosti omogočen vpogled v aktualna dogajanja na področju knjige, hkrati pa tudi širše razumevanje tega dogajanja v celovitem kulturnem in družbenem kontekstu.

Na kongresu bodo sprejeli Ljubljansko resolucijo o knjigi kot nosilki razvoja človeštva in izdali kongresni zbornik.

▸ www.cd-cc.si

Slovenija v Ljubljani – svetovni prestolnici knjige 2010

Programi slovenskih mest

APRIL 2010 **OBČINA IZOLA** je razpisala javni natečaj za izbor najboljše zgodbe iz izolskega izročila, na katerem bo nagradila tri najboljša literarna dela, ki obujajo tradicijo in izročilo mesta in podeželja. Namen javnega natečaja je obuditev pomena izolske kulturne zgodovine, izbrana in nagrajena dela pa bodo tudi dodatno uporabljena za turistično promocijo kraja.
▸ www.izola.si

OBČINA TRZIN bo izvedla več programov:
▪ štiri mednarodne literarne večere s sodelovanjem do treh avtorjev, gostov Študentske založbe ali Slovenskega centra PEN; prvega že v času Slovenskih dnevov knjige 2010, ko v sodelovanju s ŠZ načrtujejo literarni večer skupine turških avtorjev v Trzinu, in zadnjega konec marca 2011, v času Mednarodne konference Svetovnega centra PEN na Bledu;
▪ tri literarne večere z nastopi slovenskih pesnic in pesnikov v okviru Kulturnih večerov, ki jih Občina Trzin prireja enkrat mesečno v času zimske sezone (od oktobra 2010 do aprila 2011) vsak tretji četrtek v mesecu;
▪ literarni večer slovenskih avtorjev, ki ga Občina Trzin pripravlja v okviru lokalnega festivala Trzinska pomlad, predvidoma drugo soboto v juniju 2010, in
▪ literarni maraton ob svetovnem dnevu knjige 2010, organiziran v okviru knjižnega sejma v Trzinu, 24. ali 25. aprila 2010.
▸ www.obcinatrzin.si

BRALNA ZNAČKA ZA ODRASLE – BRALNI KLUB. LJUDSKA KNJIŽNICA METLIKA. Cilj bralne značke za odrasle oz. bralnega kluba je spodbujanje odraslih bralcev k branju kakovostnih literarnih del s poudarkom na delih slovenskih avtorjev in domoznanskem gradivu. Ko se udeleženci o posameznih delih pogovorijo, se pri posameznikih razvijata kritično mišljenje in samozavest za branje zahtevnejših vsebin in poseganje po tovrstni literaturi.
▸ www.metlika.si/lkm/bralni%20klub.htm

SPREHAJALIŠČA ZA VRAČANJE. OBČINA KOSTANJEVICA. Na predvečer slavnostne razglasitve Ljubljane za svetovno prestolnico knjige bodo pripravili predstavitev najnovejšega romana v verzih pisatelja Ferija Lainščka v interpretaciji Vlada Novaka.
▸ www.kostanjevica.si

FESTIVAL LJUBEZNI 2010, KID KIBLA. MURSKA SOBOTA. Festival ljubezni je potujoč festival, ki vsako leto ob začetku pomladi obišče enega od gradov vzhodne Slovenije. V zgoščenem programu ob koncu tedna obiskovalcem ponuja preplet literature in drugih umetnostnih zvrsti, predvsem glasbe in vizualnih umetnosti. Posebej rad ima uglasbljeno književnost, literarne razstave in glasbo z vizualno spremljavo. Še vedno pa je v ospredju beseda književnikov,

ki se predstavlja v branjih, pesniških in proznih dvojcih, literarnih zajtrkih in v vmesnih srečevanjih. Posebnost Festivala ljubezni je vzporedni program za otroke v obliki pravljičnih branj ali ustvarjalnih delavnic. Festival ljubezni s svojim programom, ki je hkrati všečen in izjemno kakovosten, želi privabiti čim širši krog obiskovalcev, predvsem pa poskrbeti, da festivalsko dogajanje doseže tudi kraje, ki so sicer na literarnem zemljevidu pogosto pozabljeni.
Prva izdaja festivala leta 2008 je gostovala na gradu v Svečini, v drugem letu obstoja je Festival ljubezni obiskal Ptuj, v letu 2010 pa se bo odvrtel v Murski Soboti.
▸ www.kibla.org/festivali/festival-ljubezni/

MAJ 2010 **ROMI, POVABLJENI V KNJIŽNICO. LJUDSKA KNJIŽNICA METLIKA**. Cilj je privabiti Rome metliške občine, predvsem otroke in mladino, v knjižnico in jim približati knjigo. Dogodek poteka v Ljudski knjižnica Metlika že od leta 2004. Za romske otroke pripravljajo ure pravljic, ustvarjalne delavnice, igralne ure s knjigo, omogočajo jim izposojo knjižničnega gradiva v romskih naseljih v poletnih mesecih. Za otroke in mladino ter odrasle v sklopu projekta organizirajo računalniške tečaje. Romske otroke in odrasle vabijo tudi na druge knjižnične prireditve.
▸ www.ljudskaknjiznicametlika.si

LIRIKONFEST VELENJE 2010, POMLADNI FESTIVAL LIRIČNIH UMETNOSTI V VELENJU s predstavitvami po Sloveniji in v tujini. Ustanova Velenjska knjižna fundacija in Književna asociacija Velenika. Literarni festival z 21 literarnimi prireditvami ter spremljevalnim liričnoumetniškim programom slovenskih in tujih izvajalcev.
Lirikonfest predstavlja aktualno književno dogajanje in popularizira umetniško literaturo 21. stoletja, njene ustvarjalce, prevajalce, urednike, založnike, mednarodne posrednike, organizatorje, interprete, kritike idr. poznavalce; vzpostavlja in širi mednarodne književniške povezave, zlasti z izvirno in prevodno sodobno poezijo ter premišljevanja o spoznavni, povezovalni in kritični vlogi umetniške literature v evropski družbi.
Osrednji program:
▪ Herbersteinsko srečanje književnikov (HSK) z mednarodno udeležbo in bienalnim priznanjem herbersteinski-lirikonfestov zlat za najtehtnejši književni esej
▪ 7. podelitev mednarodne Pretnarjeve nagrade – slovenske kulturne zahvale ambasadorjem slovenske književnosti in jezika po svetu;
▪ 6. letnik mednarodne revije za poezijo Rp. Lirikon 21 (revijalna panorama slovenske in prevodne poezije 21. stol.) s podelitvijo priznanja lirikonov zlat (za vrhunske revijalne prevode sodobne poezije v slovenščino ali iz slovenščine v druge jezike) in

▪ Lirikonovimi degustacijami izbrane slovenske in prevodne poezije idr. liričnih umetnosti (predstavitve/pesniška branja po Sloveniji in na mednarodnih gostovanjih v tujini);
▪ 5. Akademija Poetična Slovenija s podelitvijo književne nagrade čaša nesmrtnosti/velenjica za desetletni vrhunski pesniški ali poetičnodramski opus slovenskega književnika/-ce, ki pomembno zaznamuje slovensko književnost 21. stoletja;
▪ 4. leto Mednarodne književniške rezidence UVKF – ustvarjalna bivanja tujih in slovenskih književnikov ter prevajalcev umetniške literature.
▸ www.lirikonfest.si

JUNIJ 2010 **SPOGLEDI/FLIRTINGS 2010. ZALOŽBA LITERA, MARIBOR**. Mednarodni prozni festival Spogledi 2010 občinstvu ponuja branja, koncerte, pogovore in okrogle mize ter gostovanja tujih pisateljev po različnih mestih v Sloveniji. V okviru spremljevalnega programa bodo potekale projekcije filmov in pravljične ure za najmlajše. Sodelujejo slovenski in tuji književniki, prevajalci, literarni teoretiki, glasbeniki.
▸ www.zalozba-litera.org/flirtings2010

ZALOŽNIŠTVO DOLENJSKEGA MUZEJA NOVO MESTO 1950 – 2010. Dolenjski muzej. Pregled založniške dejavnosti Dolenjskega muzeja od ustanovitve do danes z monografijami, katalogi razstav, vodniki in drobnim tiskom (zloženkami, plakati,vstopnicami ...). Glavnina publikacij se nanaša na raziskovalno in publicistično delo kustosov Dolenjskega muzeja.
▸ www.dolmuzej.com

AVGUST 2010 **RAZSTAVA MINIATURNIH KNJIG, VALVASORJEVA KNJIŽNICA. KOSTANJEVICA NA KRKI** se kot najmanjše slovensko mesto predstavlja z razstavo miniaturnih knjig.
▸ www.kostanjevica.si

SEPTEMBER 2010 **ŽENSKO AVTORSTVO V MALIH KNJIŽEVNOSTIH V 19. STOLETJU. UNIVERZA V NOVI GORICI**. Za obdobje 19. stoletja je značilno, da so z vznikom nacionalizmov številni mali narodi posebno pozornost posvetili literarnemu ustvarjanju in pritegnili k sodelovanju tudi pisateljice. Raziskave pisateljic v književnostih, ki so bile v 19. stoletju v senci književnosti velikih narodov ali politično dominantnih narodov, so pomemben prispevek k literarnozgodovinskim raziskavam. Cilj znanstvenega sestanka bo pokazati, da so bile v malih književnostih 19. stoletja intenzivno navzoče tudi pisateljice, zato je njihove prispevke potrebno umestiti oziroma vrniti na mednarodni literarni zemljevid 19. stoletja.
▸ http://www.ung.si
▸ http://www.costwwih.net

POVEST OD JOŽEKA, PJEBA ŠTAJERSKEGA. Zavod za kulturo, turizem in razvoj Rogatec, Knjižnica Rogatec, OŠ Rogatec, MPZ Rogatec, Glasbena šola Rogaška Slatina. Glasbeno-literarni dan, v katerem bodo učenci OŠ Rogatec v okviru učnega programa raziskovali življenje in delo pesnika Jožeta Šmita, ki se je rodil v vasi Tlake pri Rogatcu. Njegova rojstna hiša je danes osrednji objekt Muzeja na prostem Rogatec. Na prireditvi bodo predstavili pesnikovo delo, lokalna knjižnica bo pripravila priložnostno razstavo avtorjevih pesniških zbirk in s sodelavci zavoda, pevskim zborom in glasbeniki GŠ, izvedla recital poezije Jožeta Šmita.
▸ www.muzej-rogatec.si

APRIL 2011 **GORJUPOV LITERARNI VEČER. OSNOVNA ŠOLA JOŽETA GORJUPA KOSTANJEVICA**. Mladi kostanjeviški ustvarjalci bodo predstavili svoje pesmi.
▸ www.kostanjevica.si

OBČINA DOBROVNIK v Ljubljani – svetovni prestolnici knjige 2010. Pripravili bodo bralne urice v področni knjižnici.
▸ www.dobrovnik.si/sl

ZA BOLJŠO BRALNO PISMENOST, OŠ XIV. DIVIZIJE SENOVO. Ravnatelj Vinko Hostar in razredni in predmetni učitelji OŠ XIV. divizije Senovo. Predstavitev projekta v obliki predavanja.
▸ www.ossenovo.net

VELIKE IN MALE. POKRAJINSKI MUZEJ MARIBOR. Ob stojalu s Knjigami za vsakogar bosta v vitrini razstavljeni največja in najmanjša knjiga iz knjižnice Pokrajinskega muzeja: Il tabernacolo della Madonna d'Orsasanmichele iz leta 1876 (vel. 45 x 61 cm) in Koledar iz leta 1776 (vel. 3 x 7 cm)
▸ www.pmmuzej-mb.si

Svet v Ljubljani – svetovni prestolnici knjige 2010
Programi veleposlaništev s sedežem v Ljubljani

Veleposlaništvo republike Italije

APRIL 2010 **FESTUNIT 2010**. Italijanski inštitut za kulturo v Sloveniji, Marzio Serbo, gledališka skupina študentov romanistike in prevajalstva Filozofske fakultete UL. Gledališko branje in dramatizacija književnih del bosta v središču nekaterih pomembnih projektov. Aprila bo potekala druga izdaja FestUniIT – mednarodnega univerzitetnega festivala gledališča, kjer bo gledališka skupina študentov romanistike in prevajalstva predstavila delo Teo Giorgia Manganellija.

BRALNI KROŽEK. Italijanski inštitut za kulturo v Sloveniji in Oddelek za italijanistiko Filozofske fakultete (prof. dr. Irena Prosenc Šegula in Irena Trenc Frelih). Na programu je pet mesečnih srečanj ob sredah pozno popoldne, ki bodo trajala po 90 minut in bodo posvečena novejšim italijanskim pripovednim delom, ki jih odlikuje izpovedna moč in izvirnost. Besedila se bodo zvrstila glede na kompleksnost literarne strukture – od najpreprostejših do najkompleksnejših, kriterij za izbor pa je tudi datum izdaje, začenši z najnovejšimi literarnimi deli.

- 21. aprila 2010 ob 18. uri (pod vodstvom T. Černe in M. Lenart) Tabucchi: Il filo dell'orizzonte (Črta obzorja),
- 21. maja 2010 ob 18.00 (pod vodstvom J. Brenčič in A. Benedetič); krožek, posvečen bralni pustolovščini Calvinovega postmodernističnega metaromana: Se una notte d'inverno un viaggiatore (Če neke zimske noči popotnik).

KINO KLUB. Italijanski inštitut za kulturo v Sloveniji, Filozofska fakulteta UL (Eleonora Kolar, študentje italijanistike). Filme, ki temeljijo na književnih delih in obravnavajo zgodovino Italije, bodo predstavili in vodili pogovore o njih študentje italijanistike:

- april - maj: La terra trema, Il gattopardo in I viceré,
- november: Kaos,
- december: Cristo si è fermato a Eboli.

PIRANDELLO IN FILM. Italijanski inštitut za kulturo v Sloveniji, Filozofska fakulteta UL (Eleonora Kolar): Predavanje univerzitetnega profesorja in filmskega kritika Sergia Michelija.

MAJ 2010 **PORTRETI ITALIJANSKIH PISATELJEV**, Italian writers – Ritratti. Italijanski inštitut za kulturo v Sloveniji. Razstava z izborom fotografij pomembnejših italijanskih sodobnih pisateljev Micheleja Coreloneja.

VEČER, POSVEČEN DRAGU JANČARJU IN NJEGOVIM ROMANOM, prevedenim v italijanščino. Italijanski inštitut za kulturo v Sloveniji, Cankarjev dom. Zvenenje v glavi, Severni sij in Joycev učenec.

MILAN SELAN: S KOLESOM PO SREDNJI ITALIJI – I. del: Umbrija – Kolesarski vodnik – narava, zgodovina, kultura, umetnost in kulinarika. Italijanski inštitut za kulturo v Sloveniji: Predstavitev knjige Milana Selana.

PIERLUIGI CAPPELLO: ASSETTO DI VOLO. Italijanski inštitut za kulturo v Sloveniji, Hiša poezije: Predstavitev pesnika Pierluigija Cappella in prevoda njegove knjige Assetto di volo v slovenščino.

ALJOŠA CURAVIĆ: A OCCHI SPENTI. Italijanski inštitut za kulturo v Sloveniji. Predstavitev knjige Aljoše Curavića, ki je izšla pri založbi EDIT na Reki. Navzoč bo založnik Silvio Forza.

OKTOBER 2010

OD KNJIŽEVNOSTI K FILMU. Italijanski inštitut za kulturo v Sloveniji, Slovenska kinoteka, Eksperimentalni filmski center iz Rima. Prireditev je posvečena odnosu med književnostjo in filmom in pregledu filmov, ki temeljijo na italijanskih romanih. Cikel srečanj s pisatelji in režiserji. Obravnavani bodo naslednji filmi: La ciocara (Vittorio de Sica, 1960), I promessi sposi (Mario Camerini, 1941), L'isola di Arturo (Damiano Damiani, 1962), Il nome delle rosa (Jean-Jacques Annaud, 1986), Il deserto del tartari (Valerio Zurlini, 1976), Profummo di donna (Dino Risi, 1974), Il Decameron (Pier Paolo Pasolini, 1971), Caro Michele (Mario Monicelli, 1976), L'innocente (Luchino Visconti, 1976), Il gattopardo (Luchino Visconti, 1963), Cristo si e fermato a Eboli (Francesco Risi, 1979), Il giardino dei Finzi Contini (Vittorio de Sica, 1970), La lupa (Gabriele Lavia, 1996), Almost blue (Alex Infascelli, 2000), Il consiglio d'Egitto (Emido Greco, 2002), Sostiene Pereira (Roberto Racusa, 1996).

VITRUVIJ: DE ARCHITECTURA. Italijanski inštitut za kulturo v Sloveniji. Predstavitev Vitruvijevega dela De Architectura, ki ga je v slovenščino prevedel prof. Fedja Košir.

FRECCIA AZZURRA (MODRA PUŠČICA) & GIP IN TV (VID V TELEVIZORJU). Italijanski inštitut za kulturo v Sloveniji, Kulturni dom Sežana. Gledališka transpozicija del Freccia Azzurra in Gip in TV Giovannija Rodarija, vrhunskega pisatelja za otroke, ki mu je v Italiji in po svetu posvečeno leto 2010. Ob tem bodo potekale spremljevalne prireditve (razstave, videoprojekcije), ki se bodo odvijale na sedežu Italijanskega Inštituta za kulturo v Sloveniji.

DRAMSKO BRANJE DELA SAJ RAZUMETE CLAUDIA MAGRISA. Italijanski inštitut za kulturo v Sloveniji: Dramska interpretacija v slovenščino prevedenega dela Saj razumete Claudia Magrisa, dobitnika nagrade Vilenica 2009.

DACIA MARAINI: PASSI AFFRETTAT. Italijanski inštitut za kulturo v Sloveniji, Slovensko stalno gledališče Trst, Mini teater: Odrska postavitev dramskega besedila Passi affrettati Dacie Maraini v prevodu Irene Trenc Frelih, ki govori o nasilju nad ženskami po svetu
▸ www.iicljubljana.esteri.it

Veleposlaništvo Švice

MAJ – JUNIJ 2010 **40 KNJIG ZA MESTNO KNJIŽNICO LJUBLJANA**. Veleposlaništvo Švice bo ob Unescovem naslovu Ljubljana - svetovna prestolnica knjige 2010 Mestni knjižnici Ljubljana podarilo 40 novejših knjižnih izdaj iz Švice.

PISATELJICA ILMA RAKUŠA V LJUBLJANI. Veleposlaništvo Švice v sodelovanju s festivalom Vilenica gosti pisateljico Ilmo Rakuša v začetku junija 2010, ki bo na Ljubljanskem Gradu v okviru Vilenice v Ljubljani brala iz svojih del in sodelovala v intervjuju.

JANUAR 2011 **ŠVICARSKI STRIPAR ZEP PRIHAJA V LJUBLJANO**. Veleposlaništvo Švice, Založba Vale Novak. Dvodnevni program aktivnosti za otroke in vse privržence stripa.
▸ www.eda.admin.ch/ljubljana

Veleposlaništvo Zvezne Republike Nemčije

MAJ 2010 **RECEPCIJA SODOBNE LITERATURE V NEMŠKEM JEZIKU**. Goethe-Institut Ljubljana, Nemška knjižnica CTK. Pogovori s slovenskimi, nemškimi, švicarskimi in avstrijskimi avtorji in literarnimi znanstveniki.

OKTOBER 2010 **LITERARNA BRANJA MLADINSKE LITERATURE**, avtorji iz Nemčije.Goethe-Institut Ljubljana. Branje otroške in mladinske literature.

NOVEMBER 2010 **ZNANSTVENI LITERARNI SEMINAR NA TEMO »EKSOFONIJE«**. Goethe-Institut Ljubljana. Na seminarju bodo predstavljeni avtorji iz Nemčije, ki ne pišejo v svojem maternem jeziku.
▸ www.goethe.de/ljubljana

Evropski parlament, Informacijska pisarna za Slovenijo,

Veleposlaništvo Kraljevine Španije in RS za kulturne dejavnosti Ivančna gorica

JUNIJ 2010 **RAZSTAVA PREVODOV IN ILUSTRACIJ KOZLOVSKA SODBA V VIŠNJI GORI** v Hiši Evropske unije in ulična predstava. Evropski parlament, Informacijska pisarna za Slovenijo v sodelovanju z Javnim skladom RS za kulturne dejavnosti Ivančna gorica in Veleposlaništvom Kraljevine Španije v Republiki Sloveniji. Razstava prevodov v španščino, francoščino, angleščino in nemščino ter izvirnih ilustracij Jurčičeve Kozlovske sodbe v Višnji Gori. Ilustracije k posameznim prevodom so pripravili Marjan Manček, ki je že ilustriral originalno slovensko verzijo za angleški prevod, Judita Rajnar (prevod v francoščino) in Santiago Martin (prevod v španščino). Besedilo so prevedli: Santiago Martin, Patrick Sunčan Stone in Florence Gacoin Marks. V spremljevalni publikaciji bo tudi več informacij o povezavi med Evropskim parlamentom in Jurčičem. Razstavo bodo postavili poulični umetniki, za širšo javnost pa bo odprta ves junij.
▸ www.europarl.si

Francosko veleposlaništvo

OKTOBER 2010 **ALI JE KNJIGA V KRIZI?** Francoski inštitut Charles Nodier, Cankarjev dom. Ciklus francosko-slovenskih srečanj s pomočjo CULTURESFRANCE in v sodelovanju s Cankarjevim domom. Obstajajo klasični bralci, za katere je knjiga fetišistični objekt, ki je ustvarila njihov odnos do kulture: knjigo, ki vsebuje čustvenost, vidijo tudi kot antidot temu, kar bi lahko poimenovali virtualne nevarnosti. Toda mar niso ti branilci stare knjige v boju proti »vsemu digitalnemu« prisiljeni k neki vrsti elitizma? Mar ni v prednosti, ki jo dajejo osebnemu interesu pisatelja proti skupnemu interesu publike, neke vrste izdajstvo humanističnih vrednot, na katere se sklicujejo?
Obstajajo sodobni bralci, ki mislijo, da je treba živeti s časom in brez neprimerne sentimentalnosti opustiti tehnologijo, ki jo imajo za nemodno. Kaj je bolj neumestno, kot to, da še vedno za nosilce znanja uporabljamo mrtva drevesa? Vendar digitalna knjiga ni poljuben nosilec med drugimi, svetovni splet ni poljubna mreža med drugimi: o njunih posebnostih se je potrebno spraševati. Mar se ni filozofski liberalizem, ki je prispeval k ustvarjanju interneta in ki si ga je na začetku zamislil kot orodje emancipacije, spremenil v gospodarski liberalizem, ki ga imajo nekateri za sistem, ki povzroča neenakost?

Teme:
- Digitalizacija fondov, razmerje z Googlom. Direktor Francoske Narodne

Knjižnice (BNF) Bruno Racine in direktorica Narodne in univerzitetne knjižnice Mateja Komel Snoj;
▪ Izziv digitalne knjige, avtorska pravica v dobi interneta. Francoski založnik Bertrand Py, direktor uredništva pri založbi Actes Sud, in slovenski založnik Rok Zavrtanik, direktor Založbe Sanje;
▪ Spletna stran pistatelja: samostojno umetniško delo ali njegov dodatek? Francoski pisatelj Jean-Philippe Toussaint, avtor svoje spletne strani, in slovenski pisatelj Miha Mazzini, prav tako avtor svoje spletne strani.
▪ Prihodnost intelektualne lastnine, estetika in internet. Francoski filozof Jacques Rancière in slovenska filozofinja Alenka Zupančič.
▪ Blog kot orodje literarne kritike, kritika v dobi izida knjig na internetu. Francoski kritik Pierre Assouline in slovenski kulturolog Aleš Debeljak.
Strip kot morebitni prostor upora »vsemu digitalnemu« ali Internet kot prihodnost stripa? Francoski avtor stripov Joan Sfar in slovenski avtor stripov Izar Lunaček.
▪ Ali sta knjiga in digitalni svet obsojena na medsebojno izključitev? Francoski profesor Roger Chartier in slovenski antropolog Drago Rotar.
▸ www.institutfrance.si
▸ www.cd-cc.si

Veleposlaništvo Kraljevine Nizozemske

OKTOBER 2010 **OBISKI PRIZNANIH NIZOZEMSKIH KNJIŽEVNIKOV.** Veleposlaništvo Kraljevine Nizozemske. Literarni večeri, predavanja, branja, pogovori.
▸ www.netherlands-embassy.si

Hommage knjigi in umetnosti

Foto Jože Suhadolnik

Knjiga ostane

Prof. dr. Andrej Blatnik

Kaj imata skupnega? Indijski pastir, ki sedi v senci osamljenega drevesa, ovce se trudijo izbrskati kaj užitnega, on pa je ves potopljen v predmet, ki ga ima v roki: knjigo. In ameriški profesor, ki računa desettisočake za svoja predavanja. Nič – razen knjige. Knjige, za katero ni dovolj, da jo kupimo in odložimo v svojo zbirko, ampak jo moramo odpreti, če hočemo, da se nam odpre svet, ki ga ne poznamo.

Knjiga je ena redkih reči, ki je skupna človeštvu in ki ima v različnih kulturnih okoljih enako vlogo. Doris Lessing v enem svojih esejev pripoveduje, kako je desetletni deček v zakotni afriški vasi, kjer v njegovi starosti otroci že zaključijo šolanje, ukradel knjigo. Visokošolski učbenik fizike, v katerem ni mogel razumeti drugega kot veznike. »Zakaj si ukradel to knjigo?« »Hotel sem imeti knjigo, nobene knjige nimam.« »Zakaj prav to, zahtevna je?« »Rad bi bil zdravnik,« je rekel in stiskal knjigo k sebi. Prisvojil si jo je kot dosegljivo upanje, kot možnost, da se njegovo življenje spremeni.

In življenja *se* spreminjajo, v našem času zelo hitro. A kateri čas ni bil tak, spremenljiv? Le da spremembe postajajo vse hitrejše. Novice v enem hipu obkrožijo svet. Vse več reči je dostopnih z nekaj pritiski na tipkovnice, na vseh koncih planeta enako. Le redki še pišejo na papir. Ne hranimo več filmov in glasbe na kasetah, še pred dvajsetimi leti pa se je zdelo to, da bomo lahko kadarkoli gledali najljubše filme kar doma, naravnost fantastično. Obstaja le še en medij, ki se že stoletja ni zares spremenil. Knjiga.

Čeprav je njena oblika stoletja enaka, pa oblika za knjigo ni bistvena. Lahko jo beremo mehko ali trdo, s papirja ali z ekrana. Kajti knjiga ni oblika; je vsebina. A ker živimo v času velike zmage oblike nad vsebino in menjave oblik za oblike, se velikokrat zdi pomembneje, da knjigo kupimo, kot da jo preberemo. Vendar je osnovna uporaba knjige branje. In branje je užitek in priložnost, dostopna vsakomur. Še zlasti v Sloveniji, in morda je tudi zato prav, da svojo tradicionalno zavezanost knjigi potrjujemo z Ljubljano kot svetovno prestolnico knjige: če na marsikaterem privatizacijskem področju Slovenija

ni imela sreče, jo je na enem imela: ohranila je mrežo splošnih knjižnic. Zelo razvito, zelo razširjeno. V njej lahko vsakdo, kdor si želi, dobi, kar si želi. In podobno lahko vsakdo objavi, kar si želi, z javnimi sredstvi ali z lastnimi: po številu izdanih naslovov na prebivalca smo v Sloveniji v svetovnem vrhu in za več kot desetkrat presegamo svetovno povprečje.

Knjige povezujejo. Orhan Pamuk v romanu *Novo življenje* govori o skrivni družbi bralcev, ljudi, ki jih družijo knjige. V romanu *Farnheit 451* Raya Bradburyja na temperaturi iz naslova gori papir, na katerem so natisnjene knjige, vendar knjige živijo dalje v spominu in se širijo od ust do ust.

Z vsakim novim bralcem postane knjiga drugačna, vsakemu se drugače odpre, kot se vsak drugače odpre njej. In ko znova beremo isto knjigo, drugačni, je to spet druga knjiga. Nikoli ne prideš dvakrat v isto knjigo. Zadrži piščeve podobe, misli in občutja, a se spreminja, kot se spreminjamo bralci. In tudi knjiga, ki jo je prav zdajle v nekaj izvodih natisnil popoldanski pesnik in malodušno pomislil, da je ne potrebuje prav nihče razen njega, lahko dočaka svojega pravega bralca. Morda ne jutri. Ne prav kmalu. Vendar ima čas; knjiga lahko počaka. Večina reči v življenju se zgodi v natanko določenem času, se zgodi in mine. Ne knjiga. Knjiga ostane. •

Foto Boštjan Pucelj

Timpan v diahroniji

Matjaž Berger

… Vztrajati na tem, da se misli svoje drugo: svojega lastnega drugega, lastno svojega drugega, čisto drugo …

Jacques Derrida, Timpan

… Šele nato bo nastopila vesela znanost o znaku in etiki kodov, ki jih ta znanost avtorizira: naj bo tvoje dejanje v vseh okoliščinah mogoče razumeti kot razgrnitev nekega koda, obstoječega ali neobstoječega, obnovljivega ali neobnovljivega. Kod kot etični postulat ...

Jean-Claude Milner, Strukturalizem

Strgano vrv lahko ponovno zavežemo
Ponovno bo držala, vendar
Bo še vedno strgana.
Morda se bova ponovno srečala, toda tam,
Kjer si me zapustil;
Me nikdar več ne boš srečal.

Bertolt Brecht, Me-Ti / Knjiga obratov

… so predpostavke, na katerih bomo simbolni status pisave, zapisa, Knjige, izjave in literarne testamente civilizacij in Mojstrov o *sublimnem* zgostili v parabolo o dialogih, v strukturo (o) misli(h) …

Če je knjiga orožje (Brecht) in dokument civilizacije, ki je vedno hkrati tudi dokument barbarstva (Benjamin), potem je vedno tudi polje (ne-celega) srečanja Avtorja (Avtorjev) in sprejemnika, srečanja, ki na-potuje naprej in na druga in drugačna srečevanja … V takšnem kontekstu nas Knjiga zanima kot pojem in teritorij proizvajanja *sublimnega (»Imamo idejo sveta …, vendar nimamo sposobnosti, da pokažemo en sam primer te ideje. Imamo idejo enostavnega …, vendar je ne moremo ponazoriti s čutnim objektom, ki bi bil njen primer. Lahko dojemamo absolutno veliko, absolutno močno, vendar pa se vsako*

predstavljanje objekta, ki naj bi »naredil vidno« to absolutno velikost ali to absolutno moč, izkaže za boleče nezadostno.« Lyotard).

Je sublimno tista avtoriteta gestusa, ki potujuje do te mere, da lahko v gazi, v sledi, v stopinji, ki jo je pustil Platon v Simpoziju ali Shakespeare v Kralju Learu, pripoznamo moč dialoga, utopije, delitve kraljestva označevalca na različne in razlikovalne tri dele: na resnično, na dobro, na lepo …

Je sublimno tista minimalna in absolutna razlika odtegovalnega miselnega protokola med mestom in tem, kar se na tem mestu zgodi, o katerem govori Badiou, ko interpretira Malevičev Beli kvadrat na beli podlagi?

Ali vendarle premoč sklepne lekcije, ki meri na Platonovo čisto željo v razpravi Bernarda Baasa: »… Kaj je ta čista belina; ta belina, ki je … bela v največji meri? To je belina, na kateri se nič ne prikaže; nobena poteza, noben čar, nobena podoba. To je strogo vzeto sublimna (sub-limes) belina, natanko nad mejo, onkraj katere ni nič več predstavljivo. Sublimna belina je predstavitev tistega, kar je nepredstavljivo; in čista želja je želja te čiste beline. Čista želja, to je bela želja.«

In če Knjiga (besedilo, pisava) ponuja dialog, pogovor, razpravo, dvogovor, potem je otvoritvena slovesnost Ljubljane – svetovne prestolnice knjige *Timpan v diahroniji* nedvo(u)mno vezana na ta osnovni raz-mik; »… sicer pa vsakdo ve, da se moramo v nečem strinjati, če se hočemo prerekati – zato je dialog tako težaven. Če naj drugega razumemo, se moramo strinjati vsaj v nekaterih temeljnih točkah. V tem pogledu se tega drugega, Drugega resnice, nikakor ne moremo znebiti – navzoč je vsaj kot Drugi dobre volje, ki ga predpostavimo, brž ko nekomu prisluhnemo, ki ga predpostavimo tudi, brž ko nekoga nagovorimo …« (*Jacques-Alain Miller*)

Timpan v diahroniji meri na metronom in utrip tistega preseganja meje, ki je v zgodovini in sodobnosti miselnih gest v Borgesovi totalni knjižnici našla svojega varuha interpretacije, pred tem pa je (skoraj po pravilu) vsaka začela svojo pot kot »sporočilo v steklenici«, v neznanem in neimenovanem morju … Ali (kot bi rekel Jože Vogrinc) znotraj statusa imprimatur? / imprimatur! … •

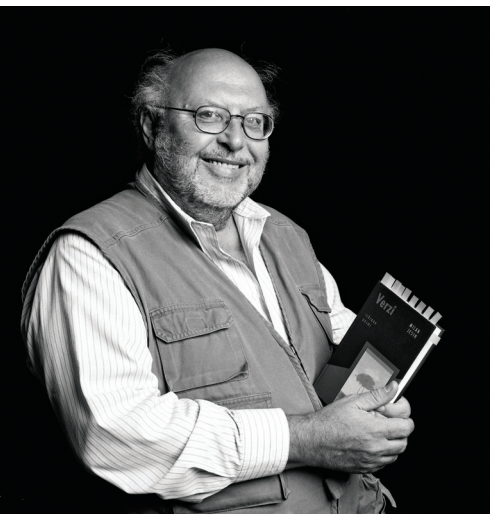

Foto Jože Suhadolnik

O poeziji v knjigi

Milan Jesih,
predsednik Društva
slovenskih pisateljev

Ljubljana je ponos narodne skupnosti, ki o sebi rada obredno ponavlja, da sta ji preživetje in individualnost omogočili zvesta zavezanost jeziku in v njem pisana in tiskana umetniška beseda. Je to zgodovinska resnica ali zgolj mit o zveličavni naciotvornosti poezije, porojen v zavesti ljudstva, ki ne pomni, denimo, davnih vojaških zmag, velikih svojerodnih monarhov, neustrašnih osvajalcev čezmorskih prostranstev, izumiteljev, graditeljev, prepustimo veri in dvomu.

Najbrž pa bomo soglašali, da je književnost v našem jeziku v zadnjih stoletjih veljavno izražala bit naroda, hkrati pa bila – že res kdaj malček zamudniško – vključena v temeljne evropske duhovne tokove in je v tem času tudi v primerjavi s številnejšimi in uspešnejšimi dosegla lepo raven. Soglašamo tudi, da je bila domača književnost desetletja v središču zanimanja, da so njene ustvarjalce primerno upoštevali – resda večkrat šele po smrti –; da so jih, naj bodo zasluge predhodnih rodov književnikov dejstvo ali mit, razumevali ali kot vest družbe ali atlante duše narodove in narodove profete ali vsaj kot vselej dežurne patriote. Zato je toliko bolj paradoksalno,

prvič, da so pisatelji z osamosvojitvijo v polno državnost, pri kateri so se civilno zgledno angažirali, doživeli krah svoje družbene veljave,

drugič, da je tudi zanimanje za živo književnost naglo ugasnilo in tli samo pri maloštevilnih ljubiteljih in poznavalcih,

tretjič pa, da se je sama pisateljska profesija približala amaterstvu: postala čudakarski večerni ali nedeljski konjiček.

Seveda živimo v času sveta, saj to je že zlajnana puhlica, ko se omika besede preobraža v omiko slike; bliskanje podob nam prevzame čute bolj učinkovito kot poglobljeno, vse prezamudno branje, četudi le za hipec, preden se umakne novi površni senzaciji. Zavladal je kult užitka, hipne konzumacije in takojšnje pozabe. V takšnem svetu je pesništvo – leposlovje – nujno deprivilegirano, saj zanj zmanjkuje zbrane, počasne pozornosti. Povrh vsega je žrtev mnogih stereotipov: da je sodobno pisanje ali

nerazumljivo in elitistično ali pa kilavo in cmeravo. Del bralstva odvrne že šola s svojo okostenelo sholastiko.

Leto dni, ko bo Ljubljana razglašena prestolnica knjige, naj bo prej kot za prazno, nereflektirano slavljenje čas za premislek o njeni vlogi kot mediju sodobne, žive, zdajšnje naše književnosti in skrbi zanjo in za njenega prvega stvaritelja, pisatelja. Zakaj hkrati živimo v prestolnici dežele, kjer merkantilna logika nagovarja avtorja, naj svoja dela odstopi v brezplačno objavo v antologiji, da bo cenovno bolj dostopna, ali kjer si zoper vse avtorskopravne navade jemlje pravice do teksta za večne čase. In v prestolnici dežele, v kateri zaloga klasikov tako bremeni izdajatelja, da jo je treba uničiti in se temu ne reče vandalizem. V knjigarnah prestolnice knjige boste ta čas večino kapitalnih del domačega in prevedenega leposlovja iskali zaman. Trgovci pač prodajajo robo: knjigarnarji bolje šund kot klasiko.

In vendar se objavlja v revijah in knjigah nova in nova poezija. In vendar ne zmanjka novih zgodb, v njihovi dejanskosti nepreverljivih, a resničnih v neki višji resničnosti. (Četudi je včasih vsakdanjost bolj neverjetna kot vse vesolje literarne imaginacije.) In vendar o njej živo diskutirajo sijajni mladi ljudje: zavzeti, dobro poučeni, rahločutni ali strogi. In vendar v svojih getoiziranih tiskih pišejo o njej presvetljeno in poglobljeno. Poezija se še piše in bere: poezija je. Kakor je resnica sveta neulovljiva, tako literatura ne more umreti.

Ne zavedamo se, kako blizu nas se začne: vic je že pripoved, butasto reklamno geslo je iz istega legla kot pesem: v dobesednosti nepreverljiv niz besed, zamudo k pouku učenec rešuje s fabuliranjem, strankarska piarovka rabi isto retoriko. In ne zavedamo se, kako daleč seže: od tiste prestrelitve, ko je sijajno ubesedila našo lastno čustveno misel, do one mrščavice, ko se pred nami odpirajo novi in novi svetovi. Kdor je prebral dobro pesem, ne bo njegov pogled nikdar več kot prej.

Poezija je in ni kruh. Čeprav je poezija – leposlovje – naslovljena tako individualno, veliko ljudi živi brez knjig neprikrajšano in polno: človek lahko, človeška skupnost ne more. •

Foto Jože Suhadolnik

Žareče knjige

Dr. Miklavž Komelj

Ko Dante Alighieri tik pred koncem *Božanske komedije* opisuje svojo najbolj žarečo rajsko vizijo, uporabi metaforo knjige: vse, kar je po vesolju razsuto v snopiče, je videl vezano v eno samo knjigo.

A to ga ni napolnilo z mirom, ampak ga je streslo kot elektrika. To ni mogla biti vizija »enosti«, ampak vizija »množice vseh množic« – ki ne obstaja. Dante se seveda ni izražal v jeziku teorije množic; počutil se je kot geometer, ki se muči s kvadraturo kroga. Dokler ni v njegov um udarila strela.

Knjiga kot ime za materializacijo nemogočega: tako je med pesniki razumel Knjigo Stéphane Mallarmé.

Ena najbolj nenavadnih knjig, kar jih poznam, z enim najlepših naslovov, kar jih poznam, je nastala v Jugoslaviji (katere del je bila večino dvajsetega stoletja tudi Slovenija): almanah beograjskih nadrealistov *Nemogoče* (1930). Eden od sodelavcev almanaha, pesnik in pisatelj Oskar Davičo, se je veliko pozneje v pesmi, v kateri je poskušal ubesediti stanje preseganja samega sebe, telesno poistovetil s knjigo: »Vezan v platnice iz človeške kože, / sem izstopil iz vseh treh dimenzij, / iz katerih sem običajno napravljen. Dvignjen na četrto / potenco sebe sem prišel na svetlo iz skrinje, kjer domišljija / deluje tudi pod pokrovom. To ni / prinašalo istih rezultatov, kot če deluje/ pod vedrim nebom. […]«

Knjiga v procesu branja izstopa iz same sebe, ni zvedljiva na svojo fizično pojavnost. Danes se vse bolj razširja eksperimentiranje z elektronskimi knjigami, do katerih imam osebno sicer odpor (mislim, da elektronski »bralniki« ne pripomorejo h koncentriranemu branju; neskončno bliže mi je misel na Machiavellija, ki se je zvečer slovesno oblekel in v samoti sédel med stare foliante) – toda obenem moram opozoriti, da je izkušnja elektrike nekaj, kar je bilo s knjigami povezano že »od nekdaj«. V

Babilonskem Talmudu beremo o mladeniču, ki je bral sveto knjigo, za katero je bil še premlad – in iz nje se je izvil plamen, ki ga je upepelil.

A za to, da bi se zavedali moči knjige, ne potrebujemo misticizma. Različni mračnjaki so zavest o nevarni moči, ki se lahko skriva v knjigah, izrabljali za prepoved branja – toda ta moč je bila vedno še toliko večja v rokah ljudi, ki so jo uporabili v procesih osvobajanja. V tem smislu je bilo že neštetokrat ponovljeno geslo Bertolta Brechta, da je knjiga orožje in da jo je treba vzeti v roke.

Če so te besede kje dobile vso svojo težo, je bilo to v Ljubljani med drugo svetovno vojno. Ljubljana je v času fašistične okupacije postala center narodnoosvobodilnega in revolucionarnega gibanja in v tem gibanju je imel enako pomembno vlogo kot ognjeno orožje tisk – ta pa tudi v teh najtežjih razmerah ni služil le obveščanju.

Tako je Glavno poveljstvo slovenskih partizanskih čet l. 1942 izdalo pesniško zbirko Mateja Bora z naslovom *Previharimo viharje*. Ilegalno natisnjena knjižica je imela eno najvišjih naklad v zgodovini slovenske poezije. Med ljudmi se je širila ne glede na to, da so tisti, ki bi jo pri njih odkrile okupacijske oblasti, tvegali zapor ali celo smrt. Vedno znova me fascinira to, da je partizansko gibanje v najtežjih razmerah v taki nakladi izdalo knjigo pesmi, ki je bila vse prej kot po meri splošnega okusa, v nekaterih pogledih je učinkovala prav »avantgardistično« – prav s tem je gibanje pokazalo svojo neverjetno moč.

Knjigo so tiskali v ilegalni podzemni tiskarni na robu Ljubljane, imenovani *Podmornica*, ker je bila v podzemeljskem bunkerju, v katerega je vdirala voda. Ta prostor sem obiskal v družbi nekdanjega partizanskega tiskarja. Pripovedoval mi je, kako je zaradi vlage kruh v tej tiskarni splesnel v nekaj urah. In o tem, kako je imel pri sebi pištolo, da bi se v primeru, če bi v tiskarno vdrl sovražnik, sam ustrelil, da ne bi prišel živ v roke sovražniku.

Knjiga-plamen …

A v Ljubljani so se knjige srečevale s plameni tudi drugače. Prve knjige, ki so bile natisnjene v slovenščini, so bile »preklete knjige«; to so bile knjige slovenskih protestantov iz 16. stoletja; ob rekatolizaciji so jih sredi Ljubljane javno sežigali. In v Ljubljani se je navada sežiganja knjig obdržala presenetljivo dolgo, čeprav na drugačen način; fanatiki so kupovali »problematične« knjige zato, da so jih sežigali. Kot piše v svojih spominih Ernestina Jelovšek, hči Franceta Prešerna, naj bi *Krajnsko čbelico*, pesniški zbornik, v katerem je objavljal tudi Prešeren, kljub majhnemu številu bralcev izdajali v nekoliko večji nakladi zato, ker so vnaprej računali, da bo določen del naklade pokupila duhovščina in ga požgala. Taka usoda – požig skoraj celotne naklade v škofijskih pečeh – je doletela še pesniško zbirko Ivana Cankarja *Erotika* l. 1899.

Če so taki požigi knjigam zagotovili vsaj prodajni uspeh in jim dodali obstret subverzivnosti, pa se danes uničevalni proces dogaja na bolj neopazne načine. Zadnjih dvajset let je v Sloveniji eden najbolj žalostnih pojavov v zvezi s knjigami »demokratični« način, kako se knjige odstranjuje iz javnih knjižnic – pri čemer »demokratični« kriteriji opravljajo ideološko čiščenje prav tako temeljito kot kakšna inkvizicija: knjige, ki si jih določen čas nihče ne izposodi, so avtomatično odpisane (iz lastnih izkušenj pa vem, da so bile odpisane tudi številne »nezanimive« knjige, ki sem si jih izposodil le malo pred tem); to ima za posledico, da iz javnih knjižnic najboljše knjige množično izginjajo in nadomešča jih komercialni šund.

Izbor Ljubljane za svetovno prestolnico knjige v času, ko neoliberalni kapitalizem pustoši civilizacijske pridobitve in kulturni spomin, nikakor ne more biti razlog za slavljenje obstoječega stanja – moral bi biti predvsem izhodišče za temeljito, kritično in ustvarjalno preizprašanje odnosa do knjige v tem prostoru. •

Foto Jože Suhadolnik

Svetlana Makarovič

Igla

Hodi hodi tiha igla
lahno, drobno sem in tja,
šiva s komaj vidno nitko
enega na drugega.

Naj le šiva, naj le šiva
mene s tabo, tebe z njim,
bolj na gosto, ko me šiva,
manj besed spregovorim.

Vbada, vleče, zateguje
tenko, ostro, vročo nit,
ko izveš, je že prepozno,
s tisoč vbodi si prišit.

Grlo z grlom, tvoje z mojim,
vse gosteje, vse močneje,
koža raste v tujo kožo,
vse tesneje, vse topleje.

Vleče skupaj lica, ledja,
prsi, ude prepotene,
že sovražno vame sopeš,
že ne moreš stran od mene.

Kaj je moje, kaj je tvoje,
meriš s kamnom med oči –
igla švigne, dlan prebode,
da ohlapne in spusti.

Kar bilo je zavozlano,
se razmotati ne da
in kar je bilo zmečkano,
se nikdar več ne zravna.

Enemu pa dih zastane
in zasluti in spozna.
Pot se razodene sama.
To je pot za enega.

Silovito trzne, plane,
strga kožo od kosti,
izmed cunj telesa vstane
in se izgubi v temi.

Tam neznano. Tam visoko.
Je bilo in je in bo.
Tam neskončno. Tam edino.
Tista zvezda nad goro.

(Pesem iz zbirke Samost, Litterae Slovenicae, 2008)

Foto Jože Suhadolnik

Knjige in javna raba uma

Akademik
prof. dr. Slavoj Žižek

Ko sv. Pavel reče, da »ni ne Juda ne Grka, ni ne sužnja ne svobodnjaka, ni ne moškega ne ženske«, s tem zatrjuje, da etnične korenine, nacionalna identiteta itd. *ne sodijo v kategorijo resnice*; rečeno v natančnih kantovskih terminih: kadar reflektiramo naše etnične korenine, se predajamo *privatni uporabi uma*, ki je omejena s kontingentnimi dogmatičnimi predpostavkami, tj. delujemo kot »nedoletni« posamezniki, ne pa kot svobodna človeška bitja, ki se umeščajo v razsežnost občosti uma. Nasprotje med Kantovim in Rortyjevim razlikovanjem javne in privatne rabe uma je bilo redko opaženo, a je vseeno ključno: oba ostro ločujeta med obema domenama, a na nasproten način. Za Richarda Rortyja, tega velikega sodobnega liberalca, je zasebno prostor naših idiosinkrazij, kjer vladata ustvarjalnost in divja domišljija, moralni oziri pa so (skorajda) suspendirani, medtem ko je javno prostor družbene interakcije, kjer je treba slediti pravilom, da ne škodimo drugim; drugače rečeno, zasebno je kraj ironije, javno pa prostor solidarnosti. Za Kanta javni prostor »kozmopolitske družbe« označuje paradoks univerzalne singularnosti, paradoks singularnega subjekta, ki – v neke vrste kratkem stiku, mimo posredništva partikularnega – neposredno participira v Občem. To je »javno« v nasprotju z »zasebnim«, na katero v svojem slavnem spisu »Kaj je razsvetljenstvo?« meri Kant: »zasebne« niso naše individualne vezi v nasprotju z vezmi skupnosti, pač pa natanko sam skupnostni-institucionalni red naših partikularnih identifikacij; »javno« pa meri na transnacionalno občost rabe lastnega Uma: »[J]avna uporaba lastnega uma mora biti vsekakor svobodna in samo ona lahko pripelje do razsvetljenosti med ljudmi. Njegova privatna uporaba je lahko pogosto tudi zelo omejena, ne da bi bil zato napredek v razsvetljevanju huje prizadet. Z javno uporabo lastnega uma razumem tisto, ki jo kdo kot učenjak izvaja pred celotnim svetom bralnega občinstva. Privatno rabo uma pa imenujem tisto, ki si jo sme dovoliti na določenem zaupanem mu javnem položaju ali kaki uradni službi.«

Paradoks Kantove formule »Rezonirajte, kolikor vas je volja, in o čemer hočete, toda bodite poslušni!« je torej v tem, da delujemo v univerzalni razsežnosti »javne« sfere

kot singularni posamezniki, iztrgani iz ali celo v nasprotju z lastnimi substancialnimi skupnostnimi identifikacijami – zares univerzalen sem samo kot radikalno singularen, v špranjah skupnostnih identitet. Ta prostor singularne univerzalnosti znotraj krščanstva nastopi kot »sv. Duh«, kot prostor skupnosti vernikov, ki se *odteguje* polju organskih skupnosti, partikularnih življenjskih svetov (»ni ne Juda ne Grka«).

In kaj ima vse to opraviti s knjigami? Knjige so še vedno, celo bolj kot časopisi ali telefon ali internet, poglavitni prostor javne rabe uma zunaj privatne domene državne, verske ali katerekoli druge oblike nadzora skupnosti. Knjige so neposredna in najpomembnejša osnova naše svobode. •

(Besedilo je iz angleščine prevedel Simon Hajdini)

V kraljestvu knjige
Ljubljana – svetovna prestolnica knjige 2010
23. april 2010 – 23. april 2011

Izdala in založila Mestna občina Ljubljana
Zanjo: Zoran Janković, župan
Urednica Manja Ravbar
Avtorji uvodnih in spremnih besedil Danilo Türk, Zoran Janković, Majda Širca, Boris Pahor, Manca Košir, Uroš Grilc, Andrej Blatnik, Matjaž Berger, Milan Jesih, Miklavž Komelj, Svetlana Makarovič, Slavoj Žižek, Ženja Leiler, Slavko Pregl, Igor Lukšič, Mitja Čander, Uršula Cetinski, Aldo Kumar, Barbara Kelbl, Alenka Gregorič, Simon Kardum, Jelka Gazvoda
Jezikovna redakcija Nada Šumi
Fotografije Jože Suhadolnik
Miha Fras
Jaka Adamič
Stane Jeršič
Boštjan Pucelj
Fotoatelje BOBO
Oblikovanje Petra Černe Oven
Tisk B&P
Naklada 3000 izvodov, knjiga je brezplačna

Ljubljana, april 2010

Mestna občina Ljubljana

International Publishers Association

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

655.3.066.11(082)
304.44(497.4Ljubljana)«2010«(082)
028(082)

V kraljestvu knjige : Ljubljana - svetovna prestolnica knjige 2010 : 23. april 2010 - 23. april 2011 / [urednica Manja Ravbar ; avtorji uvodnih in spremnih besedil Danilo Türk ... [et al.] ; fotografije Jože Suhadolnik ... et al.]. - Ljubljana : Mestna občina, 2010

ISBN 978-961-6449-32-8
1. Ravbar, Manja
250562304